

Инвестираме във вашето бъдеще



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
Европейски фонд  
за регионално развитие



www.eufunds.bg



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
„Развитие на конкурентоспособността  
на българската икономика” 2007-2013  
[www.opcompetitiveness.bg](http://www.opcompetitiveness.bg)

# ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020

Договор №: 231/06.03.2014 г. с предмет „Извършване на  
предварителна оценка на Оперативна програма „Иновации и  
Конкурентоспособност“ 2014-2020“

Дата

17.11.2014



ОБЕДИНЕНИЕ „ПРЕДВАРИТЕЛНА  
ОЦЕНКА НА ОПИК 2014-2020“ ДЗЗД



**Проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г.”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, (Приоритетна ос 5 „Техническа помощ”), съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие“**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **СЪДЪРЖАНИЕ**

I.	ВЪВЕДЕНИЕ .....	7
1.	ЦЕЛИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА .....	8
2.	ИЗИСКВАНИЯ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ СПЕЦИФИКАЦИИ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА.....	8
3.	ОБХВАТ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА.....	9
4.	ИЗПЪЛНЕНИ ДЕЙНОСТИ КЪМ ПЕРИОДА НА ДОКЛАДВАНЕ .....	12
5.	ДОПУСКАНИЯ И ОГРАНИЧЕНИЯ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА .....	12
II.	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАПРАВЛЕНИЯТА НА ОЦЕНКА.....	14
1.	ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ И АНАЛИЗА НА НУЖДТЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА .....	14
2.	ОЦЕНКА НА ИЗБРАНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПИК 2014-2020, ВКЛЮЧИТЕЛНО ВЪТРЕШНА И ВЪНШНА СЪГЛАСУВАНOST .....	18
3.	ОЦЕНКА НА СИСТЕМАТА ОТ ИНДИКАТОРИ И МЕХАНИЗМИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ОПИК 2014-2020 .....	60
4.	ОЦЕНКА НА КАПАЦИТЕТА НА ПОТЕНЦИАЛНИТЕ БЕНЕФИЦИЕНТИ И ОРГАНИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПИК 2014-2020 .....	76
5.	ОЦЕНКА НА АДЕКВАТНОСТТА И РЕАЛИСТИЧНОСТТА НА ПРЕДЛОЖЕНОТО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ ПО ПРОГРАМАТА .....	105
6.	ИНТЕГРИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА В ДОКЛАДА ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА .....	123
7.	ОЦЕНКА НА ПРОЦЕСА ПО ИЗГОТВЯНЕ НА ОПИК 2014-2020 .....	131
III.	ПРИЛОЖЕНИЯ .....	141
1.	Списък на анализирани документи .....	141
2.	Списък на заинтересованите страни .....	141
3.	Списък на проведените интервюта и фокус групи .....	141
4.	Логическа матрица .....	141
5.	Предварителни оценки на въздействието на ОПИК през новия програмен период (приложение на модела СИБИЛА).....	141
7.	Разпределение на финансовия ресурс на ОПИК по инвестиционни приоритети .....	141
8.	Финансово изпълнение ОПРБКИ .....	141
9.	Резултати от предварителна оценка на нетното въздействие на ОПИК към 2020 г. ....	141
10.	Оценка на индикаторите по SMART критерии.....	141
11.	Система за мониторинг на конкурентоспособността на българските МСП .....	141

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Мненията, изразени в оценката, са тези на неговите автори и не е задължително да отразяват позицията на Министерство на икономиката и енергетиката**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АБК	Асоциация „Българска книга“
АИКБ	Асоциация на индустриалния капитал в България
АРИРИ	Агенция за регионално икономическо развитие и инвестиции
АТДБ	Асоциация на топлофикационните дружества в България
АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БАИ	Българска агенция за инвестиции
БАКЕП	Българска асоциация на консултантите по европейски програми
БАН	Българска академия на науките
БАПИМ	Българска асоциация на производителите на инертни материали
БАУКО	Българската асоциация на управленските консултантски организации
БВП	Брутен вътрешен продукт
БГ ФАРМА	Българска генерична фармацевтична асоциация
БИМ	Български институт по метрология
БИС	Български институт за стандартизация
БНП	Брутен национален продукт
БСА	Българска служба за акредитации
БСК	Българска стопанска камара
БТПП	Българска търговско-промишлена палата
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ГД	Главна дирекция
ГДЕФК	Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ДВ	Държавен вестник
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ДФЕС	Договор за функциониране на Европейския съюз
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФМДР	Европейски фонд за морско дело и рибарство
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗС	Заинтересовани страни
ИА БСА	Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация"

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

ИАНМСП	Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия
ИА ОСЕС	Изпълнителна агенция Одит на средствата от Европейския съюз
ИАРА	Изпълнителна агенция за рибарство и аквакултури
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИО	Информационно общество
ИП	Инвестиционен приоритет
ИСИС	„Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България до 2020 г.”
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
КНСБ	Конфедерация на независимите синдикати в България
КП	Кохезионна политика
КРИБ	Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИ	Министерство на икономиката (ново наименование, съгласно Решение на НС от 07.11.2014 г. за приемане на структура на Министерския съвет на Република България)
МИГ	Местна инициативна група
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРР	Министерство на регионалното развитие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция по приходите
НИРД	Научноизследователска и развойна дейност
НПО	Неправителствена организация
НПР БГ 2020	Национална програма за развитие „БЪЛГАРИЯ 2020”
НСИ	Национален статистически институт
НСНМСП	Национална стратегия за насърчаване на малки и средни предприятия
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НФ	Национален фонд
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление”
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 („Програмата”)
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПРА	Оперативна програма „Рибарство и аквакултури”
ОПРКБИ/ОПК	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

ОПТТИ	икономика” 2007-2013 / Оперативна програма „Конкурентоспособност”
ОСП	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“
ОСР	Обща селскостопанска политика
ПМДР	Обща стратегическа рамка
ПМС	Програма за морско дело и рибарство
ПО	Постановление на Министерски съвет
ПСОВ	Приоритетна ос
ПУРН	Пречиствателна станция за отпадъчни води
РБ	План за управление на речния басейн
РГ	Република България
РЕ	Работна група
РМС	Ресурсна ефективност
СБЦ	Решение на Министерски съвет
СИБИЛА (SIBILA)	Средносрочна бюджетна цел Simulation (model) of Bulgaria's Investment in Long-term Advance/Симулационен модел на българските инвестиции в дългосрочен растеж
СП	Споразумение за партньорство <sup>[1]</sup>
ТП	Техническа помощ
ТРГ	Тематична работна група
ТЦ	Тематична цел
УО	Управляващ орган
ФИ	Финансови инструменти
ЦКЗ	Централно координационно звено
COSME	Програмата за конкурентоспособност на малки и средни предприятия
EMAS	Европейската схема за управление по околна среда и одит
SMART концепция	Концепция, според която целите трябва да са Specific (конкретни), Measurable (измерими), Attainable (достижими), Relevant (уместни, с практическо значение), Time-bound (определени във времето)
SWOT анализ	Анализ на силни страни, слаби страни, възможности и заплахи

<sup>[1]</sup> Одобрено от ЕК на 07.08.2014 г.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **I. ВЪВЕДЕНИЕ**

Настоящият доклад е изготвен в рамките на Договор 231/06.03.2014 г. с предмет „Извършване на предварителна оценка на Оперативна програма „Иновации и Конкурентоспособност“ 2014-2020“. Възложител по договора е Министерство на икономиката и енергетиката на Република България, Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“. Изпълнител по договора е Обединение „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“ ДЗЗД с членове: „Интеладвайзърс“ ЕООД и „Българска консултантска организация“ ЕООД.

**Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК) 2014-2020** е една от седемте оперативни програми в България, разработени в съответствие със Споразумението за партньорство (СП) на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за периода 2014-2020. Програмата е насочена основно към подпомагане на бизнеса, развиващ дейност на територията на страната ни, чрез финансиране на мерки, свързани с технологичното развитие и иновации, подкрепа на предприемачеството и капацитета за растеж на предприятията, развитие на енергийните технологии и засилване на енергийната и ресурсна ефективност на българската икономика. ОПИК е насочена и към подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия и изграждане и развитие на междусистемни връзки със съседните газови системи.

ОПИК е насочена към изпълнение на своите цели и чрез следните приоритетни оси и инвестиционни приоритети:

### **ПРИОРИТЕТНА ОС 1. Технологично развитие и иновации**

1.1. Технологично развитие и иновации

### **ПРИОРИТЕТНА ОС 2. Предприемачество и капацитет за растеж**

2.1. Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството

2.2. Капацитет за растеж на МСП

### **ПРИОРИТЕТНА ОС 3. Енергийна и ресурсна ефективност**

3.1. Енергийни технологии и енергийна ефективност

3.2. Ресурсна ефективност

### **ПРИОРИТЕТНА ОС 4. „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“**

4.1. Подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия

### **ПРИОРИТЕТНА ОС 5. Техническа помощ**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **1. ЦЕЛИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА**

Съгласно Техническите спецификации по Договор 231/06.03.2014 г., основната му цел е да се осигури съответствие с изискванията на европейското законодателство, отнасящо се до необходимостта от провеждане на предварителна и екологична оценка на оперативната програма за програмен период 2014-2020. Специфичните цели на поръчката са свързани с:

- *Подготовка на оперативна програма, логически и аналитично обоснована, базирана на нуждите, ориентирана към постигането на конкретни цели и резултати, за които правилно е планиран адекватен финансов ресурс (вътрешна съгласуваност);*
- *Подготовка на оперативна програма в съответствие с европейски, национални и други приложими стратегически документи, както и цели в областта на опазването на околната среда (външна съгласуваност);*

Качествената предварителна оценка ще резултира в:

- Подобряване процесите на вземане на решения, свързани с разработване на ОПИК;
- Подобряване ефективността, ефикасността, въздействието и устойчивостта на програмата;
- Подобряване структурата, качеството и реалистичността на програмния документ.

## **2. ИЗИСКВАНИЯ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ СПЕЦИФИКАЦИИ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА**

Съгласно изискванията на Техническите спецификации, дейностите по Договор 231/06.03.2014 г. включват най-малко следното:

- Провеждане на въстъпителна среща с Възложителя с цел срочно представяне на подробна методология за оценка и детайлизиран план-график;
- Събиране, преглед и детайлен анализ на документи;
- Събиране, преглед и детайлен анализ на информация, включително приключили или текущи оценки/анализи на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013 (предварителна/междинна оценка, изследвания/анализи и т.н.)
- Провеждане на необходимите количествени и качествени изследвания, анкети, интервюта (вкл. дълбочинни, ако е приложимо), фокус групи с представители на УО и основните заинтересовани лица и институции, като например ЦКЗ, отделните ресорни министерства и агенции, бизнес организации и сдружения, научни звена, местни власти;
- Участия в срещи, заседания на работни групи и/или посещения на място, където е необходимо, при Възложителя, в ЦКЗ, отделните министерства и агенции, социално-икономически партньори, регионални и местни власти, граждански сектор;
- Подготовка на проект на доклад за предварителна оценка на ОПИК 2014-2020 до 5 месеца от датата на сключване на договора (придружен от превод на английски език);
- Предоставяне на коментари от Възложителя по проектодоклада за предварителна оценка и тяхното отразяване, включително възможни коментари, бележки и предложения от Европейската комисия по проекта на ОПИК 2014-2020;

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



- Подготовка на окончателен вариант на доклада за предварителна оценка на ОПИК (придружен от превод на английски език), включително резюме на доклада на български и английски език.

### **3. ОБХВАТ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА**

Обхватът и методологията на оценката са в съответствие с чл. 55 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета<sup>1</sup> („Общоприложимия регламент”), съгласно който държавите-членки извършват предварителни оценки за подобряване на качеството на изготвяне на всяка програма и който дефинира задължителния обхват на оценката. Подходът на оценка се базира на методологията и обхвата, залегнали в Техническите спецификации, Техническата оферта и Методологията за извършване на оценката, одобрена от Възложителя по Договор 231/06.03.2014

Един от ключовите моменти на оценката е европейския контекст. Оперативните програми, финансирани от фондовете на ЕС за програмния период 2014-2020 включително, ще бъдат изпълнявани съгласно разпоредбите на новия пакет регламенти, приети през 2013 г. Конкретно приложимите към ОПИК регламенти са:

- ☞ *Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013;*
- ☞ *Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013.*

Изключително важен елемент от контекста на ОПИК 2014-2020 е Стратегията Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, която е продължение на Лисабонската стратегия. Европейският контекст на програмирането и предварителната оценка се изразяват и в оценката на външната съгласуваност на програмата с други стратегически документи на ниво ЕС – напр. със Стратегията на ЕС за Дунавския регион, Програма „Хоризонт” 2020 и др. (подробно изброени в т. 6.2. „Оценка на външната съгласуваност на програмата” по-долу).

Процесът на изготвяне на предварителната оценка на ОПИК 2014-2020 съпътства подготовката на програмата и на Споразумението за партньорство на Република България като основен програмен документ за периода 2014-2020. Ето защо, съгласуваността и координираността на програмата с този документ също е обект на обследване в рамките на предварителната оценка, включително по отношение на препоръките на „Становището на службите на Комисията относно разработването

---

<sup>1</sup> РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА<sup>1</sup> от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета („Общоприложимия регламент”).

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

на Споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014-2020“. В рамката на оценката са разгледани и други релевантни документи на национално ниво, с акцент върху предварителните условия по СП: Иновационната стратегия за интелигентна специализация, Националната програма за развитие: България 2020, Национална програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за насърчаване развитието на малките и средните предприятия 2014-2020, („Small Business Act“), Енергийната стратегия, Националната програма „Цифрова България 2015” и други документи, разгледани в рамките на оценката на външната съгласуваност на програмата. Специално внимание е отделено на отчитането на резултатите от извършени анализи и оценки на изпълнението на ОПРКБИ 2007-2013.

Съществено значение за обхвата и полезността на предварителната оценка има етапа на изготвяне на програмата, на който тя се извършва. Договорът за извършване на предварителна оценка на ОПИК стартира през м. март 2014 г., когато вече са налични три варианта на ОПИК и е в процес на разработване четвърти вариант, а през м. май 2014 е изготвен пети вариант на програмата. В Таблица 1 по-долу са представени изготвените варианти на ОПИК и действията на оценителя по отношение на отделните варианти на програмата, а Фигура 1 представя основните етапи на оценката със съответните източници на информация и направления на оценката. Конкретните оценъчни въпроси са разгледани в доклада по всяко от направленията за оценка.

**Таблица 1**

<b>Вариант на ОПИК</b>	<b>Наличие на договор за предварителна оценка</b>	<b>Извършени дейности в рамките на договора за предварителна оценка</b>
Първи вариант, м. май 2013 г.	Не	Преглед на получени становища
Втори вариант (Концепция за ОПИК), м. юли 2013 г.	Не	Преглед на получени становища
Трети вариант, м. октомври 2013	Не	Преглед на получени становища
Четвърти вариант, м. април 2014	Да	Предварителни коментари на оценителя
Пети вариант, м. май 2014 г.	Да	Първи вариант на доклад от Предварителна оценка на ОПИК
Шести вариант, м. ноември 2014 г.	Да	Втори вариант на доклад от Предварителна оценка на ОПИК

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

Фигура 1



Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**4. Изпълнени дейности към периода на докладване**

Към 21.11.2014 г. са изпълнени следните конкретни дейности от методологията за извършване на предварителна оценка (Таблица 2):

**Таблица 2**

<b>Дейности</b>	<b>Статус</b>
<b>Встъпителна среща с Възложителя</b>	Проведена на 10.03.2014
<b>Встъпителен доклад с подробна методология за извършване на оценката</b>	Одобрен с писмо от Възложителя от 26.04.2014 г.
<b>Документален анализ</b>	Извършен съгласно Приложение 1 към настоящия доклад.
<b>Изготвяне на списък на заинтересовани страни по изготвяне на ОПИК</b>	Изготвен съгласно Приложение 2 към настоящия доклад
<b>Проведени интервюта, фокус групи и анкета със заинтересовани страни</b>	Съгласно Приложение 3 към настоящия доклад

В рамките на договора към 21.11.2014 г. са изпълнени следните допълнителни и координационни дейности и работни срещи:

- Координационна среща на 20.03.2014 г. с екипа на Възложителя и външни изпълнители по свързани договори за изготвяне на екологична оценка на ОПИК, анализ на изпълнението на ОПРКБИ 2007-2013, програмиране на ОПИК и др.
- Изготвени предварителни коментари по вариант на ОПИК от м. март 2014 г. на 16.04.2014 г.
- Участие в заседание на ТРГ по изготвяне на ОПИК на 24.04.2014 г., включително представяне на предварителните коментари от оценката
- Координационни срещи на 10.05.2014 г., 22.05.2014 г., 08.08.2014 г. и 14.11.2014 г. с екипа на Възложителя и външния изпълнител по договор за програмиране

**5. Допускания и ограничения при изготвяне на предварителната оценка**

Настоящият доклад е изготвен при следните допускания и ограничения:

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

5.1. Получените мнения и информация по време на проведените фокус групи и интервюта са взети под внимание в процеса на изготвяне на настоящия доклад и извършването на оценка по отделните оценъчни направления. Интервюто с член на ТРГ от ИАРА няма да бъде провеждано поради отказ от страна на интервюирания.

5.2. През периода м. март – м. октомври 2014 г. бяха извършвани периодични промени в ОПИК с цел координация със свързани програми, отразяване на получени предложения и становища, отразяване на коментарите на ЕК и др.

5.3. Извършването на предварителна оценка на ОПИК 2014-2020 е тясно свързано с резултатите от два други договора, които се изпълняват паралелно:

- Договор с предмет: „Извършване на екологична оценка и оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитените зони на Оперативна програма „Иновации и Конкурентоспособност“ 2014-2020“, чиито междинни резултати са отразени в т. III.7. на настоящия доклад.
- Договор с предмет „Изготвяне на предварителна оценка (ex-ante assessment) и стратегия за ефективното прилагане на финансови инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020“. Докладът по договора е наличен и е отразен в последния вариант на ОПИК.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **II. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАПРАВЛЕНИЯТА НА ОЦЕНКА**

### **1. ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ И АНАЛИЗА НА НУЖДИТЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА**

Тази оценка обхваща качеството на аналитичния процес, въз основа на който се идентифицират нуждите, проблемите, потенциала, рисковете и перспективите пред българската икономика, както и начина на адресирането им. На оценка са подложени начина на организация на аналитичния процес, включително ползвани изходни данни, осъществени проучвания, ефективност на механизма на ангажиране на всички заинтересовани групи и други аспекти на анализа. Като инструмент на оценката е използвана **Логическа матрица (Приложение 4)**. Извършена е **предварителна оценка на нетното въздействие** от средствата на програмата върху макроикономически показатели като БВП, износ, инвестиции и др., отразяваща мултипликационен ефект от вложените средства (чрез приложение на модела СИБИЛА с актуалната информация по отношение мерките и средствата, които се предвиждат в настоящия вариант на програмата) (Приложение 5). Други аспекти на оценката са адресирането на териториалния подход от Споразумението за партньорство, както и степента на прилагане на научените уроци и добри практики от програмен период 2007-2013 по ОПРКБИ, които следва да се отразят адекватно при програмирането на ОПИК 2014-2020.

Резултатите от оценката са представени по всеки от оценъчните въпроси, заложиени в Методологията за извършване на предварителната оценка.

#### **1) Ползвани ли са надеждни, адекватни и актуални изходни данни при извършване на анализа на нуждите и предизвикателствата?**

**Констатации:** Като цяло изготвеният социално-икономически анализ е базиран на актуална статистическа информация. Във варианта на ОПИК от 6 ноември 2014 г. са отразени бележките на Оценителя, предоставени на по-ранните етапи на програмиране:

- Използвани са актуалните прогнози за развитието на българската икономика към април 2013 г. на Министерство на финансите, публикувани в Конвергентна програма на Република България 2014 – 2017, актуализация април 2014 г.;
- Анализът е разширен и актуализиран по отношение на предприемачеството и конкурентоспособността, в т.ч. иновациите, развитието на ИКТ, експортната ориентация и капацитета на българските МСП;
- Направена е ревизия на анализите на енергийната и ресурсната ефективност.

В допълнение, този компонент на анализа е разширен с анализ на сигурността на доставките на газ.

**Препоръки:** В случай на последваща редакция на програмата е препоръчително да се отчетат публикуваните в края на 2014 г. от МФ прогнози за макроикономическото развитие до 2017 г., в макроикономическия анализ на ОПИК, както и да се цитират всички източници на данни, използвани в аналитичната част на програмата.

**2) Определени ли са актуалните нужди на целевите групи към момента на програмиране?**

**Констатации:** Като цяло актуалните нужди на целевите групи са идентифицирани и адресирани в програмата. Нуждите и предизвикателствата са приоритизирани адекватно и ОПИК следва заложената на по-високото йерархично ниво логика на ниво Споразумение за партньорство. Препоръките на оценителя по това направление в предходните версии на Доклада за предварителна оценка са конкретизирани в *Логическа матрица и Дърво на нуждите и предизвикателствата за всеки ИП*, изготвени в два варианта: вариант, отразяващ настоящата ситуация и алтернативно предложение на оценителя. В настоящия вариант на ОПИК препоръките на оценителя в голяма степен са отразени.

**Препоръки:** Няма.

**3) Обоснована ли е връзката между заложените дейности, резултати и цели на програмата с очакваното въздействие върху макроикономическите показатели на страната и социално-икономическото ѝ развитие?**

**Констатации:** Като цяло е налице връзка между заложените дейности и резултати и цели на програмата, която е потвърдена чрез приложената от Оценителя логическа матрица.

**Препоръки.** В хода на изпълнението на програмата е препоръчително междинно измерване на въздействието от предоставената подкрепа, включително чрез разработване на разширени и детайлизирани методологии за контрафактуален анализ и за измерване на приноса на програмата към изменението на ключови макроикономически показатели (вкл. заложените в този аспект индикатори за резултат).

**4) Приложени ли са адекватни методи и инструменти за прогнозиране на въздействието на програмата съгласно установените стандарти за оценка на фискалната политика в ЕС?**

**Констатации:** Приложени са данни за избрани макроикономически ефекти от извършена оценка на въздействието с модела СИБИЛА, но не е посочен източник и година на информацията под релевантната графика. Липсва разработена методология и/или информация за планираните инструменти за оценка на нетното въздействие на отделните интервенции по ОПИК в следващия програмен период.

**Препоръки:**

- Препоръчително е в хода на наблюдението на изпълнението да се надградят и прецизират изготвените методологии за измерване на напредъка, на базата на които да може да бъде измерено нетното въздействие на отделните интервенции по ОПИК върху целевите индикатори;
- Препоръчително е да се конкретизира подхода за междинни, текущи и последващи оценки през следващия програмен период, включително чрез изготвяне на план за оценка, съгласно чл. 56 от Общоприложимия регламент. Общоприложимият регламент изисква УО да провеждат оценки на ефектите от изпълнението на програмите на ЕСИФ, включително на ефективността, ефикасността и въздействието на базата на утвърдения план за оценка.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Поне веднъж през програмния период следва да се извърши оценка на приноса на подкрепата на ЕСИФ към постигането на целите на всеки приоритет. В този смисъл е важно в програмата да се заложат механизми за осигуряване на изходни данни за целите на бъдещите оценки и по-специално оценките на въздействията на програмата.

- Конкретни предложения за подобрения на оценителя са представени в Приложение 9, представящо резултатите от предварителна оценка на нетното въздействие на ОПИК към 2020 г., както и в Приложение 6 „Предложение за подобряване на системата за мониторинг на ОПИК чрез въвеждане на система за мониторинг на конкурентоспособността на българските МСП”.

### **5) Нуждите и предизвикателствата приоритизирани ли са по подходящ начин, с оглед нуждата от концентрация на подкрепата от ЕСИФ?**

**Констатации:** Нуждите и предизвикателствата са приоритизирани адекватно на ниво Споразумение за партньорство и ОПИК следва заложената на по-високото йерархично ниво логика. Идентифицираните нужди и предизвикателства на ниво програма са приоритизирани в съответствие с националните потребности и е постигната концентрация на подкрепата от ЕСИФ.

**Препоръки:** Няма.

### **6) Идентифицирани ли са потребности, които да се адресират на териториално ниво? (включително чрез предвиденото в Споразумението за партньорство интегрирано териториално развитие чрез ИТИ, ВОМР и др.)**

**Констатации:** Отчетени са нужди и потребности на териториално ниво, които са конкретизирани чрез планирания в в т. 4, 5 и 6 на ОПИК подход за адресиране на нужди на териториално ниво:

- В т. 4 е описан приносът на програмата към прилагането на интегриран подход за териториално развитие, включително чрез участие в инструмента ВОМР, стимулиране на устойчивото градско развитие на базата на ИПГВР и европейското териториално сътрудничество, в т.ч. по Дунавската стратегия на ЕС. По-подробна информация за приноса на ОПИК към интегрирания подход за териториално развитие от СП е включена в т. 3 на настоящия доклад.
- В т. 5 е описан приносът на програмата към специфичните нужди на най-бедните географски райони и целевите групи, изложени на най-голям риск;
- В т. 6 е описан приносът на програмата към специфичните нужди на географските райони, които са с постоянно неблагоприятни природни или демографски условия.

**Препоръки:** Няма.

### **7) Идентифицирани ли са нужди и предизвикателства, които да обосноват секторна приоритизация на програмата?**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



**Констатации:** Нуждите, обосноваващи секторната приоритизация, са адресирани в съответствие с ИСИС и НСНМСП.

**Препоръки:** Няма

**8) Подходящо ли са отчетени "научените уроци" от предходния програмен период в рамките на социално-икономическия анализ и анализа на нуждите?**

**Констатации:** "Научените уроци" от предходния програмен период в рамките на социално-икономическия анализ и анализа на нуждите като цяло са отчетени.

**Препоръки:** Препоръчително е в хода на изпълнението на програмата да се извършва **анализ на настоящата ситуация (snapshot)** като част от процеса на определяне на критерии за избор на операции и определяне на условията за финансиране по конкретните процедури. Специално внимание в този аспект следва да се отделя на подхода на финансиране на иновативна и бизнес инфраструктура, клъстери, бизнес инкубатори и др., предвид отчетените проблеми през предходния програмен период и необходимостта от предварителни проучвания за приложимост и финансова устойчивост на инвестициите във времето, включително чрез анализи на търсенето и финансово-икономически анализи.

**9) Налични ли са данни и адекватни изводи относно приложимостта на различните форми на финансова подкрепа спрямо различните видове целеви групи?**

**Констатации:**

В актуалния вариант на ОПИК от м. октомври 2014 е включена детайлна информация относно предвидените форми на финансова подкрепа спрямо различните видове целеви групи, базирана на резултатите от предварителната оценка и изготвената стратегия за ефективното прилагане на финансови инструменти по ОПИК 2014-2020. Идентифицираните потребности в тази се основават на „научените уроци“ от предходния програмен период, както и от резултатите от извършената предварителна оценка и стратегия за прилагане на финансови инструменти за програмен период 2014-2020.

**Изводи:** Предвидените форми на финансова подкрепа се базират на резултатите от предварителната оценка и стратегията за прилагане на финансови инструменти за програмен период 2014-2020, както и на добрите резултати, научените уроци и добри практики на инициативата JEREMIE през програмен период 2007-2013.

**Препоръки:** Няма

## 2. ОЦЕНКА НА ИЗБРАНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПИК 2014-2020, ВКЛЮЧИТЕЛНО ВЪТРЕШНА И ВЪНШНА СЪГЛАСУВАНОСТ

### 2.1. ОЦЕНКА НА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА И ВЪТРЕШНАТА СЪГЛАСУВАНОСТ

Съгласно чл. 55, параграф 3, т. в) от Регламент 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета в предварителната оценка следва да се оцени *вътрешната съгласуваност на предложената програма или дейност и как тя се отнася към други относими инструменти*. Оценката на последователността и вътрешната съгласуваност анализира *обвързаността на целите на програмата с идентифицираните в анализа предизвикателства и нужди*, които следва да са подходящо отразени в стратегията на програмата – включително тематичните цели, инвестиционните приоритети и съответните специфични цели, с адекватната им тежест в инвестиционните приоритети. Поради ограничените финансови ресурси е от особена важност подкрепата на СФ да бъде концентрирана, т.е. да се направи избор кои нужди и предизвикателства ще адресира програмата. Оценката изследва механизмите за адресиране на нуждите и предизвикателствата от социално-икономическия анализ, включително по отношение на секторната и/или териториална приоритизация и начина, по който очакваните продукти ще допринесат за постигане на резултатите, както и обосновката за предложените форми и дейности на подкрепа. Анализът обхваща критериите и принципите за избор на групи операции, целеви групи, категории бенефициенти, типове дейности, териториална и секторна насоченост на подкрепата и др.

В рамките на оценката са изследвани *причинно-следствените връзки между предложените дейности, техните продукти и очакваните резултати*, както и дали са идентифицирани външни фактори, които могат да повлияят на очакваните резултати, както и дали допусканията на политиките, които стоят в основата на програмната логика, са солидно аргументирани на базата на предходен опит, оценки или изследвания. Чрез тези аспекти на оценката се оценява цялостната **логика на интервенция** на програмата и на всяка приоритетна ос.

Като инструменти за оценката са приложени:

- **Дърво на проблемите** по всеки от инвестиционните приоритети – във Версия 1 на Доклада за предварителна оценка от м. май 2015 г. алтернативните предложения на Оценителя са взети предвид във висока степен в настоящата версия на програмата.
- **Логическа матрица (Приложение 4)** за изясняване на логиката на интервенция зад всяка приоритетна ос и инвестиционен приоритет с цел илюстриране на **причинно-следствените връзки между отделните дейности, планираните продукти и очакваните резултати**. Анализирана е обвързаността между специфичните цели на всяка приоритетна ос (и на инвестиционните приоритети), както и на различните приоритетни оси, за да се изследва по какъв начин *те се допълват и притежават потенциал за синергии*. В доклада за оценка от м. май 2014 г. Оценителят е предложил алтернативен вариант на логическа матрица, който е взет предвид във висока степен при последващата преработка на програмата.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Анализирана е и релевантността на *дейностите, адресиращи нуждите на специфичните територии*, включващи райони със специфични териториални характеристики и прилагане на интегриран териториален подход, съгласно Споразумението за партньорство.

Резултатите от оценката са структурирани по въпросите за оценка със съответните изводи и препоръки.

### **1) Допусканията на политиката, на която се основава програмата, подкрепени ли са от фактологически доказателства (напр. предишен опит, оценки или изследвания)?**

**Констатации:** Член 2, параграф 2 от Регламент 1303/2013 г. дава определение за „стратегическа рамка на политиката“, а именно документ или няколко документа, съставени на национално или регионално равнище, които определят ограничен брой съгласувани приоритети, установени въз основа на данни, и времева рамка за изпълнението на тези приоритети и които могат да включват механизъм за мониторинг. Следвайки тази логика т. 1.1.1. на ОПИК реферира към основните приложими национални стратегически документи: НПР БГ 2020, НПР, СП, НСНМСП, ИСИС, Енергийна стратегия на РБ до 2020 и др. Всеки от гореизброените документи съдържа аналитична част с фактологически доказателства, в т.ч. оценки и изследвания, които са база за поставените стратегически приоритети, респективно са взети предвид при разработването на ОПИК 2014-2020. В допълнение, програмата съдържа и резюме на научените уроци от предходния програмен период.

**Извод:** Като цяло допусканията на политиката, на която се основава програмата, са подкрепени от анализи и данни от водещи национални стратегически документи, както и на фактологически доказателства, в т.ч. научени уроци от прилагането на ОПРКБИ през периода 2007 – 2013, оценки и изследвания. Споразумението за партньорство е одобрено от Европейската комисия на 07.08.2014 г. и последният вариант на ОПИК кореспондира с приетия основополагащ национален стратегически документ. ОПИК отразява последните промени в ИСИС.

**Препоръки:** Необходимо е последващо съобразяване на програмата с окончателния вариант на ИСИС.

- 2) Ясно ли са дефинирани целите и приоритетите на програмата? Съществуват ли противоречия между тях?**
- 3) До каква степен целите и приоритетите на програмата са обосновани от съществуващите потребности (нужди и предизвикателства)?**
- 4) Йерархията на целите основава ли се на приоритизацията на нуждите и предизвикателствата в социално-икономическия анализ, SWOT анализа и анализа на нуждите (включително чрез съответната им тежест в приоритетните оси/инвестиционните приоритети)? Ясно ли е изразена приоритетността на целите в стратегията?**
- 5) Има ли основни нужди и предизвикателства, които не са адресирани в стратегията на програмата? Този избор обоснован ли е и чрез какви други интервенции ще се адресират те?**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

### **Констатации:**

Съгласно Насоките на Комисията за съдържанието на Оперативните програми<sup>2</sup>, стратегията на програмата трябва да допринася към Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж (Европа 2020) като отразява:

- Анализ на настоящата ситуация на региона, обхванат от програмата като цяло, в т.ч. нужди и предизвикателства;
- Начина, по който програмата адресира идентифицираните нужди и предизвикателства и по който допринася към Стратегията Европа 2020.

Отчитайки целите и приоритетите на приложимите стратегически документи на европейско и национално ниво ОПИК е структурирана в пет приоритетни оси, една от които за техническа помощ; адресира 5 тематични цели чрез 6 инвестиционни приоритета; към всеки инвестиционен приоритет има дефинирани по две или повече категории интервенции (с изключение на ИП 4.1: Подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия, където има само една категория интервенции), които съдържат конкретни дейности. За целите на ОПИК не е изготвян отделен SWOT анализ, а е използван SWOT анализа от Споразумението за партньорство.

За извършване на задълбочен анализ на Стратегията на ОПИК 2014 – 2020 и логическата обвързаност на цели, приоритети, категории интервенции и очаквани резултати, към варианта на ОПИК от м. май 2014 г. оценителят е изготвил вариант на **Логическа матрица и Дърво на проблемите (нуждите и предизвикателствата)** за всеки един инвестиционен приоритет, които отразяват реалната структура на програмата към момента. Идентифицирани са **области за подобрене**, за които са направени конкретни предложения в **алтернативен вариант на логическа матрица и дърво на проблемите за всеки инвестиционен приоритет**.

### **Изводи:**

- Във варианта на ОПИК от м. октомври 2014 г. са отразени по-голяма част от препоръките на Оценителя като се наблюдава съществено подобрене в логиката на програмата и приоритетността на целите в стратегията.
- Обосновката на дефинираните цели, приоритети и категории интервенции като цяло е обвързана с идентифицираните нужди и предизвикателства.
- Приоритетността на целите е обусловена от проблемния анализ в Споразумението за партньорство като са взети предвид и останалите приложими стратегически документи на национално ниво, в частност ИСИС.

**Препоръки:** За избягване на риска от неадресиране на някои от идентифицираните проблеми (поради недостатъчната им категорична обвързаност с предложените категории интервенции), оценителят препоръчва за целите на всяка процедура за БФП и финансови инструменти да се извършва **анализ на текущото състояние (snapshot)** на съответната област на интервенция, преди тя да бъде адресирана чрез процедура за предоставяне на БФП, за да се отчетат най-големите предизвикателства към съответния момент и да се формулират по най-адекватен начин

<sup>2</sup> Версия от м. май 2014 г.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

условията на процедурата. Въз основа на анализа на текущото състояние на съответната област на интервенция по съответната схема за предоставяне на ДБФП да се предвидят набор от дейности, които да адресират конкретно актуалните предизвикателства.

- 6) Съществуват ли взаимовръзки, допълняемост и синергии между специфичните цели на всяка приоритетна ос, както и между специфичните цели на различните приоритетни оси? Допълват ли се те по подходящ начин и притежават ли потенциал за синергия?**
- 7) Могат ли да бъдат постигнати по-пълно целите при фокусиране на различни мерки посредством прилагане на интегрирани интервенции (по отношение на определени целеви групи или региони)?**

**Констатации:** При разработването на ОПИК 2014-2020 е възприет подход, при който дефинираните приоритети и цели в европейските и национални стратегически документи за новия програмен период да намерят възможно най-голямо отражение в програмата. В този смисъл в ОПИК са формулирани приоритети, които да съответстват на тематичните цели на политика за сближаване на ЕС за периода 2014-2020, а приоритетните оси и инвестиционните приоритети да съответстват на чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно ЕФРР и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“.

**Изводи:**

- Предвид факта, че ОПИК е разработена в съответствие със СП и други приложими стратегически документи на европейско и национално ниво, като цяло специфичните цели са обвързани в голяма степен помежду си и си кореспондират.
- За постигане на по-голям синергичен ефект от отделните категории интервенции в рамките на предложените инвестиционни приоритети, екипът на предварителната оценка е направил конкретни предложения чрез инструмента „логическа матрица“ към варианта на ОПИК от м. май 2014 г., които в голяма степен са отразени в програмата.

**Препоръки:** Няма.

- 8) Обоснована ли е логиката на интервенция на програмата и на всяка приоритетна ос? (ще се приложи логическа матрица за изясняване на логиката на интервенция за всеки инвестиционен приоритет или приоритетна ос)**
- 9) В каква степен планираните продукти/показатели на изпълнението (outputs) ще допринесат за постигането на резултатите (results)?**
- 10) Обосновани ли са предложените форми и дейности за подкрепа, както и основните целеви групи, типове бенефициенти и финансови инструменти?**
- 11) Съществуват ли причинно-следствени връзки между предложените дейности, техните продукти (outputs) и очакваните резултати (results)? (Тези дейности ще генерират ли очакваните продукти, а продуктите - постигането на резултатите и**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

*в каква степен).*

*12) Идентифицирани ли са външни фактори, които могат да повлияят на очакваните резултати?*

*13) Ясен и обоснован ли е начинът, по който планираните дейности ще доведат до очакваните резултати? Възможно ли е други показатели за изпълнение/ продукти (outputs) да имат по-голям принос към резултатите, или други дейности да могат да генерират продуктите (outputs) по по-ефективен начин? Могат ли да бъдат постигнати по-добри ефекти, ако се използват различни мерки/инструменти за въздействие? (оценителят може да предложи други дейности за подкрепа със съответната обосновка)*

### **Констатации:**

Съгласно Насоките на Комисията за съдържанието на оперативните програми<sup>3</sup>, за всяка приоритетна ос и, където е приложимо, за всеки инвестиционен приоритет следва да бъде представено описание, което да включва и съответствие със специфичните цели от чл. 8(2)(b)(i) от Регламент 1299/2013 относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“. В допълнение, за дефинираните специфични цели и инвестиционни приоритети следва да бъдат посочени конкретни резултати. Специфичните цели трябва да съответства на дадените инвестиционни приоритети, които е необходимо да бъдат дефинирани по начин, който да адресира нуждите на програмата. Специфичните цели не следва да бъдат по-общо формулирани от инвестиционния приоритет, към който се отнасят и имат смисъл само тогава, когато е представено разбиране на ситуацията в началото на програмния период, вкл. предизвикателствата, които трябва да бъдат адресирани. Резултатите най-общо се свързват с търсените промени спрямо първоначалната ситуация от гледна точка на специфичните цели, които трябва да бъдат постигнати. Индикаторите за резултат от своя страна, следва да измерват изпълнението на очакваните резултати, респективно дали е постигнат напредък в процеса на постигане на специфичните цели и желаната бъдеща ситуация.

В ОПИК 2014-2020 е направено описание на нуждите и предизвикателствата, за всеки инвестиционен приоритет са изведени категории интервенции и са маркирани очакваните резултати, включително са дефинирани индикатори, чрез които да бъде измерван напредъкът по програмата. Посочени са също групите бенефициенти и целевите групи, както и възможното използване на финансови инструменти. Като цяло нуждите, обосноваващи секторната приоритизация, са адресирани подходящо на базата на изводите от основополагащите документи за ОПИК – ИСИС и НСНМСП.

За извършване на задълбочен анализ на вътрешната съгласуваност на ОПИК 2014 – 2020 (цели, приоритети, категории интервенции, очаквани резултати, индикатори и тяхната обвързаност с целевите групи и бенефициенти), по варианта на ОПИК от м. май 2014 г. оценителят е изготвил вариант на **логическа матрица и дърво на проблемите** за всеки един инвестиционен приоритет, които отразяват реалната вътрешна съгласуваност на програмата към момента. Идентифицираните

<sup>3</sup> Версия от м. май 2014 г.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

области за подобрение са предложени в **алтернативен вариант на логическа матрица и дърво на проблемите за всеки инвестиционен приоритет**. Във варианта на ОПИК от м. октомври 2014 г. направените от оценителя препоръки са намерили отражение. **Приложение 4** от настоящия доклад съдържа **логическа матрица**, отразяваща настоящата ситуация по това направление на оценката.

### **Изводи:**

- Спазени са изискванията на образеца на оперативната програма.
- Като цяло е налице връзка между планираните продукти/показатели на изпълнението (outputs) и очакваните резултатите (results).
- Представена е обосновка на предложените форми и дейности за подкрепа предвид нуждите на дефинираните основни целеви групи и типове бенефициенти.

### **Препоръки:**

В хода на изпълнение на ОПИК 2014-2020 да се извършва периодична оценка на степента на постигане на очакваните резултати от съответната процедура за предоставяне на БФП и в случай, че се констатира разминаване с планираните показатели, да се направи задълбочен анализ на причините и да се набележат области за подобрение, които да се вземат предвид при обявяване на следващи схеми за предоставяне на БФП.

**14) Подходящо ли са адресирани нуждите на територии / целеви групи със специфични характеристики, съгласно интегрирания териториален подход, предвиден в Споразумението за партньорство (доколкото е приложимо за ОПИК)?**

### **Констатации:**

Адресирането на специфичните нужди на територии и целеви групи в ОПИК е базирано на Споразумението за партньорство, съгласно което България ще прилага следните механизми на териториалния подход за справяне с териториалните предизвикателства:

- инструмент „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР), включително ВОМР с многофондово финансиране;
- инвестиции за стимулиране на устойчивото градско развитие;
- европейско териториално сътрудничество, в т.ч. по Дунавската стратегия на ЕС.

По ОПИК 2014-2020 се предвижда принос към изпълнението на местните стратегии за развитие в рамките на ВОМР чрез участието на представители на УО в състава на комисията за избор на стратегии за местно развитие, подадени от МИГ и финансирането на проекти в рамките на одобрените стратегии за местно развитие, които са разработени съобразно спецификите на конкретната територия и в унисон с приоритетите и целите на ОПИК 2014-2020, и имат заложен приоритети, цели и мерки за изпълнение в следните направления:

- насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации (ТЦ 1);

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

- повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности (ТЦ 3).

ОПИК 2014-2020 ще подкрепя проекти по инструмента VOMP, свързани с:

- трансфер на знания и технологии на местно ниво чрез инвестиции за повишаване на капацитета на МСП за пазарно развитие, производителността на труда и намаляване на енергоемкостта и ресурсоемкостта на производството на тези територии;
- насърчаване на иновационната активност, разработването и внедряването на иновации от и на тези територии, както и насърчаване на частните инвестиции в научни изследвания и иновации;
- подобряване на достъпа до финансиране на МСП и насърчаване създаването на нови устойчиви предприятия, които да осигуряват заетост на местното население и възможности за повишаване на доходите му.

**Изводи:** *В съответствие с изискванията на чл. 36, параграф 2 от Общоприетия регламент за ЕСИФ, оперативната програма съдържа описание на подхода към използването на инструмента VOMP.*

**Препоръки:** Няма.

**15) Достатъчно подробно и точно ли са описани предложените дейности по всеки приоритет, включително идентифицираните основни целеви групи и типовете бенефициенти?**

**16) Предложените дейности основават ли се на дейностите в ОСП?**

**Констатации:** Според Насоките на Комисията за съдържанието на оперативните програми при описанието на дейностите, които ще се подкрепят в рамките на всеки инвестиционен приоритет, следва да се опишат планираните категории интервенции с конкретни примери, където това е възможно. Необходимо е да се обоснове как планираните видове дейности допринасят към специфичните цели, напр. чрез определени целеви групи или територии, фокус върху дадени теми или проблеми.

В рамките на всяка приоритетна ос, респективно инвестиционен приоритет, на ОПИК са дефинирани изчерпателно категориите интервенции, дейностите, целевите групи и бенефициенти.

**Изводи:** *Предвид факта, че ОПИК е разработена в съответствие с целите и приоритетите от Споразумението за партньорство, предложените категории интервенции се основават на дейностите, заложи в Общата стратегическа рамка.*

**Препоръки:** *Няма.*

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



**17) Каква е взаимовръзката между допустимите за финансиране групи операции, дейности и планираните резултати?**

**Констатации:** В ОПИК 2014-2020 е направено описание на допустимите за финансиране групи операции, дейности и планираните резултати. За извършване на задълбочен анализ на взаимовръзката между допустимите за финансиране групи операции, дейностите и планираните резултати по варианта на ОПИК от м. май 2014 г., оценителят е изготвил вариант на логическа матрица и дърво на проблемите за всеки един инвестиционен приоритет, които отразяват реалната вътрешна съгласуваност на програмата.

**Изводи:**

- ✓ Във варианта на ОПИК от м. октомври 2014 г. вътрешната съгласуваност на програмата е подобрена.
- ✓ Идентифицираните области за подобрене, предложени от екипа на предварителната оценка в алтернативен вариант на логическа матрица и дърво на проблемите за всеки инвестиционен приоритет за версията на ОПИК от м. май 2014 г., са намерили отражение във версията на програмата от м. октомври 2014 г.

**Препоръки:** Няма.

**18) Планирани ли са „големи проекти“ по смисъла на Общоприложимия регламент и в каква степен те ще допринесат към постигане на целите и резултатите на съответната приоритетна ос и програмата?**

**Констатации:** ОПИК не предвижда големи проекти по смисъла на чл. 100 от Регламент 1303/2013.

## 2.2. ОЦЕНКА НА ВЪНШНАТА СЪГЛАСУВАНОСТ НА ПРОГРАМАТА

### РЕЗУЛТАТИ ОТ ОЦЕНКАТА, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

- 1) *Доколко идентифицираните предизвикателства и нужди са в съответствие с целите и задачите на ОСП 2014-2020, Стратегията „Европа 2020“ и СП, както и препоръките за отделните държави съгласно член 121, параграф 2 от Договора и препоръките на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 от Договора?*
- 2) *Отчитайки ресурса и обхвата на програмата, какъв е потенциалният принос на програмата за изпълнението на целите на Стратегия Европа 2020 и приноса към приложимите тематични цели (1, 3, 4, 6 и 7), включително на всеки от отделните приоритети?*

#### Констатации:

При оценката на описаните критерии оценителят е взел под внимание предизвикателствата и нуждите, идентифицирани в програмата, включително предвид диспаратите и нуждите за развитие в Споразумението за партньорство, както и Общата стратегическа рамка. Извършен е преглед на приоритизацията на идентифицираните предизвикателства и нужди спрямо целите на Стратегия Европа 2020 и Споразумението за партньорство. Оценката обхваща съответствието и последователността на избраните тематични цели, приоритети и цели на програмата спрямо Общата стратегическа рамка за програмен период 2014-2020, Стратегията „Европа 2020“ и Споразумението за партньорство, както и препоръките за отделните държави съгласно член 121, параграф 2 от Договора и препоръките на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 от Договора.

Съгласно Общата стратегическа рамка за програмен период 2014-2020, ЕСИФ са насочени към допълващи се политически цели като основен източник на инвестиции на равнището на ЕС, подпомагащи държавите членки да възобновят и да повишат растежа и да гарантират възстановяване, съпроводено с ръст на заетостта, като същевременно осигурят устойчиво развитие в съответствие с целите на стратегията „Европа 2020“. Целите на тези инструменти могат да се постигнат по-ефикасно, ако петте фонда се координират оптимално и се предотврати припокриване, като максимално се увеличат полезните взаимодействия. С РМС 328/25.04.2012 г. са одобрени тематичните цели, чрез които България ще участва в изпълнението на КП, ОСП и ОПОР 2014-2020. Националните стратегически документи засягат **всички единадесет тематични цели**. Таблица 4 по-долу представя приноса на ОПИК към тематичните цели чрез съответните интервенции и инвестиционни приоритети.

Съгласно Стратегия Европа 2020, Европа трябва да е в състояние да осигури интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. За постигане на тази цел, стратегията предлага взаимодопълващи се приоритета:

- **интелигентен растеж:** изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- **устойчив растеж:** насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

- **приобщаващ растеж:** стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

За стимулиране на напредъка по всяка една приоритетна тема, Европейската комисията предлага седем водещи инициативи. ОПИК 2014-2020 се очаква да има **въздействие върху четири от седемте водещи инициативи** за стимулиране на напредъка по всяка приоритетна тема, както следва:

Таблица 3

Инициативи на ЕК	Въздействие на ОПИК 2014-2020
1. „Съюз за иновации“	Да
2. „Младеш в движение“	-
3. „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“	Да
4. „Европа за ефективно използване на ресурсите“	Да
5. „Индустриална политика за ерата на глобализацията“	Да
6. „Програма за нови умения и работни места“	-
7. „Европейска платформа срещу бедността“	-

В съответствие с чл. 20 от Преамбюла на Регламент 1303/2013 въз основа на Общата Стратегическа Рамка (ОСР) всяка държава - членка подготвя **Споразумение за партньорство**. В Таблица 1-6 от ОПИК е представена подробна информация за избраните тематични цели и инвестиционни приоритети от СП, които ОПИК ще адресира, както и обосновка на избора (включително Препоръки на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2013 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за периода 2012-2016 и принос към постигането на национални цели). Информацията в таблицата е изчерпателна и аргументира избора на тематични цели и инвестиционни приоритети, основани на идентифицираните от СП и аналитичната част на ОПИК нужди и предизвикателства.

**Таблица 4: Оценка на съгласуваността на ОПИК с ОСР, Стратегията „Европа 2020”, СП и препоръките на Съвета съгласно чл. 148, пар. 4 от Договора**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Тематични цели съгласно ОСР и СП	Области на интервенции на ОПИК	Адресирани нужди и предизвикателства от СП	Принос към изпълнението на национални цели, вкл. по Стратегия Европа 2020	Принос към резултатите от СП	Препоръки на Съвета относно НПР и КП	Съгласуваност / принос
ТЦ 1) <b>Засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите</b>	ИП 1.1. <b>Технологично развитие и иновации</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Неадекватна институционална среда – липса на цялостни дългосрочни и специфични национални секторни политики за НИРД и иновации; недостатъчна финансова и междуинституционална подкрепа за създаване и стимулиране на иновациите и създаване и защита на интелектуалната собственост; разпокъсан административен капацитет</li> <li>➤ Ниски и неефективни инвестиции в НИРД и иновации - нисък дял от БВП за разходи за НИРД в дългосрочен план; неефективни стимули за частния сектор да инвестира и изпълнява НИРД и иновации или да използва резултатите от НИРД на академичните среди; липса на последователни, ориентирани към постигане на националните стратегически цели механизми за разпределяне на публичните разходи</li> <li>➤ Слабо сътрудничество на различните участници в НИРД</li> <li>➤ Ниска иновационна активност и ниска добавена стойност на иновациите</li> </ul>	Стратегия Европа 2020: Увеличаване на разходи за НИРД като % от БВП (1,5%)	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ нарастване на предприятията, реализирали иновационна дейност;</li> <li>➤ подкрепа за предприятия, които сътрудничат с научни организации /други предприятия;</li> <li>➤ подкрепа за развитие на технологични паркове и лаборатории;</li> <li>➤ подкрепа за кластери за иновации;</li> <li>➤ увеличаване на разходите за НИРД на предприятията;</li> <li>➤ подкрепа за привличане и задържане на изследователите в подкрепените организации.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Препоръка 4 „...като засили сътрудничеството между образованието, научно-изследователските институти и предприятията”</li> <li>✓ Препоръка 5 „...Да подобри достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране”</li> </ul>	Да  Приблизително 0,14% от увеличението
ТЦ 2) Подобряване на достъпа до ИКТ и тяхното използване и качество						

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Дялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящата организация.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

ТЦ 3) Повишаване на конкурентоспособността на МСП и на селскостопанския сектор (за ЕЗФРСР), и на сектора на рибарството и аквакултурите (за ЕФМДР)	ИП 2.1. Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ниско ниво на инвестиции (финансови и човешки ресурси)</li> <li>➤ Недостатъчна възможност за модернизиране</li> </ul>	Национална цел за увеличение на предприемаческата активност съгласно НСНМСП – до 12% през 2020 г.)	Увеличение на предприемаческата активност	✓ Препоръка 5 „...Да подобри достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране“	Да
	ИП 2.2. Капацитет за растеж на МСП	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Недостатъчна възможност за модернизиране</li> <li>➤ Недостатъчна възможност бързо да се адаптират най-добрите практики в индустрията</li> <li>➤ Недостатъчна степен на преход към зелени и ресурсно-ефективни производствени технологии</li> <li>➤ Ограничен достъп до международните пазари</li> </ul>	Национална цел съгласно НСНМСП: <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ повишаване на дела на българските МСП, които изнасят стоки и услуги за другите държави-членки на ЕС. (от 3.15% през 2012 г. на &gt; 7% през 2020 г.)</li> <li>✓ повишаване на дела на българските МСП, изнасящи извън ЕС (от 1.76% през 2012 г. на &gt; 3.06% през 2020 г.)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ повишаване на обема на износа на стоки и услуги, реализиран от МСП;</li> <li>➤ подкрепа за клъстери;</li> <li>➤ подкрепа за МСП за участие в промоционални дейности;</li> <li>➤ подкрепа за МСП за въвеждане на сертификати;</li> <li>➤ подкрепа за проекти на МСП за растеж и експорт;</li> <li>➤ увеличение на дела на износа в общия оборот на МСП.</li> </ul>	Препоръка 5 „...Да подобри достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране“	Да

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

<p><b>ТЦ 4)</b> <b>Подкрепа за преминаване то към нисковъглеродна икономика във всички сектори</b></p>	<p><b>ИП 3.1.</b> <b>Енергийни технологии и енергийна ефективност</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ниска енергийна ефективност в МСП;</li> <li>➤ Значителен потенциал за използване на енергия от възобновяеми източници, но все още слабо реално използване</li> <li>➤ Недостатъчни дейности за развитие, трансфер и печеливш маркетинг на иновациите с ниски въглеродни емисии в средносрочен и дългосрочен план</li> </ul>	<p>Стратегия Европа 2020 - Енергийна ефективност — намаляване на потреблението на енергия - 3,20 Mtoe</p> <p>Енергия от възобновяеми източници – 16%</p> <p>НПР - повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ намаляване на енергийната интензивност на икономиката;</li> <li>➤ повишаване на енергийните спестявания в предприятията</li> <li>➤ намаляване на емисиите на парникови газове.</li> </ul>	<p>Препоръка 5 „...Да подобри достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране“</p>	<p>Да</p>
<p><i>ТЦ 5) Насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенцията и управлението на риска</i></p>						<p>-</p>
<p><b>ТЦ 6)</b> <b>Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност</b></p>	<p><b>ИП 3.2.</b> <b>Ресурсна ефективност</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Липса на екстензивен бизнес и дейности, процеси и продукти за повишаване на ефективността на ресурсите</li> </ul>	<p>НСНМСП - увеличение на дела на МСП с мерки за ефективност на ресурсите (от 85% към 2012 г. на повече от 93% към 2020 г.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Намалено образуване на отпадъци и повишена повторна употреба и рециклиране;</li> <li>➤ Подобрена околна среда и качество на въздуха, включително и в населените места.</li> </ul>	<p>Препоръка 5 „...Да подобри достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране“</p>	<p>Да</p> <p>ИП предвижда подкрепа за 24 пилотни и демонстрационни инициативи и 49 подкрепени МСП за мерки за ефективно използване на ресурсите</p>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

ТЦ 7) Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури	ИП 4.1. Сигурност на доставките на газ	Покриване на стандарта за инфраструктура N-1.	Енергийна стратегия на България до 2020  За покриване на стандарта за инфраструктура N-1, България ще трябва да развие междусистемни връзки със съседните страни.			Препоръчителна е синхронизация между СП и ОПИК.
ТЦ 8) Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила						-
ТЦ 9) Насърчаване на социалното приобщаване и борба с бедността и дискриминацията						-
ТЦ 10) Инвестиции в образование, обучение и в професионална квалификация за умения и учене през целия живот						-
ТЦ 11) Повишаване на институционалния капацитет на публичните органи и заинтересованите страни и ефективна публична администрация						-

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Стратегията Европа 2020 поставя **5 основни цели** пред Европейския съюз до 2020 г. (Таблица 5). Те дават обща представа за основните показатели, които ЕС трябва да покрие до 2020 г. и не предполагат разпределяне на тежестта – това са общи цели, които трябва да бъдат постигнати чрез съчетание от национални и европейски действия. Очертаните цели в Стратегията Европа 2020 са взаимосвързани и взаимно подкрепящи се. Европейските цели се адаптират и превръщат в национални цели, за да може всяка страна от Съюза да проверява собствения си напредък към целите.

**Таблица 5: Оценка на приноса на ОПИК към целите на Стратегия Европа 2020**

Цели на Стратегия Европа 2020	Национална цел за България	Принос на ОПИК
<b>1. Трудова заетост</b> - нивото на заетостта на населението на възраст 20—64 години да нарасне от 69% до поне 75%, включително чрез по-голямо участие на жените, по-възрастните работници и по-добрата интеграция на мигрантите в работната сила.	<b>Трудова заетост</b> - национална цел на България – 76%	ОПИК ще има общ индиректен принос към постигане на целта чрез подпомагането на конкурентоспособността на българските предприятия по всички приоритетни оси. Съгласно данни от прилагането на модела СИБИЛА за предходния програмен период се очаква приносът на ОПИК да е в размер на приблизително 1% от увеличението на заетостта.
<b>2. НИРД и иновации</b> - инвестиране на 3% от БВП на ЕС (публичен и частен сектор взети заедно) в научноизследователска и развойна дейност и иновации	<b>Научна и развойна дейност</b> като % от БВП - национална цел 1,5%.	ОПИК ще има пряк принос към постигането на целта, който се измерва чрез заложения индикатор по ИП 1.1.: „Разходи за иновации, които не са резултат от НИРД“ и се оценява на приблизително 0,14% от общото увеличение.
<b>3. Климатични промени и енергия</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• намаляване на емисиите на парникови газове с 20% (или дори с 30%, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г.</li> <li>• добиване на 20% от енергията от възобновяеми енергийни източници</li> <li>• увеличаване на енергийната ефективност с 20%</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Намаляване на емисиите на въглероден диоксид – 20%</li> <li>• Дял на възобновяемите енергийни източници в крайното енергийно потребление - 16%</li> <li>• Енергийна ефективност – 25% (намаляване на потреблението на енергия (в Mtoe) с 3,20)</li> <li>• Национална цел от СП: намаляване на енергийната интензивност на икономиката с минимум 5</li> </ul>	ОПИК ще има пряк принос към постигане на целта, който ще се измерва чрез заложените индикатори по ИП 3.1.: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Намаляване на енергийната интензивност на икономиката от 671 кг.н.е на 1000 евро БВП (2012) на 637 (2020). Чрез така формулирания индикатор чрез ОПИК ще се постигне съществено преизпълнение на заложената национална цел от минимум 5 кг.н.е на 1000 евро/ БВП до 2023, а именно <i>намаляване на енергийната интензивност с 34 кг.н.е на 1000</i></li> </ul>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Цели на Стратегия Европа 2020	Национална цел за България	Принос на ОПИК
	<p>кг.н.е на 1000 евро/ БВП до 2023 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Енергийната стратегия на Република България до 2020 - България цели да намали с 50% енергийната интензивност на БВП до 2020 г., като достигне стойност на този показател 456 тне/БВП спрямо равнището му за 2005 г. 913.3 тне/БВП</li> <li>• 130 000.00 MWh реализирани енергийни спестявания в предприятията</li> </ul>	<p>евро/ БВП до 2023 г.) и ще има значителен принос за поставената цел в Енергийната стратегия на РБ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Намаляване на емисиите на парникови газове - 55,017 тонове CO<sub>2</sub> екв. през 2020. ОПИК предвижда да допринесе за реализирани енергийни спестявания в предприятията в резултат от изпълнените проекти - 179,794 MWh. Чрез така формулираната цел на ОПИК, програмата ще допринесе за преизпълнение с 30% на заложената национална цел.</li> </ul>
<p><b>4. Образование</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• намаляване на процента на преждевременно напусналите училище до под 10 %</li> <li>• поне 40 % от 30-34-годишните със завършено висше образование</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище ученици за България – 11%</li> <li>• увеличаване дела на населението на възраст 30—34 години със завършено висше образование -36%</li> </ul>	Н/П
<p><b>5. Бедност и социално изключване</b> - поне 20 милиона по-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора</p>	Намаляване на населението, застрашено от бедност и социална изолация с 260 хил. души до 2020 г.	Н/П

**Изводи:**

- ✓ ОПИК предвижда принос към **пет тематични цели** от Стратегията Европа 2020 и Споразумението за партньорство – ТЦ 1, 3, 4, 6 и 7. Изборът на тематични цели, нужди и предизвикателства, които да се адресират чрез ОПИК, е аргументиран и адекватен. Програмирането е съобразено с изискванията за тематична концентрация на подкрепата на ЕСИФ, която да гарантира ефективността на разходите. Налице е висока степен на съгласуваност между приоритетните оси, инвестиционни приоритети и интервенции по ОПИК и нуждите, предизвикателствата и целите на ОСР, Стратегията Европа 2020 и Споразумението за партньорство.
- ✓ Очаква се ОПИК да допринесе към постигането на **три от петте цели на Стратегия Европа 2020** – в областите трудова заетост (индиректно), НИРД и иновации и климатични промени и енергия.
- ✓ Наблюдава се необходимост от подобряване на съгласуваността между СП и ОПИК по отношение на ТЦ 7, във връзка с включения нов инвестиционен приоритет в ОПИК във

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

версията на програмата от м. октомври 2014 ИП 4.1. „Сигурност на доставките на газ”. Необходимостта произтича от факта, че към момента на одобрение на СП интервенциите по ОПИК в това направление бяха включени в Приоритет: Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж (ТЦ 4), а в актуалната версия на програмата са включени в ТЦ 7.

- ✓ ОПИК има принос към **два от стратегическите приоритети** на Споразумението за партньорство - СП 2 „Научни изследвания, иновации и инвестиции за интелигентен растеж” и СП 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж” ;
- ✓ ОПИК отчита в достатъчна степен **препоръките** за отделните държави съгласно член 121, параграф 2 от Договора и препоръките на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 от Договора.
- ✓ Очаква се ОПИК да допринесе към постигането на **национални цели** в областта на предприемаческата активност, износа и ресурсната ефективност на МСП (съгласно НСНМСП) и повишаване на енергийната ефективност съгласно НПР. Приносът на ОПИК към постигането на съответните цели се определя чрез заложените в програмата индикатори. Заложените цели на приноса на ОПИК относно целите за климатични промени и енергия - енергийната интензивност на икономиката и енергийна спестявания в предприятията, са доста амбициозни и биха довели до съществено преизпълнение на националните цели. Приносът на програмата към целите за заетост е индиректен и би могъл да се измери чрез макроикономически модели за измерване на въздействието като СИБИЛА.

### **Препоръки:**

- Да се подобри съгласуваността между ОПИК и СП по отношение на ТЦ 7;
- Стойностите на заложените индикатори за енергийната интензивност на икономиката и енергийна спестявания в предприятията да бъдат проследявани чрез съответните методологии, с цел измерване на приноса им към националните цели и целите от СП.

**3) До каква степен програмата е съгласувана с други програмни и стратегически документи, включително НПР БГ 2020, Национална стратегия за регионално развитие, ИСИС, Хоризонт 2020, НСНМСП („Small Business Act“); , Енергийна стратегия на РБ до 2020 г., Националната програма „Цифрова България 2015”, Стратегията на ЕС за Дунавския регион, стратегически национални и европейски документи за реиндустриализация, „Еразъм за всички”, „Хоризонт 2020”, Програма LIFE, Програмата COSME и други програми и стратегии?**

### **Констатации:**

Приносът на ОПИК към националните и европейски приоритети за програмен период 2014-2020 е очертан в т. 1 „Стратегия за приноса на оперативната програма към стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и постигане на икономическо, социално и териториално сближаване”, т. 1.1.1. “ Описание на стратегията на оперативната програма за принос към постигане на целите на стратегията „Европа 2020” и постигане на икономическо, социално и териториално сближаване”, съгласно която стратегията на ОПИК е тясно свързана с целта за **растеж и заетост** (Growth and Jobs) и приноса на България за постигането на трите взаимно допълващи се типа растеж според „Европа 2020” – интелигентен, устойчив и приобщаващ

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

растеж. ОПИК 2014-2020 пряко се ангажира с *интелигентен растеж* (чрез приоритетни оси 1 и 2) и с *устойчив растеж* (чрез приоритетни оси 3 и 4) като цели допълващ ефект по отношение на *приобщаващия растеж*.

Тази част на програмата идентифицира изчерпателно приложимите **обща стратегически документи, които имат водеща роля спрямо ОПИК** – Национална програма за развитие България 2020, Национална програма за реформи, Позиция на Службите на Комисията относно разработването на Споразумението за партньорство и програмите на България за периода 2014 – 2020, Препоръки на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2013 и 2014 г., съдържащи становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за периода 2012-2016, Споразумение за партньорство на Република България. Във всеки от изброените документи са идентифицирани стратегически цели, приоритети и препоръки, кореспондиращи с приоритетите на ОПИК. Специално внимание следва да се отдели на Препоръка 6 на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2014 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за периода 2012-2016 „*Да ускори проектите за междусистемни връзки със съседните държави членки и страни кандидатки, по-специално за природен газ, както и да укрепи капацитета за справяне с прекъсванията на доставките*“, която подсилва аргументацията за ИП 4.1.

В същата част на програмата са посочени **стратегически национални документи**, спрямо които **ОПИК се явява един от инструментите за провеждане на заложените в тях политики**. В Таблица 6 по-долу е изследвана връзката и степента на съгласуваност на ОПИК със стратегически национални документи за програмен период 2014-2020.

**Таблица 6: Съгласуваност на ОПИК с национални стратегически документи за програмен период 2014-2020.**

Национални стратегически документи за програмен период 2014-2020	Степен на съгласуваност на ОПИК с програмата	Коментари
„Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия“ 2014-2020	(++)	ОПИК 2014-2020 допринася за постигане на целите в пет от приоритетните области на НСНМСП – предприемачество, достъп до финансиране, умения и иновации, околна среда и интернационализация. В Таблица 5 по-горе е посочен приноса на ОПИК към съответните национални цели от НСНМСП. <i>ОПИК отчита ключовата роля на НСНМСП като я определя като водеща при избора на сектори на подкрепа и целеви групи по ПО 2 на ОПИК "Предприемачество и капацитет за растеж на МСП".</i>
Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България до 2020	(++)	ИСИС има характер на предварително условие за ОПИК. <i>ОПИК отчита ключовата роля на ИСИС като я определя като водеща при предоставянето на подкрепа по ПО 1 чрез тематична концентрация, базирана на ИСИС - подкрепата</i>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Национални стратегически документи за програмен период 2014-2020	Степен на съгласуваност на ОПИК с програмата	Коментари
		ще бъде предоставяна само за операции/инвестиции, попадащи в обхвата на областите за интелигентна специализация, определени в Цел 1 и Цел 2 на ИСИС.
<i>Енергийната стратегия на Република България до 2020</i>	( + )	ОПИК е в съответствие с приоритетите на стратегията за гарантиране сигурността на доставките на енергия, съобразяване с целите за възобновяема енергия и повишаване на енергийната ефективност. Подкрепата по ИП 3.1. и 4.1. отчита приоритетите, нуждите и предизвикателствата на Енергийната стратегия на РБ до 2020.
<i>Стратегията за електронното управление в България за периода 2014-2020 и Националната програма „Цифрова България 2015”</i>	( = )	Наличие на съгласуваност по отношение на ИКТ като двигател на иновациите и растежа на икономиката по ПО 1 „Технологично развитие и иновации” и ПО 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП”.
<i>Стратегията на ЕС за Дунавския регион</i>	( = )	ОПИК ще допринесе към постигане на целите на стратегията в сферата на предприемачеството, иновационната активност, повишаване на конкурентоспособността и ефективността на предприятията.
<i>Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030</i>	( = )	ОПИК ще предоставя подкрепа за туризма в рамките на ПО 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП” чрез институционална подкрепа за оптимизиране на предоставяните услуги за бизнеса, включително дейности, насочени към изграждане на капацитет в предприятията за по-улеснен достъп и присъствие на национални и международни пазари, изграждане на национална унифицирана система за туристическа информация като платформа за взаимодействие между туристическия бизнес, туристическите организации и институции, предоставяне на ИКТ услуги, съвети и информация, организиране на бизнес форуми в страната и чужбина, предоставяне на подкрепа на предприятията за участие в мисии в чужбина, както и в национални и международни изложения, посещения на потенциални партньори и т.н.
<i>Национална стратегия за регионално развитие</i>	( ≠ )	

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Легенда:

(++) – програмата има водеща роля за определяне на области и бенефициенти за подкрепа по ОПИК

(+) – висока степен на съгласуваност и обвързаност на ОПИК с програмата;

(=) – индиректна връзка на ОПИК с програмата;

(≠) – липсва директна връзка на ОПИК с програмата;

ОПИК съдържа части за разграничаване и допълняемост на ОПИК с други програми по ОСР и национални инструменти, ЕИП и др. програми в т. 8 „Координация между фондовете, ЕЗФРСР, ЕФМДР, на други национални инструменти за финансиране и инструменти на съюза, както и с ЕИБ“. Тази част на ОПИК разглежда допълняемостта и разграничаването на програмата с Програма Хоризонт 2020, Програмата за конкурентоспособност – на малки и средни предприятия (COSME), Националния иновационен фонд (НИФ), ЕВРИКА, ЕВРОСТАРС II, Норвежка и Швейцарска програма. Представена е синтезирана информация за областите на подкрепа на изброените програми и взаимовръзката им с ОПИК.

**Таблица 7: Допълняемост и демаркация на ОПИК с други програми**

Програми	Взаимовръзка с ОПИК	Коментари
Хоризонт 2020	(+)	<p>Програмата е ориентирана към изследвания и иновации и се определя като пряко допълваща подкрепата по ПО 1 и ИП 3.2. Ресурсна ефективност на ОПИК.</p> <p>В ИП 1.1. на ОПИК, един от водещите принципи за избор на операции е дефиниран като „надграждане на резултатите от проектите по рамковите програми“ като стратегията на ОПИК 2014-2020 предвижда да включи тази възможност предвид близостта с възможностите за намаляване на административната тежест. Проектни предложения, включващи надграждане на резултати по 5-та, 6-та ,7-ма рамкова програма и Хоризонт 2020 (и ECSEL Joint Undertaking), ще бъдат насърчавани чрез предимство на принципа на бонус точки при оценката. Високата степен на допълняемост е предпоставка и за риск от припокриване на финансирането, поради което е препоръчително в хода на изпълнението на програмите да се следи за двойно финансиране на дейности и проекти.</p>
COSME	(++), (!)	<p>Налице е висока степен на допълняемост на ОПИК с програмата основно по ПО 1 и 2, която се дължи на сходство на областите им на подкрепа (конкурентоспособност – достъп до финансиране, достъп до международни пазари, услуги за МСП, насърчаване на предприемачеството) и целевите групи (предприятия и организации в подкрепа на бизнеса). Минимум 60% от бюджета на COSME е отделен за финансови инструменти, поради което допълването и разграничението с ОПИК в това направление е от</p>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

		<p>особена важност, предвид факта, че РЕГЛАМЕНТ(ЕС) No1287/2013 предвижда съчетаване и допълване на финансовите инструменти по COSME с други финансови инструменти на държавите членки (вкл. по СФ), както и финансирани от Съюза безвъзмездни средства. Капиталовият механизъм за растеж и механизмът за гарантиране на заеми по COSME може да допълват използваните от държавите членки финансови инструменти за МСП. Допълняемостта между двете програми би могла да се подсили чрез предвиждане на мерки за информираност по ОПИК за възможностите за финансиране по COSME и съчетаване на подкрепата на ОПИК и COSME, предоставена чрез финансови инструменти. Друга възможност за допълняемост е финансиране на проекти по ОПИК, надграждащи финансирани проекти по COSME, които да изпълняват определени условия за потенциал и устойчивост.</p> <p>Основната демаркационна линия между двете програми се явяват водещите национални програми за ПО1 и 2 – съответно ИСИС и НСНМСП, които определят приоритетните национални тематични области, които ще се финансират чрез ОПИК, вкл. чрез финансовите инструменти по двете приоритетни оси.</p> <p>Високата степен на допълняемост е предпоставка и за риск от припокриване на финансирането, поради което е препоръчително в хода на изпълнението на програмите да се следи за двойно финансиране на дейности и проекти.</p>
НИФ	(++)	Т. 8 на ОПИК съдържа изчерпателен текст за допълняемостта с НИФ, която се проявява по отношение на ПО 1. Препоръчително да се добави основната демаркационна линия – НИФ предоставя подкрепа за насърчаване на научноизследователската и развойната дейност.
ЕВРИКА	(++)	Допълняемостта с ОПИК е изяснена в текста на програмата. Не се установява риск от припокриване на финансирането.
ЕВРОСТАРС II	(+)	Допълняемостта с ОПИК е изяснена в текста на програмата. Не се установява риск от припокриване на финансирането.
Норвежката програма	(++); (!)	В ОПИК е идентифицирана допълняемостта с програмата. Високата степен на допълняемост е предпоставка и за риск от припокриване на финансирането, поради което е препоръчително в хода на изпълнението на програмите да се следи за двойно финансиране на дейности и проекти.
Швейцарската програма		В ОПИК е идентифицирана допълняемостта с програмата. Високата степен на допълняемост е предпоставка и за риск от припокриване на финансирането, поради което е препоръчително в хода на изпълнението на програмите да се следи за двойно финансиране на дейности и проекти.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Еразъм за всички	(=)	-
------------------	-----	---

(++) – висока степен на допълняемост

(+) – средна степен на допълняемост

(!) – риск от припокриване

(=) – индиректна връзка на ОПИК с програмата;

(≠) – липсва директна връзка на ОПИК с програмата;

**Изводи:**

- ✓ ОПИК 2014-2020 е съгласувана подходящо с водещите национални стратегически документи за програмен период 2014-2020;
- ✓ ОПИК отчита по подходящ начин водещата роля на двата ключови за програмата национални документа – ИСИС и НСНМСП съответно за приоритетните оси 1 и 2 на програмата;
- ✓ ОПИК отчита допълващото влияние на други програми от ОСР, национални инструменти, ЕИП и др., предоставяща подкрепа в сходни области.

**Препоръки:** В хода на изпълнението на програмата е подходящо да се зложат механизми за синергия и допълване с финансирането по други програми – напр. приоритизация на проекти за надграждане на дейности, финансирани по други програми и доказали своята устойчивост.

**4) До каква степен програмата е координирана и съгласувана с останалите програми по ЕСИФ, включени в СП? Ясна ли е демаркацията, допълняемостта и синергията между ОПИК и други програми по ЕСИФ на национално ниво?**

**Констатации:**

През периода м. март – м. октомври 2014 г. външната съгласуваност и координация на ОПИК и останалите програми по ЕСИФ от СП беше изключително интензивен процес. Динамиката се дължеше на промени в Споразумението за партньорство в резултат на преговорите с ЕК и получаваните препоръки от страна на заинтересовани страни, промени в нормативната рамка и др. Външната съгласуваност на ОПИК спрямо останалите програми по ЕСИФ от СП е представена в т.8 на програмата „Координация между фондовете, ЕЗФРСР, ЕФМДР, на други национални инструменти за финансиране и инструменти на съюза, както и с ЕИБ”, в която е включена изчерпателна информация за демаркацията и допълняемостта със следните програми:

- ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“
- ОП „Региони в растеж“
- ОП „Околна среда“
- ОП „Развитие на човешките ресурси“
- ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“
- ОП „Добро управление“

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

- Програма за развитие на селските райони
- Програма за морско дело и рибарство

Настоящият раздел на оценката изследва тези аспекти, без да преповтаря областите на допълняемост и демаркация, описани в програмата. Външната съгласуваност е оценена чрез Таблица за съответствие (Таблица 8), изследваща инвестиционните приоритети на отделните програми по ЕСИФ. В допълнение, оценителят е конкретизирал препоръки за подобряване на допълняемостта и демаркацията с цел предотвратяване на риск от припокриване на финансиране в хода на изпълнението на програмите.

Степента на допълняемост (обвързаност) на инвестиционните приоритети с ОПИК е оценена по следната скала:

- (=) – няма директна връзка
- (+) – частична допълняемост
- (++) – висока степен на допълняемост
- (+++) – възможност за синергии от съвместно финансиране на проекти<sup>4</sup>

Степента на демаркация на инвестиционните приоритети с ОПИК е оценена по следната скала:

- (-) – не е приложима линия на демаркация поради липса на директна връзка
- (↔) – ясна демаркация
- (?) – необходимост от прецизиране на демаркацията в хода на изпълнението на програмите
- (!) – риск от конфликт

**Таблица 8: Външна съгласуваност на ОПИК 2014-2020**

---

<sup>4</sup> Интегрирани проектни предложения съгласно ПМС 107/2014

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.



**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<b>ОПНОИР</b>	ИП 1.1. Укрепване на инфраструктурата, необходима за научноизследователска и иновационна дейност (НИД) и на капацитета за реализиране на достижения в областта на научноизследователската и иновационната дейност и насърчаване на центрове на компетентност, по-специално центрове, които са от интерес за Европа	(+++)	(?)	<p>С цел предотвратяване на риск от припокриване се препоръчва във фазата на изпълнение на програмите да се прецизират и разграничат формулировките на дейностите, подкрепящи „научна инфраструктура” и „регионални научни инфраструктури” по ОПНОИР и „инфраструктура за иновации и изследвания”, която ще се подкрепя по ОПИК. Разграничението е необходимо с оглед осигуряване на по-ясна демаркация, предвид сходството на потенциалните бенефициенти по двете програми (ОПНОИР ще подкрепя публични и частни научни организации, предприятия за НИРД, а ОПИК – предприятия, както и предприятия в партньорство с научно-изследователски организации и др.).</p> <p>Наблюдават се предпоставки за синергия от реализация на проекти, съвместно финансирани от двете програми, съгласно ПМС 107, в случай че е приложимо.</p>
	ИП 1.2. Насърчаване на инвестициите на предприятията в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центрове за научноизследователска и развойна дейност и сектора на висшите учебни заведения, по-специално поощряване на инвестициите в разработването на продукти и услуги, на трансфера на технологии, на	(+++)	(?)	<p>Във фазата на реализация на програмата е препоръчително да се прецизират и разграничат формулировките на следните дейности от двете програми с цел предотвратяване на риск от припокриване на дейности и финансиране:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Предвидените по ОПНОИР дейности за „подкрепа на съвместни научно-изследователски проекти с индустрията с цел насърчаване и пълно реализиране на</li> </ul>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	социалната иновация, екоиновациите и приложенията за публични услуги, на стимулирането на търсенето, на изграждането на мрежи, на клъстерите и на отворените иновации посредством интелигентна специализация и подпомагане на технологичните и приложните научни изследвания, пилотни линии, действия за одобрение на продуктите на начален етап, усъвършенствани производствени възможности и пилотно производство, по-специално в ключови базови технологии, както и разпространението на технологии с общо предназначение.	ИП 1.1: "Технологично развитие и иновации"	ИП 1.1: "Технологично развитие и иновации"	<p>капацитета на клъстерите за повече растеж и подобър живот и работни места в регионите";</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Предвидените по ОПИК дейности за „развитие на сътрудничеството за иновации между предприятията и между бизнеса и научните среди, вкл. интернационализация на иновационния процес”.</li> </ul> <p>Тази необходимост произтича и от сходството на бенефициентите по двете програми – по ОПНОИР са допустими публични и частни научни организации, клъстери, а по ОПИК – клъстерите също са допустими бенефициенти, както и предприятия или техни обединения в партньорства с научноизследователски организации.</p> <p>Наблюдават се предпоставки за синергия от реализация на проекти, съвместно финансирани от двете програми съгласно ПМС 201/2014.</p>
	ИП 2.1. , 2.2., 2.3, 2.4., 3.1., 3.2.	(=)	(-)	-
ОПРР	1.1. Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради и в жилищния сектор	(+)	(↔)	ИП 1.1. на ОПРР има частична допълняемост с ИП 3.1. на ОПИК. Дейностите по двата инвестиционни приоритета са насочени към различни целеви групи и потенциални бенефициенти (ОПРР подкрепя обществени сгради и жилищен сектор, а ОПИК – предприятия), поради което не е установена необходимост от подсилване на демаркационната линия между двете програми в това направление.
	ИП 3.1. Енергийни технологии и енергийна ефективност		ИП 3.1. Енергийни технологии и енергийна ефективност	
	1.2. Действия за подобряване на градската околна среда, за съживяване на градовете, за възобновяване и обеззаразяване на терените за вторично застрояване (включително преструктурираните зони), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерките за намаляване на шума	(+)	(-)	ИП 1.2. на ОПРР е свързан с прилагането на устойчиво градско развитие съгласно интегрирания териториален подход от СП. ОПИК предвижда „допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете, които ще бъдат финансирани по ИП 1.2. на ОПРР”. Не е конкретизирано кои инвестиционни приоритети на ОПИК ще подкрепят приоритетно предприятия от тези зони. Необходимо е подсилване на аргументацията на това

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
				<p>решение, поради липсата на директна връзка между подкрепата по ОПРР и ОПИК, или на въвеждане на подходящи <b>условия</b> за приоритизация на тези проекти във фазата на дефиниране на критерии за оценка (напр. изграждането на инфраструктура по ОПРР, обслужваща съответния бенефициент по ОПИК).</p> <p>Препоръчително е текстът в ОПИК да се редактира по следния начин: <u>„възможно е да се предостави допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете, които ще бъдат финансирани по ИП 1.2. на ОПРР</u></p>
	ИП 1.3. , 1.4., 1.5, 2.1., 3.1., 4.1. 6.1., 7.1.	(=)	(-)	-
	5.1. Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство	(+)	(↔)	ИП 5.1. на ОПРР е насочен към опазване и развитие на културното наследство от национално и световно значение, а в рамките на ОПИК се предвижда подкрепа за маркетингови и информационни дейности в областта на туризма на национално и регионално ниво. Допълняемостта и демаркацията на интервенциите по двете програми са ясно разписани.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<b>ОПОС</b>	2.1. Инвестиране в сектора на отпадъците за съобразяване с изискванията на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда и адресиране на нуждите, идентифицирани от държавите-членки за инвестиции отвъд тези изисквания	(++)  3.2. Ресурсна ефективност	(?)  3.2. Ресурсна ефективност	Двете програми предвиждат допълваща подкрепа на изпълнението на ТЦ 6 от ОСР на ЕСИФ – „Опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност”. ПО 2 на ОПИК „Енергийна и ресурсна ефективност“ подкрепя мерки за повишаване на енергийната и ресурсна ефективност на предприятията чрез въвеждане на нисковъглеродни технологии, екоиновации, които допълват мерки от ПО 4 на ОПОС 2014 – 2020. ОПИК предвижда подкрепа за внедряване на екоиновации в предприятията като хоризонтален подход. В хода на изпълнението на програмите е препоръчително наблюдение на финансирането на следните сходни дейности: <ul style="list-style-type: none"> <li>• предвидената по ОПОС дейност „демонстрационни/пилотни проекти с цел събиране, синтезиране, разпространение и прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на управлението на отпадъците, както и въвеждане на нови технологии” с бенефициенти - юридически лица със стопанска цел и юридически лица с нестопанска цел – за дейности, свързани с изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти. Коментарът произтича и от текстовете от т. 8 на ОПИК, съгласно които „по ОПОС не са предвидени дейности в подкрепа на насърчаването на използването на иновативни решения в областта на околната среда. Отчитайки това, не се очаква припокриване /дублиране на интервенции между двете програми.”</li> <li>• Предвидената по ОПИК подкрепа за пилотни и демонстрационни инициативи за повишаване ефективното използване на ресурсите в предприятия и/или групи предприятия - МСП от преработващата промишленост.</li> </ul>
	ИП 1.1., 3.1. 4.1, 5.1.	(=)	(-)	-
<b>ОПРЧР</b>	ИП 1.1. , 1.5., 1.6., 1.7., 2.2., 2.3., 3.1., 4.1., 4.2., 4.4.,4.5.,	(=)	(-)	-

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	4.6., 4.7., 4.8., 4.9., 4.10.,			
	1.2. Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранцията за младежта	(+++)	(?)	В хода на изпълнението на програмите е препоръчително да се разграничава финансирането на някои сходни дейности – напр. дейност „Популяризиране и насърчаване стартирането и развитието на самостоятелна стопанска дейност и предприемачество“ по ОПРЧР“ и „насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства“ по ОПИК.  Наблюдават се предпоставки за синергия от реализация на проекти, съвместно финансирани от двете програми, съгласно ПМС 107/2014.
		2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	
		2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	
	1.4. Самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на предприятия, включително иновативни микро-, малки и средни предприятия	(+++)	(?)	В хода на изпълнението на програмите е препоръчително да се извършва разграничение на някои допустими дейности – напр. „предоставяне на финансова подкрепа за стартиране на самостоятелна заетост“ по ОПРЧР и „насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства“ по ОПИК.  Наблюдават се предпоставки за синергия от реализация на проекти, съвместно финансирани от двете програми, съгласно ПМС 107/2014.
		2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	
2.1. Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите	(+)	(?)	В хода на изпълнението на програмите е препоръчително да се извършва разграничение на някои допустими дейности – напр. „насърчаване на самостоятелната заетост“ по ОПРЧР и „насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства“ по ОПИК.	
	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“		

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	2.4. Насърчаване на социалното предприемачество и на професионалната интеграция в социалните предприятия и насърчаване на социалната и солидарна икономика с цел улесняване на достъпа до заетост	(++)	(?)	<p>В хода на изпълнението на програмите е препоръчително да се извършва разграничение на някои допустими дейности – напр. „подкрепа за дейността на социални предприятия, специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания във връзка с осигуряване на заетост“, „оборудване и адаптиране на работни места“ и „социален маркетинг и популяризиране на социалната икономика и социалното предприемачество“ по ОПРЧР и „насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства“ по ОПИК.</p> <p>Наблюдават се предпоставки за синергия от реализация на проекти, съвместно финансирани от двете програми, съгласно ПМС 107.</p>
		2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	
	4.3. Самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на предприятия, включително иновативни микро-, малки и средни предприятия	(+++)	(↔)	
		2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	
	4.11. Насърчаване на социалното предприемачество и на професионалната интеграция в социалните предприятия и насърчаване на социалната и солидарна икономика с цел улесняване на достъпа до заетост	(+)	(↔)	-
<b>ОПТИ</b>	ИП 1.1. , 2.1., 3.1., 3.2., 4.1., 4.2.	(=)	(-)	-
<b>ОПДУ</b>	ИП 1.1. , 2.1.	(=)	(-)	-
	ИП 3.1.	(+)	(-)	-
<b>ПРСР</b>	М01 „Трансфер на знания и информационни дейности“	(+)		-
	М02 „Консултантски услуги, управление на стопанства и услуги за облекчаване на стопанства“	(=)	(-)	-
	М04 „Инвестиции в материални активи“	(++)	(↔)	Предвидена е подходяща координация с ПРСР. Не се

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		2.2 „Капацитет за растеж на МСП“	2.2 „Капацитет за растеж на МСП“	установява риск от припокриване за предприятия.
	М06 „Развитие на ферми и бизнеса“	(++)	(↔)	
	М07 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“	(=)	(-)	В хода на изпълнението на програмите е необходимо съблюдаване за припокриване на проекти за организации (напр. иновативни и туристически клъстери и др).
	М08 „Инвестиции в развитието на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите“	(+)	(-)	-
	М09 „Учредяване на групи и организации на производителите“	(+)	(↔)	-
	М10 „Агроекология и климат“	(=)	(-)	-
	М11 „Биологично земеделие“	(+)	(↔)	
	М12 „Натура 2000 и плащания по Рамковата директива за водите“	(=)	(-)	-
	М13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“	(=)	(-)	-
	М14 „Хуманно отношение към животните“	(=)	(-)	-
	М15 „Услуги, свързани с околната среда и климата в горите и опазването на горите“	(=)	(-)	-
	М16 „Сътрудничество“	(=)	(-)	-
	М17 „Управление на риска“	(=)	(-)	-
	М19 „Подкрепа за местно развитие по Лидер (ВОМР - водено от общностите местно развитие)“	(+)	(-)	ОПИК ще подкрепя ВОМР съгласно Споразумението за партньорство за многофондово финансиране.
<b>ПМДР</b>	Приоритет 1 „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите“	(+)	(↔)	-
	Приоритет 2 „Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите“	(+)	(↔)	-
	Приоритет 3 „Насърчаване на изпълнението на ОПОР“	(=)	(-)	-

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Програма	Инвестиционен приоритет (ИП)	Допълняемо ст с ОПИК	Демаркация с ОПИК	Коментари и препоръки
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Приоритет 4 „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване”	(=)	(-)	-
	Приоритет 5 „Насърчаване на предлагането на пазара и преработването”	(+)	(↔)	-
	Приоритет 6	(=)	(-)	-

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Най-високо ниво на допълняемост се установява между ОПИК и ОПНОИР, ОПРЧР и ПРСР, средно е нивото на допълняемост с ОПОС и ОПРР, а най-ниско – с ОПДУ, ОПТТИ. Респективно, при програмите с най-висока допълняемост съществуват възможности за реализация на синергии, но съществуват и рискове от припокриване в хода на изпълнението за някои от дейностите, които са описани в Таблица 8.

Към м. октомври 2014 г. процесът на разработване на програмите по ЕСИФ в България не е приключил, поради което е от изключителна важност да бъде постигната максимална координация между отделните УО и ЦКЗ с цел текущо актуализиране на програмите преди изпращането им за съгласуване от ЕК. В процеса на оценката е отчетена постоянната комуникация между представители на УО на отделните програми и организирането на работни срещи за изясняване на механизмите за допълняемост и демаркация. На оценителя бяха предоставени протоколи от проведените срещи, а в допълнение екипът на Оценителя проведе интервюта с представители на всички УО.

**Изводи:** В актуалната версия на ОПИК 2014-2020 от м. октомври 2014 г., с отразени коментари на ЕК, се наблюдава висока степен на координираност и съгласуваност с останалите програми по ЕСИФ от СП, които също са в процес на разработване към м. октомври 2014.

### **Препоръки:**

- В хода на изпълнението на програмата е необходимо да се следи стриктно за рисковете за припокриване на финансирането по програмите, с които е установена най-тясна връзка с ОПИК - ОПИК и ОПНОИР, ОПРЧР и ПРСР;
- ОПИК предвижда „допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете, които ще бъдат финансирани по ИП 1.2. на ОПРР“. Не е конкретизирано кои инвестиционни приоритети на ОПИК ще подкрепят приоритетно предприятия от тези зони. Необходимо е подсилване на аргументацията на това решение поради липсата на директна връзка между подкрепата по ОПРР и ОПИК или на *въвеждане на подходящи условия за приоритизация* на тези проекти във фазата на дефиниране на критерии за оценка (напр. изграждането на инфраструктура по ОПРР, обслужваща съответния бенефициент по ОПИК). Препоръчително е текстът в ОПИК да се редактира по следния начин: *„възможно е да се предостави допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете, които ще бъдат финансирани по ИП 1.2. на ОПРР;*
- Наблюдават се предпоставки за синергия от реализация на проекти съвместно финансирани от двете програми съгласно ПМС 107/2014, които са конкретизирани в Таблица 8.
- Възможно е да се предвидят механизми за синергия с някои от програмите чрез приоритизиране на проекти, получили подкрепа от други програми (Таблица 8).

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

- 5) Отчетено ли е влиянието на други политики и програми, включително по СКФ, върху очакваните резултати от програмата? (Програмата обосновава ли по адекватен начин ролята си в рамките на различните стратегии, програми и интервенции на национално и европейско ниво)?

**Констатации:**

В актуалната версия на програмата от м. октомври 2014 е отчетено влиянието на други приложими политики и програми на ЕС, за които оценителят, в своите предварителни коментари, беше отчетел дефицит. Това е дългосрочната стратегия на ЕС „Син растеж“<sup>5</sup>. Допълнително екипът по разработване на програмата е отчетел и влиянието на Конвенцията за защита на Черно море от замърсяване (Букурещката конвенция).

**Изводи:** На ниво програмиране на ОПИК 2014-2020 е предвиден адекватен механизъм за отразяване на релевантни политики и програми, които могат да окажат влияние върху очакваните резултати от програмата.

**Препоръки:** Подходящо е екипът на УО да следи текущо актуалната информация за новоприети стратегически документи (включително на документи в процес на съгласуване и обществено обсъждане), които на последващ етап могат да бъдат съотнесени към ОПИК 2014-2020.

- б) Предвидени ли са адекватни мерки за изпълнение на предварителните условия, приложими към ОПИК съгласно СП, включително разработването на ИСИС, актуализация на Националната стратегия за научни изследвания, План за намаляване на регулаторната тежест и Програма за по-добро регулиране, енергийна ефективност и др.? Адекватен и реалистичен ли е планът за изпълнение на предварителните условия по СП, които са от компетенцията на МИ?

**Констатации:**

В СП е представена информация за всички общи и тематични (специфични по фондове) предварителни условия като за изпълнението им е посочен отговорен орган на национално ниво. В периода 2014-2020 България ще програмира ЕСИФ по всички 11 тематични цели. Приложимите за ОПИК предварителни условия са общи и специфични. Текстът в програмата, в който са описани тези условия, е коригиран съгласно одобрения вариант на СП и коментарите на ЕК по проекта на ОПИК.

В проекта на ОПИК от м. октомври 2014 г., въз основа на коментарите на ЕК, е разработен план за действие, в който е посочено дали е изпълнено условието и какви са критериите (действията) за неговото изпълнение, вкл. дали съответните действия са изпълнени.

Специфичните тематични предварителни условия, приложими към ОПИК, са следните :

- *Тематично условие 1.1. Научни изследвания и иновации: Наличие на национална или регионална стратегия за интелигентно специализиране в съответствие с*

<sup>5</sup> [http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue\\_growth/index\\_bg.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/index_bg.htm)

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

*Националната програма за реформи, имаща за цел да набере частни средства за научноизследователската дейност и иновациите и която е в съответствие с характеристиките на добре работещи национални или регионални системи в областта на научните изследвания и иновациите.*

Отговорен орган за изпълнение на това условие е МИ, а основното действие по изпълнение на условието е приемането на Стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) с краен срок м. юни 2015 г. На 11 декември 2013 г. планът за действие за изпълнение на условието е изпратен на ЕК за предварителна консултация. Проектът на стратегията е актуализиран и публикуван за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации от 09.9.2014 г. до 23.9.2014 г. и е одобрен от Министерския съвет в началото на м.ноември 2014 г.

- *Тематично условие 1.2 Инфраструктура за научни изследвания и иновации. Наличие на многогодишен план за включване в бюджета и определяне на приоритетите на инвестициите;*
- *Тематично условие 3.1. Извършени са специални действия в подкрепа на поощряването на предприемачески дух като се отчита Small Business Act (SBA);*
- *Тематично условие 4.1. Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради;*
- *Тематично условие 4.3. Извършени са действия за насърчаване на производството и разпространението на възобновяеми енергийни източници;*
- *Тематично условие 6.1. Воден сектор: Наличие на а) политика за определяне на цените на водата, която осигурява на потребителите подходящи стимули да използват водните ресурси ефективно и б) адекватен принос на различните потребители на вода към възстановяването на разходите за водни услуги на равнище, определено в одобрения план за управление на речни басейни за инвестиции, подкрепени от програмите.*

Тематичното условие е добавено в проекта на ОПИК към м. октомври 2014 г. въз основа на коментарите на ЕК.

- *Тематично условие 6.2. Сектор на отпадъците: Насърчаване на икономически и екологично устойчиви инвестиции в сектора на отпадъците, по-конкретно чрез съставяне на планове за управление на отпадъците в съответствие с Директива 2008/98/ЕО и с йерархията на отпадъците.*

Тематичното условие е добавено в проекта на ОПИК към м. октомври 2014 г. въз основа на коментарите на ЕК.

- *Тематично условие 7.4. Развитие на умни системи за разпределение, съхранение и пренос на енергия: Наличие на изчерпателни планове за инвестиции в умна енергийна инфраструктура и на регулаторни мерки, които допринасят за повишаването на енергийната ефективност и сигурността на доставките.*

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Тематичното условие е добавено в проекта на ОПИК към м. октомври 2014 г. с оглед на включването на инвестиционен приоритет 4.1. „Подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия”.

В програмата детайлно е разписан процесът по изпълнение на предварителните условия, приложими към ОПИК, съгласно Споразумението за партньорство и останалите описани свързани документи. Допълнително в табличен вид е поднесена информацията за:

- Действията, които ще бъдат предприети за изпълнение на приложимите **обща предварителни условия**;
- Действията, които ще бъдат предприети за изпълнение на приложимите **тематични предварителни условия**.

Във варианта на ОПИК към м. октомври 2014 г., въз основа на коментарите на ЕК по проекта на програмата, е разработен подробен план за действие, посочващ в детайли как ще бъдат изпълнени предварителните условия 1.1 и 1.2, за които отговорен орган е МИ. В плана са посочени критерии за изпълнение, както и референции (ако условието е изпълнено). Разработена е и подробна таблица, която отразява приложимите предварителни условия и оценка на тяхното изпълнение, в която е добавена информация и за включеното през м. октомври 2014 г. тематично условие 7.4. Предвидени са адекватни мерки за изпълнение на предварителните условия, приложими към ОПИК съгласно Споразумението за партньорство.

Планът следва да се актуализира при изпълнението на всяко едно от условията, съответно същото да се посочва в графа „Приложимо предварително условие изпълнено: Да/Не/ Частично”.

**Изводи:** В ОПИК 2014-2020 са предвидени адекватни мерки за изпълнение на предварителните условия, приложими към програмата съгласно Споразумението за партньорство, включително разработването на Стратегия за интелигентна специализация (в проект), актуализация на Националната стратегия за научни изследвания, План за намаляване на регулаторната тежест и Програма за по-добро регулиране, енергийна ефективност.

В последния проект на ОПИК 2014-2020 всички текстове, които касят изпълнението на предварителните условия са актуализирани в съответствие с одобрения вариант на Споразумението за партньорство и коментарите на ЕК. Предвидени са адекватни мерки за изпълнение на предварителните условия, приложими към ОПИК.

**Препоръки:** Няма.

**7) Отразен ли са адекватно в ОПИК интегрираният подход за териториално развитие, предвиден в Споразумението за партньорство?**

### **Констатации:**

Съгласно одобреното от Министерския съвет на Р.България и Европейската комисия Споразумение за партньорство (СП) за периода 2014-2020 България следва да прилага интегриран подход за териториално развитие.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Съгласно СП и последния вариант на ОПИК от м. октомври 2014 г., България програмира и ще прилага следните механизми на териториалния подход за справяне с териториалните предизвикателства:

- инструмент „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР), включително ВОМР с многофондово финансиране;
- инвестиции за стимулиране на устойчивото градско развитие на базата на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие;
- европейско териториално сътрудничество, в т.ч. по Дунавската стратегия на ЕС.

Извършеният документален анализ показва, че в последния проект на ОПИК, актуален към м. октомври 2014 г., са извършени корекции с цел същият да отразява окончателния и одобрен вариант на Споразумението за партньорство, вкл. коментарите на ЕК по отношение на интегрирания подход за териториално развитие. В таблица 9 е представен бюджетът за инициативи за водено от общностите местно развитие в ОПИК.

**Таблица 9: Бюджет за инициативи, водени от общностите местно развитие в ОПИК**

Приоритетна ос	Инициативи, водени от общностите местно развитие	Стойност	Обща стойност на приоритетната ос	% от стойността на приоритетната ос за ВОМР
1: Технологично развитие и иновации	Да	27 858 750	250 990 169	11,10%
2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП	Да	31 222 026	592 868 242	5,27%
3: Енергийна и ресурсна ефективност	НП	НП	264 083 637	НП
4: Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ	НП	НП	38 250 000	НП
5: Техническа помощ	НП	НП	35 423 468	НП
<b>Общо ОПИК 2014-2020</b>			<b>1 181 615 516</b>	<b>5%</b>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Конкретно, ОПИК предвижда да прилага посочените по-горе механизми на териториалния подход със следните инструменти:

### **1. Водено от Общностите местно развитие (ВОМР)**

Текстът на ОПИК 2014-2020 в тази част е коригиран вследствие получените коментари на ЕК като е конкретизирано, че по програмата се предвижда принос към изпълнението на местните стратегии за развитие чрез:

- участието на представители на УО в състава на комисията за избор на стратегии за местно развитие, подадени от МИГ;
- финансирането на проекти в рамките на одобрените стратегии за местно развитие, които са разработени съобразно спецификите на конкретната територия и в унисон с приоритетите и целите на ОПИК 2014-2020 и имат заложен приоритет, цели и мерки за изпълнение в следните направления:
- насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации (Тематична цел 1);
- повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности (Тематична цел 3).

Съгласно Споразумението за партньорство е определено ОПИК 2014-2020 г да допринесе с до 5% от бюджета си за многофондово финансиране на инструмента ВОМР.

Цялостното прилагане на инструмента ВОМР ще бъде регулирано и координирано в специален нормативен акт, който ще бъде приет в срок до 3 месеца след одобрението от ЕК и на последната програма по ЕСИФ, включена в подхода<sup>6</sup>. Проектите от стратегиите за местно развитие, които ОПИК 2014 - 2020 ще финансира, ще се осъществяват съгласно правилата и процедурите за изпълнение на Програмата.

### **2. Устойчиво градско развитие**

Съгласно одобреното СП, в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025, България предвижда значителна подкрепа от ЕСИФ за интегрирани действия за устойчиво градско развитие през периода 2014-2020 с оглед адресиране на икономическите, екологични, демографски и социални предизвикателства в градските райони. Интегрираните действия за устойчиво градско развитие са част от последователна политика, насочена към насърчаване на градското развитие в България посредством стартирането на процеса по разработване на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) през 2010 г.

Съгласно ОПИК 2014-2020, по програмата ще се търсят възможности за допълняемост на дейности по определените икономически зони за въздействие според разработени и одобрени ИПГВР в градовете извън обхвата на дефиницията за селски район. По ОПИК е възможно да се дава допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност

---

<sup>6</sup> Съгласно проекта на ОПИК към м. октомври 2014 г.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете извън обхвата на дефиницията за селски район.<sup>7</sup>

### **3. Интегрирани териториални инвестиции**

По отношение на ИТИ текстът в ОПИК 2014-2020 от м. октомври 2014 е коригиран и съответства на окончателния вариант на СП, според който не се предвижда прилагане на ИТИ по смисъла на Регламент 1303/2013 (горепосочения член 36). В съответствие с т. 3.1.6 „Интегриран подход за справяне с демографските предизвикателства на регионите или специфични нужди на географските области“ от СП, ОПИК предвижда подкрепа чрез прилагане на териториален подход за целенасочена подкрепа на Северозападния район. Подходът ще се базира на стратегията за целенасочена подкрепа на Северозападния район. Акцентът ще бъде по отношение на местния потенциал, отчитайки основните предизвикателства и проблеми в района, който се характеризира с влошени демографски показатели, риск от бедност, високи равнища на миграция, проблеми със заетостта и получаването на качествени социални услуги с по-висок интензитет. По-специално интервенциите на ОПИК ще се фокусират върху развитието и повишаване на конкурентоспособността на МСП чрез стимулиране на иновационната активност, създаване на възможности за стартиране на местен бизнес, подкрепа за енергийно и ресурсоефективни мерки. Въз основа на приоритетите на стратегията за целенасочена подкрепа на Северозападния район ОПИК ще подкрепя проекти чрез отделна процедура за СЗР или чрез приоритизиране на проектите от този район в процедурите, които се изпълняват на територията на цялата страна.

### **4. Европейско териториално сътрудничество, в т.ч. по Дунавската стратегия на ЕС**

Текстовете в последния проект на ОПИК към м. октомври 2014 г. съответстват на одобреното СП, съгласно което в обхвата на ОПИК 2014 - 2020 г. попадат следните приоритетни сфери за териториално сътрудничество:

- Стимулиране на предприемачеството, преодоляване на структурните проблеми и повишаване на конкурентоспособността чрез насърчаване на предприемачеството - нови технологии и бизнес модели за стимулиране на иновациите, създаване на мрежи между изследователските и технологични центрове в бизнес сектора, сътрудничество в подкрепа на МСП и човешкия капитал.
- Опазване на природното и културното богатство – най-вече във връзка със „зелен“ растеж и икономика и устойчив туризъм.
- Разработване на съвместни планове, координирани инвестиции, действия и системи, насочени към ресурсна ефективност, насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенция и управление на риска.

Интервенциите, които ОПИК 2014-2020 ще подпомага по цел „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Европейско териториално сътрудничество“ ще се програмират и изпълняват по начин, осигуряващ синергичен ефект и допълняемост между тях.

<sup>7</sup> Виж препоръката по оценъчен въпрос 4).

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

По линия на ОПИК 2014-2020 ще се търсят и възможности за допълняемост на дейности в изпълнение на макрорегионалната стратегия на ЕС за развитие на Дунавския район. Съответстващите приоритетните области за сътрудничество между ОПИК 2014-2020 и Стратегията за Дунавския район са свързани с:

- Насърчаване на по-устойчива енергия (приоритетна ос 2);
- Насърчаване на културата и туризма, контактите между хората (приоритетна ос 3)
- Развие на „общество на знанието“ (научни изследвания, иновации, образование и ИКТ) (приоритетна ос 7);
- Развитие на конкурентоспособността на предприятията (приоритетна ос 8).

**Изводи:** Последният вариант на ОПИК 2014-2020 отразява актуализирания вариант на Споразумението за партньорство, както и коментарите, отправени от страна на ЕК. Предвидени са мерки, насочени към прилагането на интегрирания подход за териториално развитие, предвиден в Споразумението.

Участието на ОПИК в подкрепата за устойчивото градско развитие е посочена в т. 8 на програмата, но не е включено в обосновката на инвестиционните приоритети и водещите принципи за избор на операции.

### **Препоръки:**

- По отношение на прилагането на **ВОМР** и участието на ОПИК в този процес е необходимо да се предприемат мерки за:
  - Активно участие на представители на ОПИК в разработването на нормативна рамка за прилагане на ВОМР;
  - Създаване на работещ механизъм за финансиране на проекти за ВОМР чрез ОПИК;
  - Осигуряване на адекватен административен капацитет на органите, прилагащи ВОМР във връзка с прилагането на принципите и изискванията на ОПИК при финансиране на проекти за ВОМР по програмата, включително по линия на Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ на ОПИК.
- По отношение на **устойчивото градско развитие** ОПИК предвижда „допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете, които ще бъдат финансирани по ИП 1.2. на ОПРР“. Не е конкретизирано кои инвестиционни приоритети на ОПИК ще подкрепят приоритетно предприятия от тези зони. Необходимо е подсилване на аргументацията на това решение поради липсата на директна връзка между подкрепата по ОПРР и ОПИК или на *въвеждане на подходящи условия за приоритизация* на тези проекти във фазата на дефиниране на критерии за оценка (напр. изграждането на инфраструктура по ОПРР, обслужваща съответния бенефициент по ОПИК). Препоръчително е текстът в ОПИК да се редактира по следния начин: „възможно е да се предостави допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР на градовете, които ще бъдат финансирани по ИП 1.2. на ОПРР;

#### **8) Отговаря ли програмата на приложимите нормативни изисквания?**

**Констатации:** Актуалната версия на програмата отговаря на приложимите нормативни документи.

**Препоръки:** Няма

**9) Предвидени ли са адекватни мерки и механизми за приноса на програмата към хоризонталните политики и принципи на ЕС, (насърчаване на равните възможности между мъжете и жените, за превенция на дискриминацията и за насърчаване на устойчивото развитие) - на ниво програма, приоритетни оси и инвестиционни приоритети /операции? Конкретно ли е описан приносът на програмата към тези принципи с ясни цели и инициативи? Как хоризонталните политики са взети предвид при подготовката на програмата и предвидени ли са адекватни за приноса ѝ към тях по време на изпълнението, мониторинга и оценката?**

**Констатации:**

В рамките на оценката беше установено по какъв начин са включени хоризонталните принципи и цели в текста на ОПИК 2014-2020. Основните документи, които са включени в документалния анализ са:

- ОПИК 2014-2020, версия м. май 2014 (Раздел 11)
- Общ регламент (чл. 87)
- Насоки на ЕК за предварителна оценка (т.1.1.4 „Хоризонтални принципи“).

Освен това в настоящия доклад са използвани данни от проведена фокус група с представители на организации, отговорни за прилагането на хоризонталните политики (Приложение 14).

Съгласно чл. 48 от Общия регламент, предварителните оценки следва да оценят „адекватността на планираните мерки за насърчаване на равните възможности за мъжете и жените и предотвратяване на дискриминацията“. В чл. 87 на същия регламент е посочено, че всяка оперативна програма, с изключение на тези за техническа помощ, следва да включва, в зависимост от преценката на държавата-членка, информация за релевантността на съответните хоризонтални принципи към съдържанието на програмата. В ОПИК 2014-2020, Раздел 11, са описани и трите основни хоризонтални принципа:

- Устойчиво развитие;
- Насърчаване на равенството между мъжете и жените, недопускане на дискриминация;
- Достъпност.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

По отношение на **Устойчивото развитие** ясно е очертано, че това е един от основните приоритети на Националната програма за развитие „България 2020“ като са очертани основните предизвикателства и възможности на страната ни в тази сфера през следващите няколко години. Изброени са ключовите нормативни актове и секторни стратегически документи в сферата на устойчивото развитие и опазването на околната среда у нас.

**Принципите на равенство между половете, недискриминация и достъпност** са залегнали в българската законодателна и институционална система и касаят всички сфери на социалния живот. Общата рамка, гарантираща спазването на тези хоризонтални принципи, включва Конституцията на Република България (чл. 6); Законът за защита от дискриминация; Законът за интеграция на хората с увреждания; Националната стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015; Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015; Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020. Прилагането на тези принципи по отношение на управлението на средствата от ЕСИФ е обезпечено и на отделните етапи от подготовката и изпълнението на ОПИК за периода 2014-2020.

На базата на хоризонталните указания, които Централното координационно звено ще издаде за всички интервенции, за които е приложимо, УО следва да заложи съответствието с целта за **достъпност** като критерий за оценка на проектните предложения

**Изводи:** В програмата е включен подход за отчитане на хоризонталните принципи и цели, в т.ч. устойчиво развитие, принципи на равенство между половете, недискриминация. Подходът предвижда основно спазване на указания на ЦКЗ, съблюдаване и проследяване на съвместимостта на проектите с хоризонталните принципи чрез системата за мониторинг, текущи оценки за изпълнението на принципите, включване на организации по хоризонтални въпроси в КН и др.

**Препоръки:** В хода на изпълнението на програмата е формулиране на критерии за избор на операции, адресиращи нуждите и спецификите на целевите групи по хоризонталните политики (напр. предприятия на лица с увреждания).

**10) Налични ли са и по какъв начин са взети предвид становищата на съответните национални организации за равенството във връзка с целите за инвестиции в растеж и работни места, съгласно чл. 96, (7), в. от Общоприложимия регламент?**

### **Констатации:**

Съгласно чл. 96, (7), в. от Общоприложимия регламент, във всяка оперативна програма, с изключение на програмите, при които техническата помощ е предприета в рамките на специфична оперативна програма, след надлежно обоснована оценка от страна на държавата-членка на тяхното съответствие със съдържанието и целите на оперативните програми, се включват описание на: в) приноса на оперативната програма за насърчаване на равенството между мъжете и жените и — където е целесъобразно — уредбата, с която се гарантира отчитането на социалния аспект на пола на ниво оперативна програма и на ниво операции.

В Приложение 7 на ОПИК е предвидено да се включи Становище на националния орган за защитата на правата, равенство на половете и борба с дискриминацията по раздели 12.2 и 12.3

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

(както е приложимо) (Референция: Член 96(7) на Регламент No 1303/2013, което е в процес на разработване.

**Изводи:** В актуалната версия на ОПИК 2014-2020 е предвиден механизъм за насърчаване на равенството между мъжете и жените, както и адекватен подход за отчитането на социалния аспект на пола на ниво оперативна програма.

**Препоръки:** Няма

### **11) Програмата отчита ли интеграцията на междусекторните цели на политиката съгласно чл. 9 от Общия регламент?**

**Констатации:**

ОПИК 2014-2020 отчита интеграцията на съответните междусекторни цели на политиките, както са описани в чл. 9 на Общия регламент, като в хода на процеса на програмиране между м. октомври 2013 и м. май 2014 е постигнат напредък.

**Препоръки:** Няма.

### **12) До каква степен процесът и критериите за подбор на проекти съдържа механизми за изпълнение на хоризонталните политики на ЕС?**

**Констатации:** Процесът и критериите за подбор на проекти съдържат механизми за изпълнение на хоризонталните политики на ЕС, приложими към ОПИК 2014-2020.

**Препоръки:** Няма

### **13) До каква степен програмата интегрира хоризонталните политики като Политиката по околна среда и адаптация към изменение на климата, биоразнообразие, адресиране на демографските промени и др, съобразно изготвената нормативна рамка за интеграция на политиките и заложените цели на Споразумението за партньорство (т. 1.5. Хоризонтални принципи и цели на политиката за изпълнение на ЕСИФ от Споразумението за партньорство)**

**Констатации:**

В ПО 3 на ОПИК 2014-2020 са интегрирани част от препоръките на Насоките за интеграция на ПОС и ПИК съобразно изготвената нормативна рамка за интеграция на политиките и заложените цели на Споразумението за партньорство (т. 1.5. Хоризонтални принципи и цели на политиката за изпълнение на ЕСИФ от Споразумението за партньорство).

**Препоръки:** Няма.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

### 3. ОЦЕНКА НА СИСТЕМАТА ОТ ИНДИКАТОРИ И МЕХАНИЗМИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ОПИК 2014-2020

#### ВЪПРОСИ ЗА ОЦЕНКА

Значението на системата от индикатори за следващия програмен период е засилено поради въвеждането на *рамка на изпълнението* като един от инструментите за постигане на резултатна ориентация на Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ). Рамката за изпълнение съдържа избор на финансови индикатори, индикатори за изпълнението (output indicators) и индикатори за резултат (result indicators), както и *етапни цели* за всеки приоритет. За всеки приоритет на програмата се дефинира група етапни цели и целеви стойности на индикаторите, с изключение на приоритетите за техническа помощ и финансови инструменти за МСП, в съответствие с чл. 39 от Общоприложимия регламент. Постигането на етапните цели ще се оцени през 2019 г. като на тази база ще се извърши разпределение на *резерва от изпълнението*<sup>8</sup>. Оценката на постигането на етапните цели може да послужи и за основание за спиране на междинни плащания. Измерването на степента на постигане на целевите стойности на индикаторите ще се извърши през 2025 г. като резултатите от него могат да са основание за налагане на финансови корекции.

Друг аспект от системата за наблюдение е свързан с изискването на чл. 56 от Общоприложимия регламент, съгласно който държавите-членки са задължени да разработят *план за оценка* за програмен период 2014-2020 за оперативните програми и да провеждат оценки на ефектите от изпълнението на програмите на ЕСИФ, включително на ефективността, ефикасността и въздействието на базата на утвърдения план за оценка. Поне веднъж през програмния период следва да се извърши оценка на приноса на подкрепата на ЕСИФ към постигането на целите на всеки приоритет. В този смисъл предварителната оценка акцентира върху заложените в програмата механизми за осигуряване на изходни данни за целите на бъдещите оценки и по-специално оценките на въздействията на програмата.

**Оценката на системата от индикатори е изготвена чрез инструмента SMART като в Приложение 10 са представени подробните коментари на оценителя по отношение на съответствието на предложените индикатори със SMART критериите. В известна степен в актуалния вариант на ОПИК са отразени препоръките на оценителя за подобряване на системата от индикатори, представени в детайли в предходната версия на доклада на предварителната оценка. Една от основните предходни препоръки, която е взета под внимание е изготвянето на методология за пресмятането на базовите и целевите стойности на индикаторите.**

**Определените базови и целеви стойности на индикаторите са оценени въз основа на статистически и икономически анализ, както и на данните за изпълнението на програмата**

<sup>8</sup> Съгласно пар. (23) от Преамбюла на РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА. По-подробна информация за рамката на изпълнение и постигането на етапните цели е включена в т. XXX от настоящия доклад.

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

през настоящия програмен период. На база направената оценка е идентифицирана необходимост от разработване на по-задълбочена **методология за определяне на целевите стойности** до началото на реализирането на междинната оценка на програмата с цел верификация, валидация и евентуална ревизия на заложените целеви стойности. Оценителят е изготвил такава **детайлизирана методология за пресмятането и прогнозирането на производителността на МСП**, която е предоставена в Приложение 6.

В допълнение, оценителят е направил **предложение за подобряване на системата за наблюдение и контрол при изпълнението на програмата** чрез разработване и въвеждане на индекси и рейтингова система за измерване иновационната дейност и други ключови фактори за конкурентоспособност на българските МСП по икономически дейности и размер на предприятието за целите на формулирането на икономически политики за подпомагане на сектор МСП и изпълнението на конкретните мерки, финансирани с национални и европейски средства (**Приложение 9**).

По-долу са представени основните изводи на оценителя по отношение на формулираните в методологията оценъчни въпроси.

**1) Каква е степента на релеванност на общите и специфични индикатори на програмата спрямо целите и приоритетите на програмата?**

**Констатации:** Като цяло предложените индикатори са релевантни спрямо целите и приоритетите на програмата. Детайлите по отношение съответната оценка са представени в **Приложение 10: Оценка на индикаторите по SMART критерии**.

**Препоръка:** С цел постигане на по-висока степен на релеванност и постижимост на някои от заложените индикатори за резултат, оценителят препоръчва изготвената методология за пресмятане на базовите и целевите стойности да бъде надградена, разширена и детайлизирана в хода на изпълнението на програмата, така че заложените цели в още по-голяма степен да обвързват връзката между предвидената по програмата мерки и резултатите.

**2) Включени ли са общи индикатори по регламентите на ЕФРР за всяка приоритетна ос, където е подходящо и уместно за дейностите и приоритетите?**

**Констатации:** Програмата включва общи индикатори по регламентите на ЕФРР, където това включване е било подходящо и уместно.

**Препоръки:** Някои конкретни препоръки са представени в Приложение 10.

**3) Индикаторите за резултат отразяват ли най-значимите очаквани ефекти от съответните приоритети на програмата?**

**Констатации:**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Като цяло, някои от индикаторите за резултат могат да бъдат подобрени по отношение критерия релеванност. Програмата включва индикатори за резултат, които имат отношение не само към предвидените в програмата дейности, но и към редица други социално-икономически процеси. Някои от предложените показатели обхващат икономиката като цяло или сектора на МСП, а възможностите на ОПИК за интервенция обхващат твърде малък дял от всички МСП в страната.

**Препоръки:** Детайлите по отношение съответната оценка са представени в Приложение 10.

**4) Предвидени ли са подходящи индикатори за прилагане на интегриран подход за териториално развитие (където е приложимо за ОПИК, съгласно Споразумението за партньорство), включително подходящи системи за мониторинг?**

**Констатации:** Програмата не предвижда индикатори за прилагане на интегриран подход за териториално развитие.

**Препоръки:** След изготвянето на ясен механизъм и нормативна рамка на национално ниво за прилагане на интегриран подход за териториално развитие е препоръчително ОПИК да дефинира подходящи индикатори в този аспект.

**5) Каква е степента на релеванност на общите и специфични индикатори на програмата - в каква степен те отразяват операциите и целите на съответната приоритетната ос?**

**Констатации:** Като цяло и общите, и специфичните индикатори са релевантни спрямо целите на приоритетните оси.

**Препоръки:** Няма.

**6) Съдържа ли всяка приоритетна ос поне един индикатор за резултат?**

**Констатация:** Всяка приоритетна ос съдържа поне един индикатор за резултат.

**Препоръка:** Няма.

**7) Съответстват ли индикаторите за резултат на политиката т.е. тяхната стойност влияе ли се по възможно най-директен начин от дейностите, които ще се подкрепят по приоритетната ос?**

**Констатации:** Програмата включва някои индикатори за резултат, които имат отношение не само към предвидените в програмата дейности, но и към редица други социално-икономически процеси. Ето защо индикаторите за резултат не отразяват по възможно най-директен начин дейностите, които ще се подкрепят от приоритетната ос.

**Препоръки:**

Въпреки че в дългосрочен хоризонт се счита, че ОПИК ще въздейства върху икономическите показатели за целия сектор на МСП и за икономиката като цяло, за измерването на резултата могат да се възприеме един от предложените два подхода:

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

- индикаторът по-категорично да реферира към целевата група на програмата като общата препоръка в случая е недостатъчно релевантните индикатори да отпаднат и/или да бъдат заменени с други или
- при определянето на целевите стойности да бъде направено ясно разграничаване между чистото прогнозиране на динамиката на конкретния индикатор, от една страна, и определянето на очаквания принос върху стойността му в резултат на реализираните интервенции по ОПИК. Към момента такова разграничение липсва и заложените целеви стойности оставят впечатлението, че целите на ОПИК са твърде амбициозни предвид бюджетните ограничения на програмата.

**Препоръки:** Конкретните коментари и препоръки от страна на оценителя са представени в Приложение 10.

**8) Индикаторите за резултат отразяват ли най-важните желани промени (дългосрочни или краткосрочни)?**

**Констатации:**

Програмата включва индикатори за резултат, които имат отношение не само към предвидените в програмата дейности, но и към редица други социално-икономически процеси. Ето защо индикаторите за резултат не отразяват по възможно най-добър начин най-значимите очаквани ефекти от съответните приоритети на програмата. Възможно е бъдещо развитие на икономиката, което ще окаже негативен ефект върху избраните индикатори, въпреки положителното въздействие на мерките по програмата. Настоящият вариант на системата от индикатори не е предвидила в достатъчна конкретика бъдещата оценка на въздействието, особено по отношение прилагане на контрафактуален анализ и е възможно при бъдещето изпълнение на програмата да настъпят обструкции при реализирането на тези оценки. Нетната оценка на въздействието на ОПИК следва да бъде базирана на общоприетата практика за оценка на фискалните политики в ЕС. Осъществяването на контрафактуален анализ или прилагането на друг подход за диференциране приноса на програмата към социално-икономическото развитие следва да бъде базирано на точно дефинирани индикатори, имащи директно отношение към областите на интервенция, насочени към ясно определена целева група (която да позволи точното дефиниране на контролна група). Тези индикатори следва да бъдат измервани посредством:

- ИСУН и/или
- НСИ (включително чрез предоставяне на информация по служебен път за показатели на бенефициенти на ОПИК) и/или
- Ad hoc проучвания (включително чрез договорни задължения на бенефициентите за предоставяне на данни) и/или
- Система за мониторинг на конкурентоспособността на предприятията към МИ (УО или друго звено).

**Препоръки:**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

Конкретните коментари от страна на оценителя са представени в Приложение 10, а препоръки – в предложената система за мониторинг – Приложение 11.

**9) Индикаторите за резултат измерват ли промяната на национално ниво, т.е. глобалния ефект върху страната?**

**Констатации:**

Като цяло индикаторите за резултат отразяват промяната в икономическата среда на национално ниво, но самото въздействие следва да бъде измерено с помощта на макроикономически модел, напр. СИБИЛА. Ето защо оценителят препоръчва глобалният ефект от програмата върху икономиката на страната да бъде измерван с индикатор, заложен във вече съществуващ такъв модел или такъв, който ще бъде заложен в бъдещ подобен макромодел.

Следва да се обърне внимание, че в бъдеще може да възникне потребност за макроиконометрично моделиране на нетното дългосрочно въздействие на ОПИК. За да могат да послужат за оценка на дългосрочното въздействие, индикаторите трябва да могат да бъдат обработени в контекста на даден макроикономически модел (напр. СИБИЛА). Всеки един проект по програмата и съответно всяка една процедура трябва да дава достатъчно изчерпателна информация за това към кои компоненти на съвкупното предлагане е насочен/а. Тъй като обхватът на тези компоненти е ограничен, то следва ясно да може да бъде определено (от страна на бъдещите експертни екипи, които оценяват въздействието), кои от следните компоненти ще бъдат стимулирани от ОПИК:

- Производствени мощности/ физически капитал;
- Инфраструктура – пътна, ВиК, др.
- Човешки капитал – обучение, образование, здравеопазване, спорт, култура и др., в т.ч. обученията по техническата помощ;
- Заетост – ако такава е субсидирана в рамките на програмата;
- Технологии – ИКТ, НИРД, др., в т.ч. предприемачески ноу-хау.

Настоящият вариант на системата от индикатори не е предвидила в достатъчна конкретика по отношение на механизмите на въздействие на интервенциите върху макроикономическата среда (и релевантните компоненти на съвкупното търсене) и е възможно при бъдещето изпълнение на програмата да настъпят трудности при реализирането на тези оценки.

**Препоръки:**

- Преди стартирането на изготвянето на междинната оценка на ОПИК е препоръчително да бъде изготвен кратък справочник, в който всички индикатори на програмата да бъдат класифицирани като компоненти на съвкупното търсене и предлагане с цел по-прецизно измерване на въздействието с макроикономически модел.
- В хода на изпълнението на програмата е възможно да бъде мултиплициран положителния ефект от разработената системата от индикатори чрез въвеждане и използване на мониторинг на конкурентоспособността на българските МСП, което ще позволи бъдещо



реализиране контрафактуален анализ и измерването на нетния принос на програмата по конкретни интервенции. (Приложение 11)

**10) Изпълнена ли е препоръката на комисията за ограничаване на броя на специфичните за програмата индикатори за резултат и фокусирането им върху основните цели на програмата?**

**Констатации:** Препоръката е изцяло следвана.

**Препоръки:** Оценителят е направил предложения за подобрене на разработената система в Приложение 6.

**11) Индикаторите за продукт (output indicators) измерват ли директния резултат от подкрепените операции - релевантни ли са спрямо подкрепяните дейности и продуктите ще допринесат ли към промяната на индикаторите за резултат?**

**Констатации:** Индикаторите за продукт като цяло са релевантни спрямо подкрепяните дейности,.

**Препоръки:** Няма.

**12) В каква степен предложените индикатори отговарят на критериите за SMART индикатори: конкретни, измерими, достъпни/ постижими по рентабилен начин, съответстващ на програмата и релевантни във времето?**

**Констатации:**

Предложените индикатори като цяло отговарят на критериите SMART.

Преобладаваща част от индикаторите за резултат са ясно формулирани. Някои от предложените индикатори обаче имат нужда от допълнителна техническа спецификация с цел по-ясно измерване и отчитане.

По отношение на измеримостта:

- Индикаторите за резултат реферират към външни източници на информация – предимно НСИ и Евростат. В допълнение следва да бъде отбелязано, че някои от областите на интервенция, както и резултатите, които проектите по ОПИК се очаква да постигнат, са свързани с процеси, които не са наблюдавани директно от НСИ и Евростат, като достъпа до финансиране на предприятията, степента на иновационна активност на МСП (в разширен обхват от стандартните изследвания на НСИ, включващ детайли по отношение на иновационната инфраструктура и др.), интернационализацията на предприятията, ИКТ приложенията в МСП и др. Ето защо за целите на измерването на нетния принос на програмата през новия програмен период, в допълнение към официалните източници на информация, УО може да използва едната и/или двете от следните източници на информация:

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

- Ad hoc проучвания;
- Система за мониторинг на конкурентоспособността на българските предприятия (Приложение 11).
- Като цяло предложените индикатори за резултат са измерими, но за някои от случаите е необходимо да бъдат направени някои допълнителни уточнения, изцяло от технически характер, което може да бъде направено до началото на изготвянето на междинната оценка.

Оценката за постижимостта на индикаторите за резултат показва наличие на известен риск заложените цели да не бъдат постигнати, поради което се препоръчва допълнителна детайлизация на методологията в хода на изпълнението на програмата.

Като цяло индикаторите за продукт са ясно дефинирани, измерими и постижими.

Индикаторите за продукт са релевантни на проектните дейности и са базирани основно на ИСУН и статистиката, генерирана в оперативните регистри на бенефициентите по ОПИК. Ето защо при изготвянето на ИСУН за новия програмен период е необходимо да бъде заложено разширяване на обхвата му и осигурена задължителна прецизност и конкретика по отношение информацията за физическия напредък. По този начин ще бъде осигурен адекватен, ефективен и ефикасен начин да се използват съвременните информационни технологии за отчитане на физически напредък и въздействието от страна на УО. Въпреки че изготвянето на ИСУН за новия програмен период е извън правомощията на УО на ОПИК, препоръчваме да се обърне внимание на тази информационна потребност на компетентните органи.

Като цяло индикаторите за резултат и продукт са навременни и извършената оценка по този критерий е висока.

### **Препоръки:**

Детайлизираните препоръки и коментари от приложението на SMART инструментариума са представени в Приложения 6, 9, 10 и 11. Препоръките са в следните насоки:

- Подобряване на системата за мониторинг, с въвеждане на инструментариум за мониторинг на конкурентоспособността на българските предприятия (Приложение 11).
- Отчитане на темповете на физическо изпълнение на ОПРКБИ 2007-2013 при залагане на някои от целевите стойности на индикаторите (вкл. етапните цели);
- Като цяло индикаторите за резултат могат да бъдат подобрени по отношение критерия релевантност.
- В срок до началото на изготвянето на междинната оценка на програмата да бъдат изготвени детайлизирани методологии за определяне на целевите стойности на индикаторите за резултат в съответствие с установените в ЕС стандарти за икономическо прогнозиране и оценка на ефикасността, ефективността и въздействието на икономическите политики.
- При използването на ИСУН за новия програмен период е необходимо да бъде заложено разширяване на обхвата на системата и да бъде осигурена задължителна прецизност и конкретика по отношение информацията за физическия напредък. По този начин ще бъде осигурен адекватен, ефективен и ефикасен начин да се използват съвременните

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

информационни технологии за отчитане на физически напредък и въздействието от страна на УО. Въпреки, че изготвянето на ИСУН за новия програмен период е извън правомощията на УО на ОПИК, препоръчваме да се обърне внимание на тази информационна потребност на компетентните органи в случай, че бъде поискано мнение по този въпрос от страна на УО.

За целите на бъдещите оценки на напредъка и измерването на нетния принос на ОПИК е необходимо да бъдат адресирани следните информационни проблеми, които са извън компетентностите на УО и МИ, но пряко ще засегнат качеството на статистическата информация и предстоящите оценки:

- Осигуряване на достъп до индивидуалните данни, съхранявани от НСИ за бенефициентите по ОПИК;
- Осигуряване на достъп до анонимизирани данни за предприятия, които не са бенефициенти по ОПИК, но които следва да бъдат включени в оценката на нетния принос като контролни групи;
- Осигуряване на задължително участие в проучването на НСИ на иновационната активност и разходите за иновации от страна на микро предприятията;
- Стимулиране на участието в проучването на НСИ на иновационната активност и разходите за иновации от страна на микро и останалите предприятия в страната посредством:
  - Анализ на технологичните пречки и причини за нежелание на предприемачите и техните счетоводители да участват в това проучване;
  - Мерки за премахването на тези пречки и причини;
  - Информационна кампания в съответствие с календара на НСИ.

### 13) Приоритетите на програмата съдържат ли поне един, но не повече от два, целеви индикатора?

**Констатации:** Приоритетите на програмата отговарят на критерия да съдържат поне един, но не повече от два, целеви индикатора.

**Препоръки:** Няма

### 14) Целевите стойности на индикаторите отразяват ли операциите и целите на приоритетите?

**Констатации:** Целевите стойности на индикаторите като цяло отразяват операциите и целите на приоритетите, но приложената методология за определянето им не отразява въздействието на ключови социално-икономически фактори, включително на външната среда, които могат да повлияят чувствително върху резултатите на програмата.

**Препоръки:**

Детайлизираните резултати и коментари от съответната оценка са представени в Приложение 10.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**15) Релевантни ли са целевите стойности на индикаторите – отразяват ли най-важните желани промени и тяхната стойност влияе ли се възможно най-директно от дейностите, финансирани по програмата?**

**Констатации:** В програмата е включена техническа обосновка (методика за определяне на стойностите) на определените цели. Общият извод от тази оценка е че, като цяло, целите, отнасящи се до индикаторите за продукт, са постижими.

**Препоръки:** Налице са някои рискове за постигане на целевите стойности на индикаторите за резултат, за които е направено конкретно предложение за актуализация на методологията за определяне на стойностите им в процеса на изпълнение на програмата. Конкретните препоръки за преодоляване на рисковите фактори са включени в Приложение 10.

**16) Базовите индикатори релевантни ли са за дейностите, към които се отнасят?**

**Констатации:** Като цяло базовите индикатори са релевантни за дейностите, към които се отнасят.

**Препоръки:** Детайлизираните резултати и коментари от оценката са представени в Приложение 10.

**17) Очакваните резултати от изпълнението на дейностите допринасят ли за промяна на целевите индикатори?**

**Констатации:** Очакваните резултати от изпълнението на дейностите като цяло ще допринесат за промяна на целевите индикатори. В някои случаи приносът на програмата може да се очаква да бъде „скромен“ поради ограниченост на предвидения бюджет.

**Препоръки:** Детайлизираните резултати и коментари от оценката са представени в Приложение 10.

**18) Налице ли е интегрираност на индикаторите между различните нива?**

**Констатации:** Като цяло налице е интегрираност на индикаторите между различните нива.

**Препоръки:** Няма.

**19) Специфичните програмни индикатори дефинирани ли са по ясен, недвусмислен и разбираем начин?**

**Констатации:** Специфичните програмни индикатори като цяло са дефинирани по ясен, недвусмислен и разбираем начин.

**Препоръки:** Няма.

**20) Специфичните програмни индикатори имат ли общоприета интерпретация (т.е. общо разбиране, че дадена промяна в стойността им се тълкува като благоприятна или**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

неблагоприятна)?

**Констатации:** Специфичните програмни индикатори като цяло имат общоприета интерпретация.

**Препоръки:** Няма

**21) Устойчиви ли са избраните специфични за програмата индикатори за резултат (т.е. техните стойности не могат да бъдат случайно повлияни от екстремни стойности) и налични ли са механизми за тяхната проверка (валидиране)?**

**Констатации:** Специфичните програмни индикатори са устойчиви, но в някои случаи е налице известно несъответствие между потенциала за интервенция на програмата и мащаба на икономическите процеси в страната. Освен това, налице е влияние на външната среда.

**Препоръки:** Съгласно Приложение 10

**22) Идентифицирани ли са надеждни източници и методи на събиране на данни за стойностите на индикаторите - например чрез проучвания, статистически данни, регистри и др. и доколко те са публично достъпни?**

**Констатации:** Идентифицирани са надеждни източници и методи за събиране на данни – предимно НСИ и ИСУН. В бъдеще при измерването на нетния принос на предвидените дейности ще възникне потребност от допълнителни индивидуални данни по отношение на факторите на конкурентоспособност на предприятията, които не са включени в статистическия календар на НСИ и не се предвижда да бъдат част от ИСУН. Ето защо, оценителят препоръчва на УО да подобри системата си за **мониторинг**, която да позволява (по възможност автоматизирано и уеб базирано) регулярно наблюдение и измерване на тези процеси в сектора на МСП, като на тази база могат да бъдат правени целеви статистически разрези, които да посрещат информационните потребности на програмата. Подобна препоръка е направена в анализа на ОПК в предходния програмен период.

**Препоръки:** Препоръките на оценителя касаят процеса на изпълнение на програмата и подобряване на системата за мониторинг. Конкретизирани са в Приложение 11 – Система за мониторинг на конкурентоспособността на българските МСП, която предвижда разработване и въвеждане на индекси и рейтингова система за измерване иновационната дейност и други ключови фактори за конкурентоспособност на българските МСП по икономически дейности и размер на предприятието за целите на формулирането на икономически политики за подпомагане на сектор МСП и изпълнението на конкретните мерки, финансирани с национални и европейски средства.

**23) Етапните цели включват ли индикатори с качествени целеви стойности? (което не е допустимо)?**

**Констатации:** Етапните цели не включват индикатори с качествени целеви стойности.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Препоръки:** Няма.

**24) Налични ли са указания (ръководства) за определяне стойностите (изчисляване) и използване на индикаторите?**

**Констатации:** Налична е методология за изчисляване на индикаторите за продукт и резултат.

**Препоръки:** Оценителят препоръчва към началото на изготвянето на междинната оценка методологията да бъде актуализирана и детайлизирана с цел прецизното изчисляване, събиране на данни и проследяване на изменението на стойностите на индикаторите. Методологията следва да се базира на установената в ЕС практика за оценка на приноса на публичните политики и да описва процедурите и техниките за пресмятане на целевите стойности, както и за бъдещо измерване и отчитане на индикаторите в хода на наблюдението на програмата.

**25) Определени ли са количествени базови и целеви стойности за индикаторите, базирани на възможно най-актуални данни? По надежден начин ли е събрана информацията за тях?**

**Констатации:**

Предложените количествени базови целеви стойности за индикаторите са базирани на възможно най-актуални данни и информацията за тях е събрана по надежден начин – НСИ, МИ, ИАНМСП, Евростат и т.н. Единствено по отношение пресмятането стойностите на индикатора за производителност на МСП са налице известни неясноти от технически характер.

**Препоръки:** Оценителят е изготвил предложение за методология за пресмятането на базовите и целевите стойности на производителността на МСП съгласно възприетата в ЕС дефиниция за производителност, официалните прогнози за изменението на производителността на труда, изготвяни от Министерство на финансите и спецификите на публикуваните от НСИ и Евростат данни. Оценителят препоръчва базовата и целевата стойност на този индикатор да бъдат ревизирани въз основа на предложената методология до началото на изготвянето на междинната оценка по програмата. (Приложение 6)

**26) Реалистични ли са целевите стойности на индикаторите, предвид размера на предвидената подкрепа, избраните дейности и форми на подкрепа, финансовото разпределение на приоритетните оси и индикативното разпределение на ниво категории на интервенция / инвестиционни приоритети?**

**27) В случай на количествено изразени целеви стойности за общите или специфичните за програмата индикатори: реалистични ли са целевите стойности, отчитайки дейностите и формата на подкрепа, както и финансовото разпределение на ниво инвестиционни приоритети/категории интервенции?**

**Констатации:**

Целевите стойности на индикаторите за продукт в известна степен са достоверни и реалистични и съответстват на историческите данни по усвояването на структурните фондове и икономическите

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия*

тенденции през последните 10 години. По отношение на индикаторите за резултат, на този етап от програмирането донякъде те могат да бъдат определени като достоверни и реалистични.

**Препоръки:** Съгласно Приложение 10.

**28) В случай, че не са зададени количествено изразени базови стойности, възможно ли е да се зададат такива? Кои са тези базови стойности, основани на най-новите налични и подходящи данни?**

**Констатации**

Базови стойности са зададени за всички индикатори, за които такива се изискват.

**Препоръки:** Няма.

**29) Целевите стойности на индикаторите за продукт базирани ли са на изчисление на единичните цени от еквивалентни или сходни предходни операции, подкрепяни по СФ или други инструменти, или от друг тип анализ - например на пилотни проекти, референтни стойности и др.? При напълно нови интервенции - приложен ли е подходящ метод на изчисление на целевата стойност? Предвиден ли е (или подходящо ли е да се предвиди) бъдещ период, в който целевите стойности да бъдат ревизирани (напр. след приключването на първите проекти)?**

**Констатации:**

В предоставената методология за пресмятане на стойностите на индикаторите за продукт са използвани единични цени от еквивалентни или сходни предходни операции, референтни стойности и други данни от изпълнението на програмата в предходния програмен период. При напълно новите интервенции е приложен относително подходящ метод на изчисление на целевата стойност.

**Препоръки:**

Оценителят препоръчва задължително валидиране, верифициране и евентуално ревизиране на целевите стойности най-късно до междинната оценка по програмата (Съгласно Приложение 10).

**30) Целевите стойности на индикаторите за продукт кумулативни ли са?**

**Констатации:** Целевите стойности на индикаторите за продукт са кумулативни.

**Препоръки:** Няма.

**31) Целевите стойности на индикаторите за резултат отразяват ли очакваните ефекти от дейностите? Влияят ли се от други външни фактори? Стойността им достоверна ли е, предвид базовите им стойности, предишния опит и икономически тенденции?**

**Констатации:** Програмата включва индикатори за резултат, които имат отношение не само към предвидените в програмата дейности, но и към редица други социално-икономически процеси.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Ето защо, индикаторите за резултат не отразяват по възможно най-добър начин най-значимите очаквани ефекти от съответните приоритети на програмата. Възможно е бъдещо развитие на икономиката, което ще окаже негативен ефект върху избраните индикатори, въпреки положителното въздействие на мерките по програмата.

**Препоръки:** Съгласно Приложение 10.

**32) Избрани ли са уместни етапни цели (milestones - междинни стойности на индикаторите) за всяка приоритетна ос от гледна точка на цялостното изпълнение на програмата? (измерват ли етапните цели съществена информация за напредъка на изпълнението на приоритета?) Реалистично ли е постигането на етапните цели към периодите на преглед (2016 и 2018 г.), както и на кумулативните целеви стойности за 2022 г.? (предвид напр. ритъма на изпълнение на програмата през програмен период 2007-2013 и наличните ресурси)?**

**Констатации:** Настоящият вариант на програмата конкретизира етапните цели за приоритетните оси от гледна точка на цялостното изпълнение на програмата.

**Препоръки:** Няма.

**33) Ще бъдат ли налични достоверни източници на данни относно постигането на етапните цели за периодите на преглед (докладите за напредък през 2017 и 2019 г.)?**

Съгласно т. 32 по-горе.

**34) В случай, че етапните цели за 2018 г. включват индикатори за резултат, могат ли да бъдат повлияни от външни фактори извън контрола на УО, които да застрашат постигането на етапните цели?**

Съгласно т. 32 по-горе.

**35) Заложени ли са подходящи индикатори за проследяване на мерките за околна среда, в случай че са необходими за целите на мониторинг на препоръките от екологичната оценка?**

**Констатации:** В програмата не са заложени специфични индикатори за проследяване на мерките за околна среда, съгласно препоръките от доклада за екологична оценка.

**Препоръки:** В хода на изпълнението на програмата е възможно да се дефинират допълнителни индикатори за измерване на подкрепата за екоинновации.

**36) Адекватни ли са човешките ресурси и административен капацитет за ефективното и ефикасно изпълнение на програмата?**

**Констатации:**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г.“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.



## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Като цяло човешките ресурси и административният капацитет са адекватни за ефективното и ефикасното изпълнение на програмата. Заложени са мерки за повишаване на административния капацитет на УО, включително подобряване на системата за наблюдение и контрол, които следва да се обективизират в конкретни действия – разработване на методологии, промени в нормативната рамка и др.

Необходимо е да бъдат взети предвид научените уроци от предходния програмен период. На базата на всички заключения тук, както и на досегашния опит при програмирането и отчитането на индикаторите за периода 2007-2013 г., констатиран в доклада „Анализ на изпълнението на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013 и препоръки за следващия програмен период 2014-2020“, могат да се направят следните препоръки към УО на ОПИК с цел подобряване на предложената система от индикатори по отношение яснота, измерване на резултатите и възможност за осъществяване на текущ мониторинг:

- Да се прецизират методите, въз основа на които са определени целевите стойности и редуциране на наблюдавания в настоящия програмен период проблем на значително преизпълнение или недостатъчно изпълнение на индикаторите;
- Да се предприемат мерки за изпълнение на предварителните условия за отпускане на помощта: наличие на статистическа система и дефинирани индикатори за резултат с определени базови и целеви стойности.

### **Препоръки:**

Да се предприемат конкретни действия за изпълнение на предварителните условия за следващия програмен период, включително:

- ✓ Преди извършването на междинната оценка (до началото на междинната оценка) да се оптимизира системата за наблюдение на индикаторите за продукт, с което да се гарантира качеството, навременността и достоверността на данните, необходими за измерване на напредъка, ефективността, ефикасността и въздействието на ОПИК;
- ✓ В обозримо бъдеще (до началото на междинната оценка) да се усъвършенства системата от индикатори за резултат, необходими за проследяване постигането на резултатите (особено по време на провеждане на задължителните оценки и реализирането на нетни оценки на въздействието, в т.ч. контрафактуален анализ). За целта, ако УО сметне за необходимо, в допълнение към статистическата информация, генерирана и публикувана/подавана от НСИ и Евростат, да бъде внедрена система за мониторинг на конкурентоспособността на МСП (по отношение на индикатори, които не са включени в обхвата на наблюдение на НСИ и Евростат), която система ще позволи индикаторите да съответстват възможно в най-голяма степен на целите на програмите и включването и на качествени индикатори (Приложение 10).

**37) Доколко подходящи са процедурите за мониторинг на програмата и събиране на данни, включително за целите на бъдещите оценки?**

**38) Процедурите за мониторинг дават ли възможност за събиране и своевременно**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

представяне на данни, които да подкрепят вземането на решения, както и докладването и оценките? (отчитайки и периодите за представяне на годишни доклади за изпълнението и доклади за напредъка)?

**Констатации:** Процедурите не гарантират напълно осигуряването на събирането и своевременното представяне на данни – към момента някои от областите на интервенция на програмата обхващат макроикономически процеси, за които липсват наблюдения от страна на НСИ и Евростат.

**Препоръки:** Преодоляването на този проблем би могло да стане с помощта на ad hoc проучвания, която практиката е показала, че не винаги са в състояние да предоставят достатъчно надеждна информация (поради твърде малкия обем на извадките или поради друга обективна причина). Ето защо, ефективен и ефикасен подход за преодоляване на този проблем би бил въвеждането на система за мониторинг (по отношение на индикатори, които не са включени в обхвата на наблюдение на НСИ и Евростат), която система ще позволи индикаторите да съответстват възможно в най-голяма степен на целите на програмите и включването и на качествени индикатори (Приложение 10).

39) Съществуват ли надеждни източници на информация за тези данни и начини за събирането им (напр. чрез апликационни форми, чрез договорни задължения за последващо информирание, чрез проучвания на представителни извадки, данни от индивидуални участници и др)?

**Констатации:** Източниците на информация могат да бъдат разширени в хода на изпълнение на програмата, с оглед подобряване на цялостната система за мониторинг на програмата.

**Препоръки:**

Възможно е да бъдат осигурени надеждни източници на информация, като например: договорно задължение на бенефициентите за представяне на предварителна, текуща и последваща информация; подписване на клауза за съгласие от страна на бенефициентите НСИ да предоставя обобщена информация за подкрепените предприятия и организации по ОПИК по ЕИК в краткосрочен и дългосрочен хоризонт. Друг инструмент за подобряване на системата е предложението за подобряване на системата за мониторинг на конкурентоспособността на МСП на оценителя от Приложение 11.

40) Данните ще бъдат ли налични своевременно за извличане на информацията относно постигането на стойностите на индикаторите за резултат?

**Констатации:** Като цяло данните могат да бъдат налични своевременно, но за някои от индикаторите съществува забавяне в актуализирането на статистическата информация, поради наличието на 2-годишен междинен период (lag) на публикуването на информацията от страна на НСИ – като напр. статистиката за НИРД и иновационната дейност на предприятията.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Препоръки:** Съгласно Приложение 10.

**41) Съществуват ли административни бази данни, които да се ползват като възможен източник на информация (напр. Агенция по заетостта, НАП, НСИ и др.) и доколко те са достъпни / конфиденциални?**

**Констатации:** Програмата е обхванала основните съществуващи източници на информация.

**Препоръки:** Оценителят предлага програмата да вземе предвид наличната методология и приложения за измерване конкурентоспособността на МСП, прилагана от ИАНМСП в периода 2011-2013 и да използва вече разработените инструменти за надграждането им в система за мониторинг, която да представлява сателитен модул към ИСУН или допълнителен уеб-базиран модул, който до подобри процеса на предоставяне и използване на информация за целите на програмата (Приложение 11).

**42) Предвидени ли са процедури за гарантиране качеството на данните? (напр. ръководство за определяне и измерване на индикаторите, автоматична система за контрол на достоверността в системата, мерки за преодоляване на проблеми с отчитането на индикаторите през предходния програмен период и др.)**

**Констатации:** Към момента е налична методология за определяне на целевите и базовите стойности на индикаторите.

**Препоръки:** Оценителят препоръчва в хода на изпълнение на програмата към методологията да се актуализира и детайлизира, както и да се опишат процедурите за определяне, събиране на данни и проследяване на изменението на стойностите на индикаторите.

**43) Ще бъдат ли налични данни за провеждане на текущи оценки съгласно Плана за оценка (Адекватен ли е Планът за оценка с оглед на наличните данни и информационни източници?), включително на ефективността, ефикасността и въздействието на програмата, и по-специално на оценките на въздействието за приноса на програмата към целите на всяка приоритетна ос, която трябва да се извършва поне веднъж през програмния период? (включително микроданни за сравнителен анализ и др.);**

**Констатации:**

Към момента не е налична изходна информация (план за оценки и др.) за извършване на оценката. Заложената система от индикатори в настоящия вариант на програмата частично предоставя възможност за налични данни. Предизвикателството при бъдещите оценки на ефективността, ефикасността, въздействието и нетното въздействие, вкл. контрафактуалния анализ, се състои в недостатъчна обвързаност на системата от индикатори с конкретните технически изисквания на статистическия/иконометричния/математическия апарат, който е в основата на реализирането на тези оценки.

**Препоръки:**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

- Въпреки че не е формално изискване на този етап от програмирането, препоръчително е към програмата да се изготви *план за оценка*, съгласно чл. 56 от Общоприложимия регламент. Препоръчително е да се конкретизира подхода за междинни, текущи и последващи оценки през следващия програмен период, включително чрез изготвяне на *план за оценка*, съгласно чл. 56 от Общоприложимия регламент. Общоприложимият регламент изисква УО да провеждат оценки на ефектите от изпълнението на програмите на ЕСИФ, включително на ефективността, ефикасността и въздействието, на базата на утвърдения план за оценка. Поне веднъж през програмния период следва да се извърши оценка на приноса на подкрепата на ЕСИФ към постигането на целите на всеки приоритет. В този смисъл е важно в програмата да се заложат механизми за осигуряване на изходни данни за целите на бъдещите оценки, и по-специално оценките на въздействията на програмата.
- Освен подобрения в системата за мониторинг е възможно да се заложат договорни задължения на бенефициентите по програмата за отчитане на ключови показатели за измерване на икономическото въздействие на проектите на микро ниво. Друг източник на такива данни е НСИ, като е възможно УО да постигне договореност за получаване на данните за бенефициентите по програмата по служебен път.

### **4. ОЦЕНКА НА КАПАЦИТЕТА НА ПОТЕНЦИАЛНИТЕ БЕНЕФИЦИЕНТИ И ОРГАНИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПИК 2014-2020**

#### **4.1. ОЦЕНКА НА ИЗБОРА НА ОСНОВНИТЕ КАТЕГОРИИ БЕНЕФИЦИЕНТИ И ФОРМИТЕ ЗА ПОДПОМАГАНЕ**

- 1) Приложени ли са подходящи и последователни критерии за избор на категории потенциални бенефициенти от гледна точка на заложените цели, приоритети, дейности и форми на подпомагане?**
- 2) Избраните категории бенефициенти и форми на подпомагане присъщи и адекватни ли са от гледна точка на бенефициентите?**
- 3) Подходящо ли е да се разшири/стесни обхватът на допустимите бенефициенти по отделните приоритетни оси, инвестиционни приоритети, операции и дейности, с цел максимизиране на ефектите и по-ефективно постигане на целите на програмата?**

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Оценката по това направление е извършена на базата на документален анализ на програмата, на получените предложения и становища в хода на програмирането, както и на мнения и становища, получени в рамките на проведените от оценителя фокус-групи с представители на бизнеса.

В ОПИК 2014-2020 е направено описание на нуждите и предизвикателствата пред развитието на българската икономика, като за всеки инвестиционен приоритет са изведени категории интервенции и са маркирани очакваните резултати, включително са дефинирани индикатори, чрез които да бъде измерван напредъка по програмата. Посочени са също групите бенефициенти и целевите групи, както и възможното използване на финансови инструменти. Приложени са подходящи и последователни критерии за избор на категории потенциални бенефициенти.

За извършване на настоящата предварителна оценка на програмата е изготвена Таблица 10, в която са представени определените категории бенефициенти по инвестиционни приоритети. В таблицата е представена информация и за целевите групи по групи дейности, както и за видовете финансови инструменти, предвидени по отделните приоритети.

**Таблица 10: Категории бенефициенти**

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Инвестиционен приоритет на ОПИК	Целеви групи	Категории допустими бенефициенти	Ограничения пред бенефициентите/ тематична концентрация на операции	Коментар на Оценителя
<b>Приоритетна ос 1: Технологично развитие и иновации</b>				
<p><b>1.1: "Технологично развитие и иновации"</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Български предприятия в сътрудничество с други български или европейски предприятия, висши училища и/или изследователски организации;</li> <li>Български новосъздадени (спин-оф) предприятия на базата на интелектуална собственост, трансферирана от български или европейски висши училища/изследователски организации;</li> <li>Клъстери с потенциал за висока добавена стойност;</li> <li>Обединения от предприятия, създадени с цел създаване на нови продукти и услуги</li> <li>Предприятия разработващи/внедряващи иновации, вкл. и съществуващи предприятия.</li> </ul> <p>• София Тех Парк.</p> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Предприятия, български предприятия в сътрудничество с други български или европейски предприятия, висши училища и/или изследователски организации, научни и иновационни инфраструктури, посредници по иновации;</li> <li>Спин-оф предприятия;</li> <li>Иновативни, високотехнологични предприятия, предприятия извършващи научно-изследователски дейности, предприятия базирани на знанието и други участници в иновативната екосистема.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Предприятия разработващи/внедряващи/въвеждащи иновации, вкл. и съществуващи предприятия;</li> <li>Предприятия осъществяващи научно-</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Предприятия или техни обединения, включително партньорства с научноизследователски организации (както юридически лица, така и други форми на партньорства);</li> <li>Агенции, ведомства и организации на бизнеса и други юридически лица, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД и иновации в бизнеса;</li> <li>София Тех Парк;</li> <li>Офиси за технологичен трансфер и технологични центрове;</li> <li>Клъстери.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Фонд на фондовете;</li> <li>Кредитни и финансови институции;</li> <li>Фонд мениджъри;</li> <li>Други</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Подкрепата ще бъде предоставяна само за операции/инвестиции, попадащи в обхвата на областите за интелигентна специализация, определени в Цел 1 и Цел 2 на ИСИС, вкл. за финансови инструменти.</li> </ul>	<p>Изборът на категории бенефициенти е извършен последователно и аргументирано.</p> <p>Водещ документ при определянето на целевите групи и кръга от бенефициенти е ИСИС в съответствие с препоръките на ЕК.</p> <p>Препоръчително е в хода на изпълнението на програмата да се поставят условия за устойчивост на проектите за финансиране на клъстери, иновативна инфраструктура и др., при които са отчетени слабости през програмен период 2007-2013. Препоръчително е да се поставят изисквания за наличие на прединвестиционни проучвания и финансово-икономически анализи, доказващи необходимостта (анализ на търсенето), обхвата на дейност и финансовата устойчивост на подкрепяните по програмата дейности. Финансирането на тези проучвания би могло да се осигури чрез ОПИК (ПО 1 или ПО 5).</p>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG16PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Инвестиционен приоритет на ОПИК	Целеви групи	Категории допустими бенефициенти	Ограничения пред бенефициентите/ тематична концентрация на операции	Коментар на Оценителя
	изследователска дейност, други предприятия базирани на знанието. •			
<b>Приоритетна ос 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП</b>				
2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“	<i>За финансови инструменти:</i> • Стартиращи предприемачи, новосъздадени МСП, желаещи да реализират бизнес идея на стойност над 25 000 евро; • Стартиращи МСП	• Фонд на фондовете; • Фонд мениджъри; • Други подобни.	• Бенефициенти: ○ само в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори, или ○ предприятия, развиващи своята дейност в областта на културните и творческите индустрии, предприятия развиващи нови продукти и услуги, свързани със застаряването на населението, полагане на грижи и здравеопазване и др.	Категориите бенефициенти са избрани последователно и аргументирано. Водещ документ при избора на категории целеви групи и бенефициенти е НСНМСП, а допълнителните водещи принципи за избор на операции отговарят на идентифицираните в аналитичната част нужди и предизвикателства.
	<i>За финансови инструменти:</i> • МСП предимно във фаза на ранно развитие; • Иновативни МСП; • Високотехнологични МСП; • МСП с рисков профил.	• Стартиращи (новорегистрирани) и съществуващи предприятия в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори; • Предприятията, развиващи своята дейност в областта на културните и творческите индустрии, предприятия развиващи нови продукти и услуги, свързани със застаряването на населението, полагане на грижи и здравеопазване и др.	Като допълнителни принципи при избор на операции ще се прилагат за цел: • Насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства <sup>9</sup> . Поставя се акцент на райони със специфични демографски характеристики. • Дялови и квази-дялови инвестиции, осигуряващи капитал за стартиращи предприятия и	
	• Предприятия, желаещи да реализират предприемачески идеи в областта на здравеопазването, процесите, свързани със застаряването на населението, демографските въпроси, културните и творчески индустрии и др.			

<sup>9</sup> Творчески и културни индустрии, здравеопазване, дейности, свързани със застаряване на населението, съгласно параграф (8) от преамбюл на Регламент 1301/2013 Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Инвестиционен приоритет на ОПИК	Целеви групи	Категории допустими бенефициенти	Ограничения пред бенефициентите/ тематична концентрация на операции	Коментар на Оценителя
			<p>предприятия, намиращи се в ранни фази на развитие са с фокус МСП с дейност в областта на високите технологии.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ще се приоритизират проекти в областите на ИСИС.</li> </ul>	
<p><b>2.2.: „Капацитет за растеж на МСП“</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• МСП според НСНМСП</li> <li>• МСП според НСНМСП;</li> <li>• Организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.</li> <li>• МСП според НСНМСП;</li> <li>• Организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.</li> <li>• МСП според НСНМСП;</li> <li>• Асоциации и обединения на бизнеса, както и организации и институции, които са свързани с осъществяването на дейности и предоставянето на услуги за подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес-средата.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• МСП във фаза на растеж или зряла фаза от своето развитие, други подходящи МСП.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• МСП във фаза на растеж или зряла фаза от своето развитие, други подходящи МСП.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Предимно микропредприятия.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Съществуващи микро, малки и средни предприятия, (по операциите финансирани с безвъзмездна финансова помощ съгласно определените сектори в НСНМСП 2014-2020);</li> <li>• Клъстери (вкл. нови и съществуващи клъстери в рамките на Стратегията за Дунавския район, Action Plan, ПОЗ и в подкрепа на целите на синия растеж);</li> <li>• Асоциации на бизнеса, както и организации и институции, които са свързани с осъществяването на дейности и предоставянето на услуги в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес-средата.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Фонд на фондовете;</li> <li>• Кредитни и финансови институции;</li> <li>• Микрофинансиращи институции и други лица с право да отпускат кредити на територията на Република България;</li> <li>• Фонд мениджъри;</li> <li>• Други.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Бенефициенти (предприятия) – само МСП съгласно определените сектори в НСНМСП 2014-2020.</li> <li>• При избора на операции, финансирани с безвъзмездна финансова помощ, с водещо значение ще бъде „Национална стратегия за насърчаване на малки и средни предприятия“ 2014 - 2020.</li> <li>• Ще се приоритизират проекти в областите на ИСИС.</li> </ul>	<p>Категориите бенефициенти са избрани последователно и аргументирано. Водещ документ при избора на категории целеви групи и бенефициенти е НСНМСП.</p>

**Приоритетна ос 3: Енергийна и ресурсна ефективност**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Инвестиционен приоритет на ОПИК	Целеви групи	Категории допустими бенефициенти	Ограничения пред бенефициентите/ тематична концентрация на операции	Коментар на Оценителя
3.1.: "Енергийни технологии и енергийна ефективност"	<ul style="list-style-type: none"> <li>Съществуващи предприятия (извън секторите на търговия и услуги).</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Съществуващи предприятия прилагачи мерки за енергийна ефективност.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Съществуващи предприятия на територията на страната (секторите на търговия и услуги няма да се подкрепят с безвъзмездна финансова помощ).</li> <li>АУЕР.</li> </ul> <p><i>За финансови инструменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Фонд на фондовете;</li> <li>Финансови и кредитни институции;</li> <li>Др. подобни организации.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Секторите на търговия и услуги няма да се подкрепят с безвъзмездна финансова помощ.</li> <li>При избора на операции с водещо значение ще бъде „Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.“ и "Националния план за действие по енергийната ефективност 2014-2020".</li> <li>Няма да бъде предоставяна подкрепа за инвестиции, насочени към намаляване на емисиите от парникови газове от дейности, посочени в приложение I на Директива 2003/87/ЕО.</li> </ul>	<p>Препоръчително е да се преосмисли стесняването на кръга бенефициенти по ИП 3.1. с включване на сектора на услугите, по следните съображения:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Липса на данни за ефекта върху енергийната ефективност по сектори;</li> <li>максимизиране на ефекта от подкрепата на ОПИК чрез обхващане на по-широк кръг бенефициенти.</li> </ul>
3.2.: „Ресурсна ефективност“	<ul style="list-style-type: none"> <li>МСП;</li> <li>Организации на МСП;</li> <li>Клъстери;</li> <li>Индустриални зони;</li> <li>МИГ.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>МСП от преработващата промишленост.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Бенефициенти – само МСП от преработващата промишленост.</li> <li>При избора на операции с водещо значение ще бъде „Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.“ и НСНМСП - Приоритетна област "Околна среда".</li> </ul>	<p>Категориите бенефициенти са избрани последователно и аргументирано. Водещ документ при избора на категории целеви групи и бенефициенти е НСНМСП.</p>
<b>Приоритетна ос 3: Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ</b>				
4.1.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Потребители на газ, вкл. предприятията на територията на цялата страна.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>МЕ</li> </ul>	НП	<p>Категориите бенефициенти са избрани последователно и аргументирано. Водещ документ при избора на категории целеви групи и бенефициенти е НСНМСП.</p>
<b>Приоритетна ос 5: Техническа помощ</b>				

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Инвестиционен приоритет на ОПИК	Целеви групи	Категории допустими бенефициенти	Ограничения пред бенефициентите/ тематична концентрация на операции	Коментар на Оценителя
5.1.Техническа помощ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Служители на УО, вкл. регионални звена.</li> <li>• Бенефициенти/кандидат бенефициенти.</li> <li>• Членове на Комитета за наблюдение и др.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• МИ – ГД ЕФК</li> </ul>	НП	Категориите бенефициенти са избрани последователно и аргументирано. Като нов и положителен момент се оценява залагането на мерки за повишаване на административния капацитет на бенефициентите.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Изборът на категории бенефициенти се основава на:**

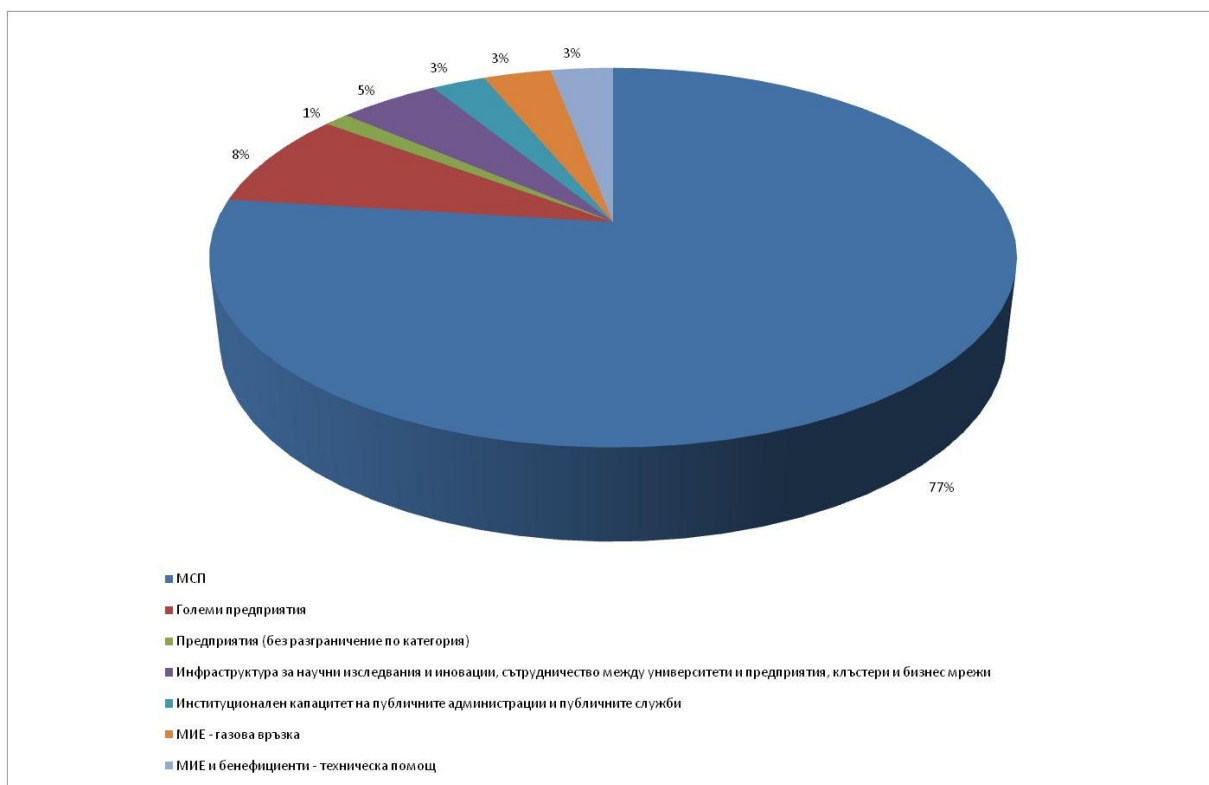
- 1) Идентифицираните нужди и предизвикателства в рамките на аналитичния компонент на програмата и Споразумението за партньорство. Оценителят приложи инструментите „дърво на проблемите” и „логическа матрица”, за да потвърди съответствието.
- 2) Изискванията на Регламент (ЕС) № 1301/2013 и Регламент (ЕС) № 1303/2013 относно кръга бенефициенти;
- 3) Научените уроци по отношение на институционалните (конкретните) бенефициенти от анализа на изпълнението на ОПРКБИ 2007-2013, в която беше предвидена отделна ос, насочена само към институционални бенефициенти по програмата, предварително дефинирани и посочени в самата програма. Анализът идентифицира редица проблеми на конкретните институционални бенефициенти и подчертава предимствата от включването им в отделни приоритетни оси, чрез които подкрепата за тях да допринесе пряко към специфичните цели на програмата. В допълнение, ОПИК не идентифицира изчерпателно институционалните бенефициенти, което позволява по-голяма гъвкавост на изпълнението, отчитаща промените в институционалната среда.
- 4) Водещите национални стратегически документи спрямо ОПИК:
  - *„Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България до 2020 г.”*, която има характер на предварително условие за ОПИК 2014-2020 и е основополагащ документ в изпълнението на ПО 1 като сред водещите принципи за избора на операции за инвестиционния приоритет е характерна тематична концентрация – подкрепата ще бъде предоставяна *само за операции/инвестиции, попадащи в обхвата на областите за интелигентна специализация, определени в Цел 1 и Цел 2 на ИСИС*. ПО 2 също поставя тематичната концентрация по ИСИС като един от водещите принципи за избор на операции.
  - *„Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020”*, представяща визията на Република България относно държавната подкрепа в областта на МСП в съответствие с политиката на ЕС. ОПИК 2014-2020 допринася за постигане на целите в пет от приоритетните области на Националната стратегия за насърчаване на МСП – предприемачество, достъп до финансиране, умения и иновации, околна среда и интернационализация. НСМСП е водеща при определяне на кръга бенефициенти по ПО 2.
  - Енергийна стратегия на Република България до 2020 г. и НСНМСП - Приоритетна област "Околна среда" определят кръга бенефициенти по ИП 3.2.
- 5) За определени инвестиционни приоритети и групи дейности са допустими за финансиране само МСП, тоест са изключени големите предприятия. От друга страна, при други инвестиционни приоритети са включени всички категории предприятия – за мерки по внедряване и развитие на иновации, например, са допустими за финансиране както МСП, така и големи предприятия.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

- 6) Друго въведено ограничение към предприятията като бенефициенти по програмата е според сектора, в който осъществяват своята основна дейност (например за някои групи дейности бенефициенти са само предприятия в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори), както и според операциите, за които кандидатстват за финансиране (например за някои групи дейности се финансират само операции, попадащи в обхвата на областите за интелигентна специализация, определени в ИСИС, насърчават се области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и други).
- 7) Получените становища от заинтересованите страни за разширяване/стесняване на кръга от бенефициенти, които са отразени във висока степен в програмата.

На фигурата по-долу е онагледено разпределението на финансовия ресурс от ЕС (в проценти) според категорията бенефициенти. От фигурата е видно, че основният ресурс по ОПИК – 77 % е насочен към МСП, а 8 % от финансовите средства са насочени приоритетно към големи предприятия. Останалите категории бенефициенти и интервенции обхващат сравнително по-малък ресурс от програмата, като процентното им съотношение може да бъде проследено на фигурата.



**Фигура 2: Финансова подкрепа от ЕС (евро), разпределена по категории бенефициенти**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Изводи по отношение на оценъчните въпроси:**

- Представена е адекватна обосновка на предложените форми и дейности за подкрепа предвид нуждите на дефинираните основни целеви групи и типове бенефициенти.
- Избраните категории целеви групи и бенефициенти съответстват на идентифицираните нужди и предизвикателства в аналитичния компонент на програмата и Споразумението за партньорство
- Категориите бенефициенти по отделните приоритетни оси са избрани последователно и аргументирано, на базата на водещи национални стратегически документи като ИСИС, НСНМСП, Енергийна стратегия и др.
- Избраните категории целеви групи и бенефициенти за финансови инструменти съответстват на резултатите от предварителната оценка за прилагане на финансови инструменти и стратегия за програмен период 2014-2020;
- Кръгът допустими бенефициенти е разширяван в процеса на разработване на ОПИК въз основа на получените коментари и становища на заинтересованите страни по различните версии на програмата.
- Институционалните бенефициенти не са посочени конкретно (за разлика от ОПРКБИ 2007-2013), което предоставя по-голяма възможност за гъвкавост и ориентация на проектите към специфичните цели на приоритетните оси.
- Избрани са подходящи водещи принципи за избор на операции, адресиращи специфични нужди на територии и целеви групи.

**Препоръки:**

- Възможно е преосмисляне на някои ограничения на кръга от бенефициенти, по-специално чрез включване на сектора на услугите в ИП 3.1. ;
- Препоръчително е в хода на изпълнението на програмата да се поставят условия за устойчивост на проектите за финансиране на клъстери, иновативна инфраструктура и др., при които са отчетени слабости през програмен период 2007-2013. Препоръчително е да се поставят изисквания за наличие на прединвестиционни проучвания и финансово-икономически анализи, доказващи необходимостта (анализ на търсенето), обхвата на дейност и финансовата устойчивост на подкрепяните по програмата дейности. Финансирането на тези проучвания би могло да се осигури чрез ОПИК (ПО 1 или ПО 5).
- В хода на изпълнение на програмата е препоръчително да се предвидят механизми за подкрепа на т.нар. междинни предприятия, за да не бъдат изключени от обхвата на програмата. Тяхното участие в икономиката на страната ни се увеличава с годините и следва програмата, подпомагаща бизнеса, да предвижда мерки, насочени и към тази условно определена категория предприятия, тъй като не попадат нито в категорията МСП, нито в групата на големите дружества. Членове на ТРГ и други заинтересовани страни са отправяли периодично предложения за включването им като бенефициенти по ОПИК, но във финалния проект на програмата към м. октомври 2014 г. не се откриват конкретни

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

механизми за тяхното адресиране с оглед предотвратяване на изключването им от кръга на потенциалните ползватели на помощ по ЕСИФ.

- Възможно е в хода на изпълнението на програмата и прилагането на водещите принципи за избор на операции да се предвидят конкретни мерки за адресирането на подкрепа на идеи, които ще се реализират от жени-предприемачи, стартиращи предприемачи – лица до 29 годишна възраст и за лица на възраст над 50 г., стартиращи собствен бизнес, както и по какъв начин се предвижда поставянето на акцент на райони със специфични демографски характеристики (споменати единствено като сфери на действие в рамките на дейността по насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства от инвестиционен приоритет 2.1, но не са упоменати като целеви групи или бенефициенти). Подобни мерки биха могли да бъдат приоритизирането на проекти в споменатите области чрез предоставянето на повече точки при оценка на проектите.

**4) Доколко всички заинтересовани групи са информирани и са взели участие в процеса на избор на бенефициенти?**

**Констатации:**

От предоставената информация от Възложителя е видно, че в процеса на програмиране на ОПИК е предоставена адекватна и надеждна информация, обосноваваща подхода за избор на бенефициенти. По време на цялостния консултативен процес по изготвяне на ОПИК, както и по време на заседанията на ТРГ, са били дискутирани въпросите в т. ч. са предоставяни становища от заинтересованите групи, свързани с избора на най-подходящи целеви групи по отделните тематични направления и операции на програмата.

**Извод:** От проведените четири фокус групи през периода 8-9 май 2014, както и последващи интервюта става ясно, че заинтересованите групи са информирани подходящо и са взели участие в процеса на избор на бенефициенти, най-често в качеството им на членове на ТРГ, където са представяни и обсъждани работните версии на програмата. Получени са становища за разширяване на кръга на целевите групи по някои от интервенциите, като повечето от тях са взети предвид от УО при разработване и коригиране на проекта на програмата. В изложението за предходните оценъчни въпроси са представени таблици, в които са обобщени становищата във връзка с разширяване на кръга бенефициенти, получени по различните версии на ОПИК.

**Препоръки:**

Препоръчително е регулярно да се публикува информация относно отразяването на получените предложения на заинтересованите страни в процеса на програмиране (например, чрез публикуване на протоколи от проведени заседания на ТРГ, постъпили предложения и друга информация на интернет сайта на УО).

**5) Доколко избраните бенефициенти отговарят на критерии, произтичащи от национално и европейско законодателство?**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“2007-2013 г.“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Констатации:**

От анализирания информация в хода на оценителния процес става ясно, че УО с надлежна грижа е приложил релевантното национално и европейски законодателство при избора на бенефициенти по ОПИК 2014-2020.

**Извод:** Избраните бенефициенти отговарят на критерии, произтичащи от националното и европейското законодателство. По отношение на европейското законодателство, при избора на бенефициенти са приложени критерии, произтичащи от:

- Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013
- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013

**Препоръки:** Няма

**б) Предвижданите форми на подкрепа съответстват ли на нуждите, очакванията и възможностите на бенефициентите (с акцент върху финансовите инструменти)?**

**Констатации:**

Подкрепана по ОПИК ще се предоставя чрез **БФП и финансови инструменти**. Приложени са аргументирани и последователни критерии за избора на целеви групи и бенефициенти по отношение на финансовите инструменти, отчитащи научените уроци от програмен период 2007-2013, както и резултатите от предварителната оценка и стратегията за финансови инструменти през програмен период 2014-2020. Приоритетна ос 2, насочена към подпомагане на предприемачеството и капацитета за растеж на МСП, разчита най-много на прилагането на финансови инструменти, като по тази ос са предвидени и най-много видове инструменти в сравнение с останалите оси.

В описателната част на инвестиционните приоритети, раздел „Планирано използване на финансови инструменти“ е посочена изчерпателна обосновка за необходимостта от прилагането на финансови инструменти. Посочени са също избраните видове финансови инструменти, както и конкретните целеви групи, дейности и бенефициенти, към които са насочени, и очакваният принос от приложението на инструментите. Посочената обосновка е подробна като избраните целеви групи, за които е предвидено използването на финансови инструменти, са адекватно определени и отговарят на типа и предназначението на всеки инструмент, както и на действията, които ще се финансират по съответния инвестиционен приоритет.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Изводи:**

- Предвижданите форми на подкрепа (БФП и финансови инструменти) съответстват изцяло на нуждите, очакванията и възможностите на избраните категории бенефициентите.
- Предвижданите форми на подкрепа са избрани на базата на извършения анализ на изпълнението на ОПРКБИ 2007-2013, както и на база на предварителната оценка на финансовите инструменти по ОПИК.

**Препоръки:** Няма.

**7) Доколко са предвидени механизми за насърчаване на синергично сътрудничество и взаимодействие между всички участници по отделните интервенции (в т.ч. неправителствен сектор и браншови организации, академичен сектор, научни организации и организации по НИРД, местни власти и др.)?**

**Констатации:**

По време на оценителния процес беше анализирана информация в посока насърчаване на синергично сътрудничество и взаимодействие между всички участници по отделните интервенции (в т.ч. неправителствен сектор и браншови организации, академичен сектор, научни организации и организации по НИРД, и др.). Темата беше застъпена и по време на проведените четири фокус-групи през периода 8-9 май 2014, както и в проведените последващи интервюта.

**Изводи:**

В ОПИК 2014-2020 са предвидени механизми за насърчаване на синергично сътрудничество и взаимодействие между всички участници по отделните интервенции (в т.ч. неправителствен сектор и браншови организации, академичен сектор, научни организации и организации по НИРД, местни власти).

**Препоръки:** Няма

**8) Адекватен ли е капацитетът на бенефициентите от гледна точка на финансов, технически и човешки ресурс?**

**Констатации:**

В Споразумението за партньорство са идентифицирани основните проблеми на бизнеса като ключов бенефициент по ОПРКБИ 2007-2013 и бъдещата ОПИК 2014-2020, а именно: липса на опит при подготовка и изпълнение на проекти, финансирани със средства от ЕС и недостатъчния капацитет, в това число и затруднения от страна на бенефициентите по отношение на провеждане на процедури за избор на изпълнители. Освен това в раздел „Научените уроци“ на ОПИК 2014-

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

2020, УО прави анализ и отчита причинно-следствените връзки между капацитетът на бенефициентите и усвояването на средствата през настоящия програмен период. На тази база са предложени подходящи мерки и дейности за укрепване на капацитета, в т.ч. финансов, технически и човешки ресурси, на бенефициентите.

**Препоръки:** Няма.

**9) Предвидени ли са подходящи мерки за повишаване капацитета на бенефициентите, включително отчитащи проблемите и научените уроци от предходния програмен период?**

**Констатации:** От предоставената аналитична информация е видно, че УО полага необходимата грижа за своевременното анализиране на научените уроци през настоящия програмен период в посока мерки за повишаване капацитета на бенефициентите.

**Извод:** В ОПИК 2014-2020 са предвидени подходящи мерки за повишаване капацитета на бенефициентите, включително отчитащи проблемите и научените уроци от предходния програмен период, но те могат да бъдат обогатени и разнообразени, в т.ч. и с иновативни форми като он-лайн консултации например, периодично издаване на информационни бюлетини и др.

**10) Идентифицирани ли са приложими добри (включително чуждестранни) практики за повишаване капацитета на бенефициентите? Предвидено ли е да се отразят по подходящ начин при изпълнението на програмата?**

**Констатации:** От предоставената аналитична информация, както и от проведените фокус-групи и последващи интервюта е видно, че през настоящия програмен период УО полага необходимата грижа за прилагане на различни подходи в посока повишаване капацитета на бенефициентите. По време на проведените фокус-групи стана ясно, че УО редовно е провеждал информационни кампании и обучения на бенефициентите при стартиране на всяка една отделна процедура за финансиране.

**Извод:** В рамките на проведени проучвания в процеса на оценка бяха изразени препоръки за провеждане на обученията по тематични направления на отделните групи експерти, които участват в управлението на проектите, например – ръководители, счетоводители, координатори, специалисти по обществени поръчки и т.н. Бяха изказани и мнения, че общата продължителност на отделните видове обучения за отделните групи експерти следва да бъде минимум двудневна, в т.ч. и предвидени подходящи практически сесии, както и време за обмяна на добри практики, споделени от участниците в обученията на база техния опит.

**Извод:** В рамките на мерките за повишаване капацитета на бенефициентите да се предвидят механизми за прилагане на добри практики, включително чрез ангажиране на външни експерти.

**11) Притежават ли бенефициентите капацитет за преминаване към електронно кандидатстване и отчитане на проектите?**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Констатации:** В хода на оценката бяха анализирани редица източници на информация като: годишните доклади за изпълнение на текущата програма, проведените оценки и анализи, статистическите данни за изпълнението на програмата, както и идентифицираните добри практики и проблеми при изпълнението на текущата програма. Беше анализирана степента на автоматизация и оптимизация на процесите, в т.ч. и текущото състояние на системата ИСУН, което дава определен оптимизъм за опростяване на изпълнението в бъдещия програмен период. При всички случаи електронното управление на процесите в значителна степен ще подобри процеса на комуникация с бенефициентите на програмата, в т.ч. кандидатстването и отчитането на проектите.

**Извод:** През предходния програмен период е натрупан опит от страна на бенефициентите в посока постепенно преминаване към електронно кандидатстване и отчитане на проектите.

**Препоръка:** В тази посока УО на ОПИК трябва да продължи да полага необходимите грижи при планиране на бъдещите мерки за укрепване капацитета на бенефициентите с оглед преминаване към електронно кандидатстване и отчитане на проектите.

#### **4.2. ОЦЕНКА НА КАПАЦИТЕТА НА ОРГАНИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПИК**

**1) Налични ли са адекватни човешки ресурси и административен капацитет за ефективното и ефикасно изпълнение на програмата - включително структура на управление, институционална рамка, специфика и роля на отделните структурни звена и др.?**

**Констатации:**

Налице е изградена **административна структура и адекватен административен капацитет** за ефективното и ефикасно изпълнение на програмата. Налична е и съответната структура на управление, институционална рамка, като са ясно определени и функциониращи структурни звена. Програмата се управлява от Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентноспособност“, която е определена за УО на програмата (чл. 32, ал. 1, т.2 от Устройствения правилник на МИ, обн. ДВ № 79 от 10.09.2013г.). ГД ЕФК отговаря за ефективното и ефикасно изпълнение на оперативната програма.

През новия програмен период 2014-2020 е определена **Приоритетната ос 5 Техническа помощ**, която ще подкрепя още по-фокусирано успешното и добро управление на оперативната програма и ще надгради капацитета в УО и бенефициентите. Реализацията на тази подкрепа е конкретизирана чрез мерки за постигането на ефективно и ефикасно изпълнение на дейностите, свързани с програмирането, управлението, наблюдението, оценката и контрола на ОПИК съгласно действащото законодателство и съществуващите добри практики.

Във връзка с препоръчания от ЕК подход за доброто управление - структури, човешки ресурс, системи и инструменти е в ход обществена поръчка, която покрива както **разработване на актуализирана организационна стратегия, анализ и оценка на организационната структура и наличния административен капацитет, така и анализ и оценка на потребностите от обучение в средносрочен план и провеждане на обучения**. През програмен период 2014-2020 е предвидено приоритетната ос 5 „Техническа помощ“ да подкрепя още по-фокусирано успешното и добро управление на интервенциите по оперативната програма, както и да надгради капацитета в УО и

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентноспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика“ 2007-2013 г“ – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

бенефициентите. Реализацията на тази подкрепа е конкретизирана чрез мерки за постигането на специфични цели като по отношение на административния капацитет и човешки ресурси е формулирана цел: *Подкрепа за ефективно и ефикасно изпълнение на дейностите, свързани с програмирането, управлението, наблюдението, оценката и контрола на ОПИК съгласно действащото законодателство и съществуващите добри практики.* Предвидени са следните типове **дейности (мерки)** за финансиране по ПО 5:

- организиране работата и текущи разходи на Комитета за наблюдение;
- общо и специфично обучение на персонала на УО (работни срещи, семинари, обмен на добри практики и опит и др.);
- финансиране на основни и допълнителни възнаграждения на експертите (разходи за заплати и др.);
- оценка на изпълнението на ОПИК (включително текуща оценка);
- предоставяне на техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализ и проучвания, необходими за правилното управление, наблюдение, оценка и контрол на ОПИК;
- подкрепа на процесите на оценка и подбор на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимата техническа експертиза, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти;
- подкрепа за текущото наблюдение, финансовия контрол и одит (включително проверки на място и свързаните с тях отчети, вътрешни системи за наблюдение и контрол, организиране и провеждане на процедури за обществени поръчки и др.), както и оценка на риска, мерки за борба с измами, нередности, анти- корупция;
- разходи за поддръжка на офиси и за пътувания на персонала, участващ пряко в програмирането, управлението, наблюдението, оценката и контрола на ОПИК, включително в случаите на възлагане на част от дейностите (outsourcing);
- доставка и поддръжка на компютризирана информационна система (хардуер и софтуер) и офис оборудване;
- подкрепа за разходи във връзка с дейностите по приключване на ОП (closure);
- подкрепа за подготовката на документи за следващия програмен период (консултации, проучвания, наръчници и др.).

В изпълнение на препоръката на Оценителя от предходната версия на предварителната оценка са конкретизирани **подходящи индикатори** и инструменти за измерване на ефективността и ефикасността на управлението на програмата по ПО 5:

- Средно необходимо време за одобрение на проекта /между подаването на формуляра за кандидатстване и подписване на договора/;
- Средно необходимо време за плащане на бенефициента, считано от датата на подаване на искането за плащане;
- Ниво на обществена осведоменост за ОПИК като цяло и за отделните процедури;
- Прекратени договори;

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

- Ниво на удовлетвореност на бенефициентите на ОПИК от обученията и техническа подкрепа.

**Изводи:** Очакваните общи резултати, описани по-горе, са реални и постижими чрез посочените примерни и типови дейности и мерки. Така заложените, предвидените дейности са достатъчни и адекватни и могат да постигнат ефективно и ефикасно изпълнение на ОПИК. Изградената административна и организационна структура е адекватна, но би могла да се подобри в посока ефективност на човешките ресурси, бързина на административните процеси и ефикасност на разходваните средства. Това заключение се налага като резултат от проведените интервюта с ръководители и със служители на ГД ЕФК главно в посока към оптимизиране на организационната структура. Конкретни предложения и мерки ще бъдат реализирани чрез резултатите от текущия договор за разработване на актуализирана организационна стратегия, анализ и оценка на организационната структура и наличния административен капацитет, анализ и оценка на потребностите от обучение в средносрочен план, разработване и изпълнение на цялостна програма за обучение на служителите.

### **Препоръки:**

- Основната препоръка е **резултатите от горепосочените анализи и документи своевременно да се отразят и допълнят в програмата и нормативната рамка за изпълнението ѝ**, като се наблегне на механизмите за проследяване на заложените индикатори и се конкретизират предвидените мерки и дейности в изпълнение на поставените цели.
- Също така, следва своевременно да се предприемат **изменения и актуализиране на УП на МИ и вътрешните правила на ГД ЕФК**, където да бъдат отразени резултатите от очакваните документи, както и промени в структурата, ако такава бъде препоръчана.
- В контекста на горните препоръки, следва да се съобразят и предложените в ОПИК 2014-2020 **мерки за намаляване на административната тежест**, така че структурата и човешките ресурси да отговарят на заложените цели, които да бъдат реално приложими и изпълними. Отправна точка при оптимизиране на административните процеси следва да са научените уроци от програмен период 2007-2013, както и заложените в СП и ОПИК мерки за намаляване на административната тежест на бенефициентите и по-нататъшно повишаване на доверието към програмата.
- За ефективното използване на ресурса по ПО 5 е препоръчително **веднага след стартирането на програмата и периодично да се извършва действия по:**
  - **Анализ на нуждите** от конкретни външни услуги – *по текущи оценки (вкл. междинна оценка, оценки на въздействието)*, информираност и публичност, проучвания, обучения, анализи, изследвания, разработване на методологии, включително методологии за изчисляване и проследяване на индикаторите, като основна препоръка от анализа и „научените уроци” от предходния програмен период), конкретизиране на мерките за намаляване на административната тежест в съответните програмни документи и др.
  - Съставяне на план за обществените поръчки по ПО 5, базиран на анализа на нуждите от конкретни дейности и външни услуги (ежегодно до края на предходната

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

година). Особено важна част от плана е навременното възлагане на текущи оценки на изпълнението на програмата с оглед идентифицирането на тесни места в изпълнението и предприемане на корективни мерки.

- Изготвяне на подробни технически спецификации за външни услуги, произтичащи от анализа на нуждите (ежегодно).

**2) Заложени ли са подходящи мерки за намаляване на административната тежест, включително на базата на научени уроци от предходния програмен период?**

**Констатации:**

В програмата са описани и идентифицирани редица мерки както по-общо, така и конкретни за намаляване на административната тежест в рамките на цялостния процес, свързан с координацията, управлението, изпълнението, мониторинга и контрола на средствата от ЕС. Мерките са определени като са взети предвид препоръки от Споразумението за партньорство, научени уроци от ОПК 2007 – 2013, анализи, доклади и др. Основния източник на информация за целите на настоящата оценка са: Споразумение за партньорство, Анализ на изпълнението на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013 и препоръки за следващия програмен период 2014-2020г., Междинна оценка на ОПК, коментари на ЕК по представения първи вариант на ОПИК.

**а. Мерки за намаляване на административната тежест на базата на научени уроци от предходния програмен период**

Заложени са редица мерки, които като цяло могат да се определят като подходящи и адекватни и които отчитат научените уроци – в т.ч. електронно подаване и отчитане на проекти; преустановяване на подаването на едни и същи документи повече от веднъж, прецизиране/ограничаване на случаите, в които е необходимо тези документи да се подават в оригинал или с нотариална заверка; изискване по служебен път на документи, издавани от други администрации и др. Търсените резултати са обективирани и конкретни като мерките са насочени към постигане на следните основни цели:

- облекчаване на бенефициентите и ограничаване броя на проблемите и въпросите при попълването на формулярите;
- по-малък брой неправилно попълнени формуляри;
- по-нисък брой отхвърлени проектни предложения;
- разширяване на приложението на електронно подаване на проектни предложения и отчитане на проекти;
- въвеждане на техническа възможност за осъществяване на цялата комуникация между кандидатите/бенефициентите и УО по програмите, съфинансирани от СКФ на ЕС, както и между отделните звена на системата за управление на средствата от ЕС посредством ИСУН 2020;

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**б. Мерки за намаляване на административната тежест в съответствие с предвижданията на Споразумението за партньорство**

В съответствие с предвижданията на Споразумението за партньорство, УО отчита положителните резултати за намаляване на административната тежест, като същевременно предвижда редица мерки и действия за допълнително намаляване на административната тежест, като са посочени и индикативните срокове, определени в Споразумението за партньорство. Могат да се направят следните изводи:

- Предложените мерки са адекватни за реално намаляване на административната тежест.
- Предвидените мерки съответстват и надграждат препоръките в СП;
- Заложени са редица мерки по приоритетна ос 5, които адресират идентифицираните проблеми;
- Заложени са редица действия в посока на намаляване на административната тежест, които са развити по подходящ начин;

В Таблица 11 по-долу са обобщени заложените мерки за намаляване на административната тежест в ОПИК, със съответните коментари на оценителя.

Таблица 11

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
<b>Общи уроци и проблеми, идентифицирани в Споразумението за партньорство</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• по-опростена и по-ефективна управленческа структура;</li> <li>• намаляване на бюрократичността</li> <li>• прозрачност в работата на администрацията</li> <li>• управление на човешките ресурси</li> <li>• административен капацитет за управление на средствата</li> <li>• качество на комуникация между УО и бенефициенти</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• опростяване на формулярите за кандидатстване и отчитане, и на процедурите като цяло;</li> <li>• въвеждане на повече гъвкавост и яснота в националните разпоредби за подбор на проекти и на системите за финансово управление и контрол, вкл. по-добра съгласуваност и намаляване броя на задължителните одити;</li> <li>• електронно подаване и отчитане на проекти;</li> <li>• преустановяване на подаването на едни и същи документи повече от веднъж, прецизиране/ограничаване на случаите, в които е необходимо тези документи да се подават в оригинал или с нотариална заверка, както и с допълнителни копия;</li> <li>• изискване по служебен път на документи, издавани от други администрации;</li> <li>• специфициране на изискванията към проектните предложения според размера на финансирането и сложността на проекта, чрез определяне на стойностен праг;</li> </ul>	<p><b>Изводи:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Предвидените мерки са достатъчни и адекватни за да изпълнят заложените цели;</li> <li>• Предвидените мерки съответстват и <u>надграждат</u> препоръките в СП;</li> <li>• Заложени са редица мерки по приоритетна ос 5, които адресират идентифицираните проблеми;</li> <li>• Заложени са редица действия в посока на намаляване на административната тежест, които са развити по подходящ начин;</li> <li>• Заложените мерки изпълняват търсения резултат, а именно: създаване на стабилна и предсказуема среда за изпълнение на програмите, съфинансирани от ЕСИФ, въвеждане на максимална електронизация на комуникацията между бенефициентите и УО, оптимизиране на административните процедури, премахване на ненужните задължения за бенефициентите и унифициране на правилата;</li> </ul>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG16PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящата организация.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• въвеждане на опростени процедури за отчитане на „малки” проекти с определен „праг на съфинансиране” (до 50 000 евро);</li> <li>• търсене възможности за въвеждане на ваучери и ваучерни схеми (напр. за сътрудничество, специализирани фирмени услуги и обучения) при скъсени срокове за получаване на помощта и старт на реализацията;</li> <li>• разширяване приложението, намаляване на етапите и значително опростяване на оценката на проектни предложения по процедурите на директно предоставяне, когато това е подходящо, с оглед по-облекчения процес на кандидатстване и сравнително опростената оценка при директно предоставяне на БФП предвид възможностите за комуникация между УО и кандидатите, и за коригиране на проектните предложения;</li> <li>• опростен подход за предоставяне на БФП на конкретните бенефициенти (напр. чрез т.нар. „бюджетни линии“, рамкови програми и др. под.);</li> <li>• проучване възможностите за предоставяне както на банкови гаранции по авансовите плащания, така и на гаранция, предоставена от друга</li> </ul>	

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	<p>финансова институция или покритие от инструмент, предоставен като гаранция от публичен субект.</p>	
<p><b>Специфични мерки за намаляване на административната тежест, предвид идентифицирани проблеми/научени уроци по ОПРКБИ 2007-2013</b></p>		
<p><b><u>Документи и документооборот, подготовка на проектни предложения</u></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Сложни и тежки процедури по кандидатстване – формуляри, искани документи, срокове;</li> <li>• По-голяма прозрачност;</li> <li>• Ефективност;</li> <li>• Сложност по подготовка на проектните предложения;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Въвеждане на типизирани формуляри за кандидатстване и отчитане;</li> <li>• Намаляване на обема на документите, които се подават на етап кандидатстване, опростяване на съдържанието на някои декларации;</li> <li>• опростяване на формулярите за кандидатстване и отчитане, и на процедурите като цяло;</li> <li>• <u>електронно подаване и отчитане на проекти</u>;</li> <li>• преустановяване на подаването на едни и същи документи повече от веднъж, прецизиране/ограничаване на случаите, в които е необходимо тези документи да се подават в оригинал или с нотариална заверка, както и с допълнителни копия;</li> <li>• изискване по служебен път на</li> </ul>	<p>Заложените мерки са адекватни, подходящи добре описани и постижими, спрямо заложените мерки по ПО 5, надграждат и доразвиват въведени вече практики от последните години. Например, типизирането е задължителна предпоставка за успешното реализиране на пълната електронизация на процесите.</p> <p>Търсените резултати са обективирани и конкретни, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• облекчаване на бенефициентите и ограничаване броя на проблемите и въпросите при попълването на формулярите;</li> <li>• по-малък брой неправилно попълнени формуляри;</li> <li>• по-нисък брой отхвърлени проектни предложения;</li> <li>• Разширяване на приложението на</li> </ul>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	<p>документи, издавани от други администрации;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• преустановяване подаването на административни документи и други документи, издавани от публични институции, на хартиен носител при наличието на публично достъпни електронни регистри за справка на обстоятелства или при наличието на регламентиран служебен достъп (автоматизирано предоставяне на данни по реда на Закона за електронното управление) до такива справки.</li> <li>• изискванията при подготовката на проектните предложения да бъдат специфицирани <u>според размера на финансирането и сложността на проекта, чрез определяне на стойностен праг.</u></li> <li>• синхронизиране на времевата рамка за провеждане на схеми с допълващ се характер по различните Оперативни програми.</li> </ul>	<p>електронно подаване на проектни предложения и отчитане на проекти;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Въвеждане на техническа възможност за осъществяване на цялата комуникация между кандидатите/бенефициентите и УО по програмите, съфинансирани от СКФ на ЕС, както и между отделните звена на системата за управление на средствата от ЕС посредством ИСУН 2020;</li> </ul> <p><b>Препоръка:</b> Тъй като мерките са ясно описани и конкретни е възможно още на този етап да се определят конкретни действия и индикатори за измерване на постигнатите резултати, с цел постигане на съпоставимост и проследяване на подобренията в системата. В допълнение, възможно е изпълнението на тези действия да се конкретизира в план за действие със съответните срокове, отговорници, предвидена външна техническа помощ и др., както и да се определи структура, отговорна за координация на плана за действие.</p>
<p><b><u>Оценка на проектни предложения, предоставяне на БФП и изпълнение на проекти</u></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• дългият и сложен процес на кандидатстване и оценка демотивира потенциалните участници;</li> <li>• основен момент в подбора остава</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• определяне на „праг на съфинансиране“, под който всички проекти подлежат на опростена оценка, състояща се само от оценка на административното съответствие и допустимостта и финансова оценка.</li> </ul>	<p>Заложените мерки са адекватни, подходящи, добре описани и постижими. Мерките са обективирани и съотносими към функциите на УО. Заложените дейности по ПО 5 към повишаване на административния капацитет е</p>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
<p>административното съответствие вместо акцентът да пада върху качеството на научния продукт и иновационния елемент.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Успехът на бъдещите схеми зависи от бързия, прозрачен и ефективен оценителен процес.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>разширяване приложението, намаляване на етапите и значително опростяване на оценката на проектни предложения по процедурите на директно предоставяне, когато това е подходящо;</li> <li>поставяне на минимални изисквания по отношение на качеството на представените проекти като проекти под предварително определените прагове за качество не се финансират;</li> <li>отпускане на БФП на база едностранно волеизявление – решение/заповед на УО.</li> <li>въвеждане на опростени процедури за отчитане на „малки” проекти с определен „праг на съфинансиране” (до 50 000 евро), например чрез подаване единствено на окончателен доклад, състоящ се от един общ доклад за изпълнението на проекта;</li> <li>търсене възможности за въвеждане на ваучери и ваучерни схеми (напр. за сътрудничество, специализирани фирмени услуги и обучения) при скъсени срокове за получаване на помощта и старт на реализацията;</li> <li>възможност за опростен подход за предоставяне на БФП на конкретните бенефициенти – административни структури чрез т.нар. „бюджетни</li> </ul>	<p>знак и реална възможност в рамките на своята компетентност УО да изпълни поставените цели.</p> <p>Очакваните резултати са конкретни и изпълними. Така например:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>в определени случаи да не се извършва класическа техническа оценка, което ще доведе до съкращаване на оценителния процес;</li> <li>облекчаване на процеса при кандидатстване и сравнително опростената оценка при директно предоставяне на БФП предвид възможностите за комуникация между УО и кандидатите, както и за коригиране на проектните предложения;</li> <li>повишаване качеството на оценителния процес, включително чрез оптимизиране на подбора на оценителите, мотивацията и обучението им;</li> <li>процесуална икономия при издаване на самото решение и същевременно ще създаде предпоставки за по-ефективно и бързо производство по обжалване на решенията – по административен и съдебен ред;</li> </ul>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	<p>линии“;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• проучване възможностите за предоставяне както на банкови гаранции по авансовите плащания, така и на гаранция, предоставена от друга финансова институция или покритие от инструмент, предоставен като гаранция от публичен субект.</li> <li>• прозрачен процес на оценка с анонимизиране на оценяваните проекти и включване на висококачествена външна експертиза, вкл. международно участие, особено в сфери като иновациите;</li> <li>• оптимизиран от гледна точка на сроковете процес.</li> </ul>	<p><u>Препоръка:</u></p> <p><i>Заложените мерки са свързани с изпълнение на ОПИК за целия период. Добре би било предложените мерки да се въведат възможно най-скоро, следователно е препоръчително да се поставят времеви индикатори, както и да се съгласуват съответните дейности с изпълнението на мерките по оста за Техническа помощ, за да се гарантира конкретното изпълнение на мерките.</i></p> <p><i>Препоръчително е да се обмисли препоръката от анализа на предходния програмен период за възлагане на дейности на външни изпълнители чрез рамкови споразумения, които да осигурят по-голяма устойчивост и качество на изпълнението на услугите.</i></p>
<p><b><u>Процедури за избор на изпълнител</u></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• прилагане на сложни и тромави процедури</li> <li>• неясна регламентация</li> <li>• субективно интерпретиране от страна на служителите в УО и контролни органи;</li> <li>• налагане на финансови корекции</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• създаване на ясно структурирани и стандартизирани правила, въвеждащи унифициран подход в изискванията към бенефициентите, публично-правни или частно-правни субекти, при избора на изпълнител.</li> <li>• прилагане на опростен ред за избор на изпълнител, съгласно нормативните изисквания, същевременно гарантиращ спазването на принципите на добро финансово управление, публичност и прозрачност, равнопоставеност и</li> </ul>	<p>В тази част предлаганите мерки са общи, не конкретизират ясни правила/мерки/дейности, както и реда, по който следва да се приемат и въведат, съответно влязат в сила. В рамките на анализа на предходния програмен период, процедурите за избор на изпълнител са идентифицирани като едни от най-проблемните области при изпълнението на проектите и честа причина за налагане на финансови корекции. В този смисъл, въпросът с по-ясна регулация на тези процедури е от особена важност.</p>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	свободна конкуренция.	<p><b>Препоръки:</b></p> <p>Необходима е по-ясна и практическа интеграция на „научените уроци” от предходния програмен период, голяма част от които са свързани с прилагането на процедурите по избора на изпълнител.</p>
<p><b>Верификация и плащания</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• свеждане до минимум на искани документи;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• в стандартизираните форми на отчет да се постави ограничение за обема на описваната информация с оглед подаване само най-съществената такава, необходима за отчитане на съответствието на изпълнението с първоначално заложеното;</li> <li>• прилагането на правилата за отчитане на опростените разходи, включително по всички програми, съфинансирани от ЕСИФ. Предвид неуспешния опит с прилагането на опростените разходи през настоящия програмен период, за периода 2014-2020 се предвижда приемането на национална методология в тази област;</li> <li>• унифициране на процедурите по верификация и възстановяване на разходите по отделните програми в максимално възможната степен като ясно се разпишат правилата, функциите и отговорностите, с цел да се избегне</li> </ul>	<p>Заложените мерки са адекватни и отразяват идентифицираните научени уроци и проблеми в областта на верификацията и плащанията.</p> <p>Мерките следва да отчетат един от основните проблеми, очертани в анализа на предходния програмен период – а именно, проблемът с предфинансирането и съфинансирането на проектите. В процеса на програмиране на финансовите инструменти и инвестиционната стратегия за приложението им следва да се търсят възможности за подходящо комбиниране на финансовите инструменти с БФП, което да облекчава бенефициентите при изпълнението на проектите. Същевременно е възможно да се търсят алтернативни подходи за гарантиране на авансовото плащане по програмата, като се заимстват добри практики от други програми (ПРСР).</p>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договорния орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	<p>дублиране на дейности, извършване на проверки на няколко нива на едни и същи документи и информация, както и да има ясно идентифициране на носителя на отговорност на всеки един етап от проверките;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• по отношение на плащанията, липсата на разполагаем ресурс от страна на УО ще се изключи като основание за забавяне възстановяването на средства към бенефициентите. Поставянето на такова условие, извън сферите на влияние на бенефициентите, представлява прехвърляне на риска от ненавременен възстановяване на средства от страна УО към бенефициента.</li> <li>• ще бъде запазена възможността за предявяване на искания за лихви от страна на бенефициентите за периода на просрочията.</li> </ul>	
<p><b>Контрол</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Сложни бюрократични и административни процедури;</li> <li>• Припокриване на извършени проверки</li> <li>• Несъгласуваност</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• осигуряване на координация на проверките, извършвани от различните контролни органи с оглед избягване припокриването на различните проверки (по отношение на техния обхват и време на провеждане). В тази връзка следва да се изгради и необходимата степен на доверие между отделните контролни органи,</li> </ul>	<p><b>Заклучение:</b></p> <p>Предложените мерки в тази част имат по-скоро препоръчителен и пожелателен характер. Не са описани по-конкретни действия, които да доведат до реално постижими резултати.</p> <p><b>Препоръка:</b></p> <p><i>Да се конкретизират предлаганите мерки.</i></p>

Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Идентифициран проблем / научен урок	Заложени мерки в ОПИК/предприети действия	Коментари и препоръки на оценителя
	<p>при което те да използват резултатите от извършените вече (от друг орган) проверки;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• въвеждане на изисквания за пропорционален контрол – съобразяване на броя и обема на контролните проверки с характера и бюджета на проекта;</li> <li>• координиране на становищата на отделните контролни органи с оглед избягване на разнопосочни становища по законосъобразността на дадени процедури/извършени разходи и други.</li> </ul>	<p><i>Например, кои точно документи и процедури следва да се ревизират и променят за да се постигне търсения резултат, намаляване броя на проверките, конкретно измеримо, как ще се осъществи предлаганата координация и др.</i></p>

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И  
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

**Изводи:**

„Научените уроци” от предходния програмен период и предвидените мерки от Споразумението за партньорство по отношение на намаляване на административната тежест са отразени систематично в следващия програмен период. Предвидени са адекватни общи мерки за преодоляване на основните проблеми на програмата, които да доведат до създаване на стабилна и предсказуема среда за изпълнение на програмата. Ключови сред тях са тези за въвеждане на максимална електронизация на комуникацията между бенефициентите и УО, оптимизиране на административните процедури, премахване на ненужните задължения за бенефициентите и унифициране на правилата. В актуализирания вариант на програмата е включен план за действие за предвидените мерки за намаляване на административната тежест, които следва да намерят навременно отражение в нормативните документи на програмата.

Мерките, свързани с документооборота, подготовката и оценката на проектните предложения са ясно описани и конкретни, като е съставен план за действие за изпълнението им.

**Препоръки:**

- В хода на изпълнението на програмата се препоръчва се да се конкретизират мерките по ПО 5, които ще допринесат за намаляване на административната тежест – в т.ч. анализа на нуждите, плановете за обществени поръчки, вътрешни планове за действие и др.
- Препоръчително е регулярно наблюдение на изпълнението на мерките за намаляване на административната тежест и ефекта от прилагането им, включително чрез текущи оценки на изпълнението на програмата, годишните отчети за изпълнението и др.

- 3) До каква степен е налична подходяща база данни с познания, методологии, процеси, ръководства и наръчници, практики и др. в структурите на УО, която да бъде надградена и доразвивана през следващия програмен период?
- 4) Налична ли е подходяща база данни с ръководства, наръчници, указания, методологии и други инструменти за кандидатстване и отчитане на проекти по програмата? какви подобрения могат да се препоръчат по тези документи, на базата на предходни оценки/анализи/експертен опит на оценителя?
- 5) До каква степен процесите са автоматизирани чрез софтуерни решения и електронно управление (както за УО, така и (в комуникацията с) бенефициентите)?

**Констатации:**

Налице е разработена база данни, състояща се от ръководства, наръчници, указания, методологии и други инструменти за кандидатстване и отчитане на проекти по програмата, която може адекватно да бъде надградена и доразвивана. Предвижда се по приоритетна ос 5 „Техническа

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност” в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

помощ” да се осигури подкрепа за подготовката на документи по новата програма като разработване на наръчници и др.

Един от идентифицираните проблеми от предходния програмен период е свързан със случаите на липса на съгласуваност и противоречия между отделни документи, изграждащи нормативната рамка на програмата. Това създава риск от противоречиви тълкувания и решения по възникнали казуси, както и от неравностойно третиране на бенефициенти по програмата.

В програмата са предвидени мерки за електронно управление и автоматизиране на определени процеси и дейности и в двете направления – както за УО, така и за бенефициентите. Мерките са синхронизирани със Стратегията за електронното управление в България за периода 2014-2020 и Националната програма „Цифрова България 2015”.

### **Препоръки**

- В хода на изпълнение на програмата да се извършва периодичен преглед на вътрешната база данни, за целите на регулярната им оптимизация, привеждане в съответствие с други нормативни документи и гарантиране на вътрешната им съгласуваност.
- Да се предвидят конкретни действия за регулярно оптимизиране на системата за наблюдение и контрол чрез:
  - Разработване на методологии за изчисляване и проследяване на индикаторите, които се явяват едно от тесните места при изпълнението на ОПРКБИ 2007-2013;
  - Извършване на текущи оценки на изпълнението на програмата, на въздействието и др., предвид резултатната ориентация на програмен период 2014-2020;
  - Навремено идентифициране на нуждите и възлагане на външни услуги за оптимизация на системата за управление и контрол на програмата, включително чрез автоматизиране и електронно управление.

## **5. ОЦЕНКА НА АДЕКВАТНОСТТА И РЕАЛИСТИЧНОСТТА НА ПРЕДЛОЖЕНОТО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ ПО ПРОГРАМАТА**

Оценителят е изследвал последователността и уместността на финансовото разпределение с целите на програмата, включително дали финансовото разпределение е концентрирано върху най-важните цели, в съответствие с идентифицираните предизвикателства и нужди и с изискванията на концентрация в Регламентите. С оглед на факта, че през следващия програмен период се очаква засилено прилагане на иновативни финансови инструменти, процесът на оценка взема предвид текущото изпълнение на финансовите инструменти по ОПРКБИ 2007-2013, както и чуждестранни практики, с цел идентифициране на добри практики и проблемни области при приложението на финансовите инструменти. Този аспект на оценката е свързан и с друг договор с предмет „Изготвяне на предварителна оценка (ex-ante assessment) и стратегия за ефективното прилагане на финансови инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 с Възложител: Министерство на финансите. Резултатите от тази оценка са отразени във версията на ОПИК от м. октомври 2014.

Съгласно чл. 55, параграф 3, т. в) от Регламент 1303/2013, в предварителната оценка следва да се оцени *последователността на разпределянето на бюджетните средства спрямо целите на програмата*. Тази оценка е извършена в пълно съответствие с изискванията на Регламент 1303/2013, Насоките на Европейската комисия за предварителна оценка на кохезионната политика

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

за периода 2014 – 2020<sup>10</sup>. Съгласно последните налични насоки на ЕК за съдържанието на оперативните програми<sup>11</sup>, обосновката на разпределението на финансовите ресурси следва да бъде направено първо на ниво тематични цели. Обосновката е необходимо да реферира, където е възможно, към:

- Съответствие с действащото европейско законодателство;
- Значителни допълнителни инвестиции от други публични и/или частни източници;
- Инвестиционните приоритети с препратки към съответните препоръки на ЕК за страната;
- Др.

Необходимо е да се мотивира как избраното разпределение на финансовите ресурси ще доведе до оптимална концентрация на средствата, така че да се увеличи въздействието и ефективността на кохезионната политика. Последователно в съответните раздели на ОПИК трябва да бъдат представени:

- За всяка приоритетна ос – общите допустими разходи
- За всеки инвестиционен приоритет – планираното използване на финансови инструменти
- Разпределението на ресурсите по категории интервенции
- Финансов план по години за периода 2014 – 2020
- Финансовият принос от ЕФРР и националното съ-финансиране
- Разбивка на разходите по приоритетни оси и тематични цели

### **РЕЗУЛТАТИ ОТ ОЦЕНКАТА, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ**

- 1) Налице ли е (и в каква степен) съответствие между разпределението на финансовите ресурси и идентифицираните предизвикателства и нужди, които се адресират с целите и операциите по програмата?**
- 2) В каква степен разпределението на средствата е в съответствие с йерархията на целите - разпределението на финансовите ресурси съответства ли на най-важните цели, идентифицираните предизвикателства и нужди (предвид изискванията за концентрация в съответствие с чл. 16 от ОСР)?**

#### **Констатации:**

Разпределението на финансовите ресурси е извършено въз основа на разработен за целта модел на национално ниво<sup>12</sup>, според който наличният финансов ресурс е разпределен първо по тематични цели, а след това по оперативни програми. Целта на използваната методология е да

<sup>10</sup> Версия от м. януари 2013 г.

<sup>11</sup> Версия 5 от м. май 2014 г.

<sup>12</sup> Методология за разпределение на средствата по тематични цели, т. 4.5. от Приложение 1

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

обоснове разпределението на финансовите средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) по тематични цели съгласно изискванията на образеца на Споразумението за партньорство и регламентите на ЕК за програмния период 2014-2020 като отчита националните нужди и приоритети в контекста на ОСР и ЕВРОПА 2020, Националната програма за развитие (НПР) България 2020 и специфичните препоръки на Съвета по Националната програма за реформи (НПР).

В съответствие с чл. 4 „Тематична концентрация” от Регламент 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места”, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006, тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея от Регламент (ЕС) № 1303/2013, и съответните инвестиционни приоритети, посочени в член 5 от Регламент 1301/2013, за които ЕФРР може да допринесе по цел „Инвестиции за растеж и работни места”, се концентрират в по-слабо развитите региони, както следва:

- поне 50 % от общия размер на средствата, отпускани от ЕФРР на национално равнище, се заделят за две или повече от тематичните цели, посочени в член 9, първа алинея, точки 1, 2, 3 и 4 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, т.е. за:
  - 1) засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите;
  - 2) подобряване на достъпа до ИКТ и на тяхното използване и качество;
  - 3) повишаване на конкурентоспособността на МСП и на селскостопанския сектор (за ЕЗФРСР), и на сектора на рибарството и аквакултурите (за ЕФМДР);
  - 4) подпомагане на преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори; и
  
- поне 12 % от общия размер на средствата, отпускани от ЕФРР на национално равнище, се заделят за тематичната цел, посочена в член 9, първа алинея, точка 4 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, т.е. за:
  - 4) подпомагане на преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори.

Таблицата по-долу представя бюджета на програмата по тематични цели и приоритетни оси.

**Таблица 12**

Приоритетна ос	Фонд	Тематична цел	Подкрепа на Съюза	Национално участие	Общо финансиране
ПО 1: Технологично развитие и иновации	ЕФРР	ТЦ 1: Засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите.	250 990 169	44 292 383	295 282 552
ПО 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП	ЕФРР	ТЦ 3: Повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия.	592 868 242	104 623 807	697 492 049
ПО 3: Енергийна и ресурсна ефективност	ЕФРР	ТЦ 4: Подкрепа за преминаването към ниско-въглеродна икономика във всички сектори	232 947 006	41 108 295	274 055 301

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

	ЕФРР	ТЦ 6: Опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност	31 136 631	5 494 700	36 631 331
ПО 4: Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ	ЕФРР	ТЦ 7: Насърчаване на устойчивия транспорт и отстраняване на тесните места в ключовите мрежови инфраструктури	38 250 000	6 750 000	45 000 000
ПО 5: Техническа помощ	ЕФРР	НП	35 423 468	6 251 200	41 674 668
<b>ОБЩО</b>			<b>1 181 615 516</b>	<b>208 520 385</b>	<b>1 390 135 901</b>

Приносът на ниво ОПИК към гореспоменатите тематични цели е, както следва:

- ТЦ 1 „Засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите“ – 250 990 169 евро или 21,24% от общата подкрепа от ЕФРР по програмата;
- ТЦ 3 „Повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия“ – 592 868 241 евро или 50,17% от общата подкрепа от ЕФРР по програмата;
- ТЦ 4 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори“ – 232 947 006 евро или 19,71% от общата подкрепа от ЕФРР по програмата;
- ТЦ 6 „Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите“ – 31 136 631 евро или 2,64% от общата подкрепа от ЕФРР по програмата;
- ТЦ 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и отстраняване на тесните места в ключовите мрежови инфраструктури“ – 38 250 000 евро или 3,24% от общата подкрепа от ЕФРР по програмата.

Същевременно, едни от най-големите нужди и предизвикателства, на които отговарят инвестиционните приоритети на ОПИК 2014 – 2020 г. са:

**Таблица 13**

Инвестиционен приоритет	Нужди и предизвикателства
ИП 1.1. Технологично развитие и иновации към ТЦ 1	Конкурентни предимства на българската икономика на основата на ниските цени на базисните фактори (труд, природни ресурси и енергия), а не на база специализираните фактори - иновации, производителност, висококвалифицирана работна сила, научни изследвания и технологично развитие => Ниска степен на иновативност на българските предприятия
ИП 2.1. Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството към ТЦ 3	Незадоволителни условия за реализиране на предприемаческите възможности в сектора на МСП, поради силно затруднен достъп до финансиране на предприемаческата дейност (както при новосъздадени, така и при установени в сектора предприятия) => По-ниска от потенциалната предприемаческа активност, недостатъчно развиване на факторите за конкурентоспособност в МСП и по-ниска устойчивост на сектора на МСП, вкл. по отношение

<b>Инвестиционен приоритет</b>	<b>Нужди и предизвикателства</b>
	на заетостта
ИП 2.2. Капацитет за растеж на МСП към ТЦ 3	Недостатъчен капацитет за растеж на МСП => Липса на устойчиво пазарно присъствие на българските МСП
ИП 3.1. Енергийни технологии и енергийна ефективност към ТЦ 4	Висока степен на енергийна интензивност на производството => Все още високовъглеродна национална икономика
ИП 3.2. Ресурсна ефективност към ТЦ 6	Българската икономика е с най-ниски показатели по ресурсна ефективност сред страните-членки на ЕС => Висока степен на ресурсна интензивност на българската икономика
ИП 4.1. Подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия към ТЦ 7	Уязвимост към прекъсване на газовите доставки => Необходимост от подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия

**Изводи:**

Предвид изискванията за тематична концентрация (чл. 18 от Регламент 1303/2013 и чл. 4 от Регламент 1301/2013 г.), разпределението на средствата е в съответствие с йерархията на целите и идентифицираните предизвикателства и нужди, които се адресират с целите и операциите по програмата.

**Препоръки:**

Няма

- 3) Оперативната програмата съдържа ли индикативно разпределение на финансовите ресурси на ниво приоритетни оси и категории интервенции?**
- 4) До каква степен разпределението на финансови средства според типа бенефициенти и/или сектор и/или регион, отговарят на установените нужди и приоритети?**
- 5) Налични ли са демаркации и синергии при (дейностите)/финансирането по отношение на допустимите категории бенефициенти?**
- 6) Съществуват ли диспропорции в разпределението на бюджета по приоритетни оси/инвестиционни приоритети и дейности?**

**Констатации:**

Съгласно последните насоки на ЕК за съдържанието на оперативните програми<sup>13</sup>, инвестиционната стратегия на ОПИК следва да демонстрира по систематичен начин съответствието между идентифицираните нужди, тематичните цели и избраните инвестиционни приоритети, а също и тяхната връзка със специфичните цели и предложеното разпределение на финансовите ресурси. В допълнение, инвестиционната стратегия трябва да представя приноса на програмата към Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж (Европа 2020).

Инвестиционната стратегия на ОПИК е представена в указания от ЕК формат, а индикативното разпределение на финансовите ресурси в евро на ниво приоритетни оси е, както следва<sup>14</sup>:

**Таблица 14**

Приоритетна ос	Инвестиционен приоритет	Подкрепа от ЕС (Евро)
<b>ПО 1: Технологично развитие и иновации</b>	ИП 1.1: Технологично развитие и иновации	250 990 169
		21,24%
<b>ПО 2: Предприемачество и капацитет за растеж</b>	ИП 2.1: Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството	97 217 060
		8,23%
	ИП 2.2: Капацитет за растеж на МСП	495 651 181
		41,95%
<b>ПО 3: Енергийна и ресурсна ефективност</b>	ИП 3.1: Енергийни технологии и енергийна ефективност	232 947 006
		19,71%
	ИП 3.2: Ресурсна ефективност	31 136 631
		2,64%
<b>ПО 4: Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ</b>	ИП 4.1: Подобряване на енергийната ефективност и сигурността на доставките чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия	38 250 000
		3,24%
<b>ПО 5: Техническа помощ</b>	Н/П	35 423 468
		3%

В съответствие с разпоредбите на т. (б)(vii) от член 8(2) на Регламент № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за

<sup>13</sup> Версия 5 от м. май 2014 г.

<sup>14</sup> Вж. Също Приложение 8: Разпределение на финансовия ресурс на ОПИК по инвестиционни приоритети

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“ е направено и ориентирано разпределение на програмираните средства въз основа на номенклатурата, приета от Комисията<sup>15</sup>.

При разпределянето на финансовия ресурс по приоритетни оси и инвестиционни приоритети са взети под внимание научените уроци от периода 2007 – 2013<sup>16</sup>, а именно:

- Основни бенефициенти на ОПРКБИ са МСП;
- Една от най-успешните схеми е „Технологична модернизация в МСП“;
- Основна роля за високия процент договорени средства в сферата на иновациите има схемата за предоставяне на БФП „Внедряване на иновации в предприятията“;
- Фазиран са проектите с конкретни бенефициенти за изграждане на технологичен парк („София Тех Парк“ ЕАД) и междусистемна газова връзка България - Сърбия;
- Схемата "Подкрепа за създаване и развитие на бизнес-инкубатори" е неуспешна поради нисък интерес;
- За следващия период (2014 – 2020) енергийната ефективност е във фокуса на помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Гореспоменатите научени уроци са намерили отражения в ОПИК, както следва:

**Таблица 15**

Научени уроци в периода 2007 -2013 г.	Отражение в ОПИК 2014 - 2020 г.
• Основни бенефициенти на ОПРКБИ са МСП	Отново основни бенефициенти по ОПИК са МСП. Предвидено е големи предприятия да бъдат бенефициенти единствено по ИП 1.1. и ИП 3.1.
• Една от най-успешните схеми е „Технологична модернизация в МСП“	Голяма част от финансовия ресурс – 41,95% по ОПИК е предвиден по ИП 2.2. Капацитет за растеж на МСП
• Основна роля за високия процент договорени средства в сферата на иновациите има схемата за предоставяне на БФП „Внедряване на иновации в предприятията“	В рамките на ИП 1.1. е предвидена отделна категория интервенции „Подкрепа за иновации в предприятията“
• Фазиран е проектът с конкретен бенефициент „София Тех Парк“ ЕАД	В рамките на ИП 1.1. е предвидена за финансиране втора фаза на проекта с конкретен бенефициент „София Тех Парк“ ЕАД
• Схемата "Подкрепа за създаване и развитие на бизнес-инкубатори" е	В рамките на ПО 1 и ПО 2 подкрепата е насочена предимно към технологични центрове и клъстери. Бизнес

<sup>15</sup> [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0215&from=BG#ntr1-L\\_2014069BG.01007101-E0001](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0215&from=BG#ntr1-L_2014069BG.01007101-E0001)

<sup>16</sup> Източник: Анализ на изпълнението на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013 и препоръки за следващия програмен период 2014-2020.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

неуспешна поради нисък интерес	инкубаторите не са във фокуса на целевите групи и бенефициентите по програмата.
<ul style="list-style-type: none"> <li>За следващия период (2014 – 2020) енергийната ефективност е във фокуса на помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове</li> </ul>	19,71% от финансовия ресурс е заделен за ИП 3.1. Енергийни технологии и енергийна ефективност

Що се отнася до демаркациите и синергиите по отношение на допустимите категории бенефициенти, същите са описани в Раздел „Координация между фондовете, ЕЗФРСР, ЕФМДР, на други национални инструменти за финансиране и инструменти на съюза както и с ЕИБ“ от ОПИК, както следва:

**Таблица 16**

Интервенции по ОПИК	Ефект	Интервенции по други програми
<b>ОПИК</b>		<b>ОПНОИР</b>
Извършване на приложни изследвания и иновации с цел създаване или усъвършенстване на конкретни продукти и услуги в предприятията и тяхната комерсиализация	Демаркация и синергия	Изграждане на необходимия инфраструктурен и човешки ресурс за провеждане на приложни изследвания в тематичните области на ИСИС, вкл. чрез развитие на центрове за върхови постижения и центрове за компетентност
<b>ОПИК</b>	<b>Ефект</b>	<b>ОПРР</b>
<p>Допълнителна приоритетност на допустимите предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие на ИПГВР</p> <p>Финансиране на предприятия, които развиват икономическа дейност или имат намерение да инвестират в идентифицираните зони с потенциал за икономическо развитие</p> <p>Мерки, насочени към повишаване на енергийната ефективност в предприятията</p> <p>Подкрепа за маркетингови и информационни дейности в областта на туризма на национално и регионално ниво</p>	Демаркация и допълняемост	<p>Модернизация на съществуващата или изграждане на нова техническа инфраструктура за насърчаване на бизнеса и предприемачеството; изграждане, рехабилитация и реконструкция на бизнес и индустриални зони в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие на ИПГВР</p> <p>Мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради</p> <p>Опазване и развитие на културното наследство от национално и световно значение</p>



**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Интервенции по ОПИК	Ефект	Интервенции по други програми
<b>ОПИК</b>	<b>Ефект</b>	<b>ОПОС</b>
Екоиновации в предприятията като е възприет хоризонтален подход: Екоиновации, които да допринесат за рационално използване на ресурси и енергия и за повишаване на производителността на предприятията	Допълняемост	Подобряване на системите за управление на битовите отпадъци и осигуряване на подходящо третиране, оползотворяване и обезвреждане на битовите отпадъци, при спазване на йерархията за управление на отпадъците и насочено към изпълнение на целите, съгласно националното законодателство и това на ЕС в сферата на опазването на околната среда
<b>ОПИК</b>	<b>Ефект</b>	<b>ОПРЧР</b>
Използване на инструменти за финансов инженеринг за насърчаване на предприемачеството като част от ТЦ 3	Синергия	Подобряване достъпа до заетост чрез насърчаване на предприемачеството и стартирането на самостоятелна стопанска дейност и самостоятелно заети лица, в рамките на ТЦ 8
<b>ОПИК</b>	<b>Ефект</b>	<b>ОПТИ</b>
Подобряване на свързаността със съседните газопреносни системи	Не съществуват области на инвестиционно припокриване	Изграждането на устойчив транспорт и транспортни системи
<b>ОПИК</b>	<b>Ефект</b>	<b>ОПДУ</b>
Подкрепа за бизнеса в специализираните области на интервенция по приоритетните направления на програмата (иновации, предприемачество и конкурентноспособни МСП, енергийна и ресурсна ефективност)	Синергия	По-благоприятна цялостна бизнес среда и конкурентноспособност, най-вече чрез добра регулация и фокус върху качеството и срочността на предлагането на публични услуги, в т.ч. по-нататъшното развитие на електронното управление.
<b>ОПИК</b>	<b>Ефект</b>	<b>ПРСР</b>
Подкрепата за иновации по ОПИК в съответствие с тематичните области и хоризонтални политики, определени в	Демаркация и допълняемост	Подкрепа за модернизация на земеделските стопанства и предприятията, преработващи и

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Интервенции по ОПИК	Ефект	Интервенции по други програми
<p>ИСИС с изключение на тези, попадащи в обхвата на ПРСР.</p> <p>Подкрепа на МСП и стартиращи предприятия от секторите, определени в НСНМСП (високо, средно и ниско технологични сектори), енергийна и ресурсна ефективност, с изключение на подсекторите в хранителната промишленост за преработка и маркетинг на продукти от Анекс I към ДФЕС, с изключение на риба и рибни продукти.</p> <p>Инвестиционна подкрепа и стартова помощ за неземеделски дейности се предоставя на малки и средни предприятия на територията на цялата страна и на микро предприятия <u>извън селските райони</u>.</p> <p>Подкрепа за мерки за използването на биомаса, вкл. първична и вторична биомаса от продукти от Анекс I.</p>		<p>добавящи стойност към земеделски продукти, вкл. хранителната промишленост за преработка и маркетинг на продукти от Анекс I към ДФЕС, с изключение на риба и рибни продукти.</p> <p>Инвестиционна подкрепа и стартова помощ за неземеделски дейности се предоставя на <u>микро предприятията от селските райони</u>.</p> <p>Производството на биомаса в горското стопанство.</p> <p>Хоризонтална подкрепа за иновациите по ПРСР в секторите на селското стопанство и хранителната промишленост за преработка и маркетинг на продукти от Анекс I към ДФЕС, с изключение на риба и рибни продукти.</p>
ОПИК	Ефект	ПМДР
<p>ОПИК предоставя подкрепа на предприятия, организации и дейности извън секторите рибарство и аквакултури.</p> <p>Подкрепа за проекти, за които се докаже търсенето и потенциала за разработването на „синя“ енергия.</p>	Демаркация и допълняемост	<p>Подкрепа за сектор рибарство и аквакултури чрез мерки в областта на развитието на научно-изследователска инфраструктура и приложните изследвания, технологичното развитие и иновациите, конкурентоспособността, предприемачеството, ниско-въглеродните технологии и енергийна ефективност, опазването на околната среда и др.</p>
ОПИК	Ефект	Хоризонт 2020
Иновационна активност и повишаване конкурентоспособността на българските предприятия	Допълняемост и синергия	Подкрепа за изследвания и иновации и постигане на цели за подпомагане на ЕС като световен лидер в науката, индустриално лидерство на ЕС чрез инвестиции в ключови индустриални технологии и достъп до капитал и

Интервенции по ОПИК	Ефект	Интервенции по други програми
		подкрепа за МСП, както и адресиране на социални предизвикателства.
ОПИК	Ефект	COSME
Насърчаване на предприемачеството и развитие на бизнеса и подкрепа за интернационализацията на предприятията и развитие на услуги за бизнеса, като по този начин ще се повиши капацитетът на българските предприятия да участват в европейски инициативи и да се конкурират на международно ниво.	Допълняемост и синергия	Улесняване достъпа на МСП до финансиране, създаване на благоприятна среда за развитие на бизнес и растеж на предприятията, насърчаване на предприемаческата култура в Европа, повишаване на устойчивата конкурентоспособност на предприятията в ЕС и подобряване на достъпа на малкия бизнес до международни пазари, както и подкрепа за развитието на Европейска мрежа за предприятия.

**Изводи:**

- ОПИК съдържа индикативно разпределение на финансовите ресурси на ниво приоритетни оси и категории интервенции в съответствие с образеца и насоките за съдържанието на оперативната програма.
- Разпределението на финансовите средства е извършено при отчитане на научените уроци от изпълнението на ОПРКБИ в периода 2007 – 2013 като взема предвид типа бенефициенти и съответства на установените нужди и приоритети.
- Налични са демаркации и синергии при дейностите и финансирането по отношение на допустимите категории бенефициенти и останалите програми по ОСП и ЕСИФ. Във версията на ОПИК от м. октомври 2014 г. е направено ясно разграничение между дейностите, които ще се финансират по ЕСИФ съгласно СП, както и очаквания синергичен ефект. По-подробни изводи се съдържат в т. II.2.2. от настоящия доклад (Оценка на външната съгласуваност на програмата).

**Препоръки:** Няма.

7) Адекватно ли е планиран ресурсът за финансови инструменти, включително в съответствие с изискванията на Общоприложимия регламент за предварителна оценка?

**Констатации:**

Специалните условия за финансовите инструменти са регламентирани в Общоприложимия регламент за ЕСИФ (Регламент 1303/2013). Съгласно чл. 42 от преамбюла на Регламента Управляващите органи следва да имат възможност за гъвкавост, която се изразява в предоставяне на средства от програмите на финансови инструменти, организирани на равнището на Съюза и управлявани пряко или косвено от Комисията, или на инструменти, организирани на национално, регионално, транснационално или трансгранично ниво и управлявани от управляващия орган или под негова отговорност. В допълнение, чл. 63 от преамбюла на същия регламент гласи: *„Следва да бъде възможно осигуряване на подкрепа от европейските структурни и инвестиционни фондове под формата на безвъзмездни средства, награди, възстановима помощ или финансови инструменти, или комбинация от тях, за да могат отговорните органи да избират най-подходящата форма на подкрепа за удовлетворяване на набелязани потребности.“*

Същевременно, чл. 2 (п) от Регламент 966/2012 (Финансовия Регламент) дава дефиниция на понятието финансови инструменти, а именно: *„Финансови инструменти“ означава мерките на Съюза за финансова подкрепа, предоставяна като допълнителна подкрепа от бюджета с цел реализиране на една или повече конкретни цели на политиките на Съюза. Инструментите могат да бъдат под формата на капиталови или квазикапиталови инвестиции, заеми или гаранции или други инструменти за поделяне на риска като по целесъобразност може да бъдат комбинирани с безвъзмездни средства.*

Чл. 37, ал. 4 от Регламент 1303/2013 гласи, че когато с финансови инструменти се подкрепя финансирането на предприятия, включително МСП, тази подкрепа се насочва по-специално за създаване на нови предприятия, капитал на ранните етапи, т.е. първоначален и начален капитал, капитал за разрастване, капитал за засилване на общата дейност на дадено предприятие или за реализация на нови проекти, проникване на нови пазари или ново развитие на съществуващи предприятия.

**Инвестиционен приоритет 2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“ на ОПИК** експлицитно предвижда използване на финансови инструменти за създаване на нови устойчиви предприятия и работни места в тях чрез повишаване на предприемаческата активност, както и успешното реализиране на нови бизнес идеи, в т.ч. дялови и квази-дялови инвестиции, осигуряващи начален капитал; дялови и квази-дялови инвестиции, осигуряващи капитал за стартиращи предприятия и предприятия, намиращи се в ранни фази на развитие.

Използването на финансови инструменти е предвидено и по:

- **Инвестиционен приоритет 1.1.:**
  - дялови и/или квазидялови инвестиции в технологичен трансфер, комерсиализация на научни резултати, права по интелектуална собственост, нови идеи и продукти;
  - подкрепа с дългови инструменти за иновации в предприятията, вкл. разработване и внедряване на нови продукти, процеси и бизнес модели в предприятията;
- **Инвестиционен приоритет 2.2.:**
  - дялови и/или квазидялови инвестиции за подпомагане на предприятия с висок потенциал за растеж;

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

- подкрепа с дългови инструменти за растеж и развитие и облекчаващи достъпа до финансиране на предприятията;
- подкрепа с дългови инструменти за микрофинансиране, съобразени с нуждите от финансиране за растеж на микро предприятия;

- **Инвестиционен приоритет 3.1.:**

- дългов инструмент за мерки за енергийната ефективност в предприятията

*ОПИК съдържа конкретно определен ресурс за финансови инструменти по ПО 1, ПО 2 и ПО 3 в общ размер от 301 750 000 евро или 22% от общия бюджет на програмата. Най-голям ресурс за финансови инструменти е предвиден по ПО 2 (ИП 2.1.) - 36,56%.*

Планирането на финансови инструменти по ОПИК се основава на резултатите от предварителната оценка за приложимостта на финансови инструменти по програмата.

**Изводи:**

- ресурсът за финансови инструменти е адекватно планиран в съответствие с изискванията на Общоприложимия регламент за ЕСИФ и е основан на резултатите от предварителната оценка за приложимостта на финансови инструменти по програмата.
- Възползвайки се от правото си на гъвкавост при разработване на оперативната програма, както и въз основа на резултатите от предварителната оценка за приложимостта на финансови инструменти по ОПИК, управляващият орган е предвидил възможност за използване на финансови инструменти по 3 приоритетни оси (с изключение на ПО4 и ПО 5).
- Взимайки под внимание научените уроци от прилагането на финансови инструменти по ОПРКБИ в периода 2007 – 2013 г., през новия програмен период ще бъде акцентирано не само върху вече доказани добри практики, а ще бъде възприет и принципът на надграждане на постигнатите резултати като се разширят възможностите за използване на финансовите инструменти. По този начин се отчитат в най-голяма степен нуждите и желанията за развитие на бизнеса в съответствие със Стратегията Европа 2020, Споразумението за партньорство и Националната програма за реформи, както и от секторния анализ. Чрез прилагането на финансовите инструменти по 3 приоритетни оси се търсят следните конкретни ползи:
  - Лостов ефект и увеличено въздействие от програмата;
  - По-ефективно и ефикасно използване на финансовия ресурс;
  - По-високо качество на проектите, тъй като има възвращаемост на инвестициите;
  - Достъп до по-широк спектър от финансови източници за реализиране на поставените цели;
  - Отдалечаване от културата на „грантова зависимост”.

**Препоръки:** Няма.

**8) Адекватно ли е планиран бюджетът за „големи проекти”?**

**Констатации:**

ОПИК не предвижда големи проекти по смисъла на чл. 100 от Регламент 1303/2013.

**9) Адекватно ли е планиран бюджетът за административно управление и техническа помощ на програмата?**

**Констатации:**

Дейностите по техническа помощ са дефинирани в чл. 59 от Общоприетия регламент за ЕСИФ, а именно:

- подкрепа за дейности по подготовка, управление, мониторинг, оценка, информация и комуникация, създаване на мрежи, разглеждане на жалби, както и контрол и одит.
- действия за намаляване на административната тежест за бенефициерите, включително електронни системи за обмен на данни, и действия за укрепване на капацитета на органите на държавите-членки и на бенефициерите за администриране и използване на тези фондове.
- действия, целящи укрепването на капацитета на съответните партньори в съответствие с член 5, параграф 3, буква д) от същия Регламент и за подкрепа на обмена на добри практики между тези партньори.

Посочените дейности могат да се отнасят до предходни и последващи програмни периоди. По време на съгласувателната процедура на ОПИК - версия от м. май 2014 г. от страна на Министерство на финансите на Р. България е констатирано, че не са предвидени разходи във връзка с дейности по управление и приключване на ОПРКБИ 2007 - 2013 в съответствие с изискванията на чл. 59 от Общоприетия регламент за ЕСИФ и ПМС № 119/20.05.2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ на ЕС и ЕФМДР за финансовата рамка 2014-2020. Във връзка с тази констатация, оценителят е отправил препоръка по Приоритетна ос „Техническа помощ” да бъдат предвидени разходи във връзка с дейности по управление и приключване на ОПРКБИ 2007 – 2013 г. в съответствие с изискванията на чл. 59 от Общоприетия регламент за ЕСИФ и ПМС № 119/20.05.2014 г. Във версията на ОПИК от м. октомври 2014 г. препоръката на оценителя е отразена.

Съгласно чл. 119 от Регламент 1303/2013 г. размерът на финансовите средства, разпределени за техническа помощ, е ограничен до 3 % от общия размер на средствата, разпределени за оперативните програми. По Приоритетна ос 5 „Техническа помощ” е предвиден финансов ресурс в размер на 35 423 468 евро или 3% от общата подкрепа от ЕС по ОПИК.

**Изводи:**

- Бюджетът за техническа помощ е планиран в съответствие с установените нужди и с ограниченията на чл. 119 от Регламент 1303/2013.

**Препоръки:** Няма.

**10) Адекватно ли е планиран финансовият план на програмата по години, включително при отчитане на годишното финансово изпълнение през предходния програмен период?**

**Констатации:**

Съгласно чл. 8, параграф 2, т. г) (i) и (ii) от Регламент 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“, финансовият план следва да съдържа:

- размер на общия финансов бюджетен кредит, предвиден за подкрепата от ЕФРР;
- за всяка приоритетна ос - размер на общия финансов бюджетен кредит на подкрепата от ЕФРР и националното съфинансиране;
- за приоритетните оси, които съчетават инвестиционни приоритети от различни тематични цели - размер на общия финансов бюджетен кредит и националното съфинансиране за всяка една от съответните тематични цели;
- когато националното съфинансиране е съставено от публично и частно съфинансиране - ориентируваща разбивка на публичните и частните източници с информативна цел за посочване на предвижданото участие от ЕИБ.

Финансовият план на програмата по години е представен в Таблица II-17: Финансов план на оперативната програма, даващ годишния ангажимент на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в оперативната програма (в евро) по категории региони, съгласно който предвижданият финансов ресурс по години е, както следва:

**Таблица 18**

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
146 992 661	154 521 817	162 763 251	169 531 640	176 177 908	182 666 597	188 961 642
12,4%	13,1%	13,8%	14,3%	14,9%	15,5%	16,0%

Попълнени са и Таблица „Финансов план на оперативната програма, показващ сумата на общото финансово разпределение на всеки фонд в оперативната програма, национално финансиране и съфинансиране по приоритетни оси за целия програмен период“ и Таблица „Разпределение на финансовия план на оперативната програма по приоритетна ос, фонд, категория регион и тематичната цел за ЕФРР, ЕСФ и Кохезионен Фонд“.

Във връзка с финансовото разпределение на ресурсите за периода 2014-2020, една от препоръките в Анализа на изпълнението на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013 и препоръки за следващия програмен период 2014-2020 е, че през следващия програмен период е важно да се планира внимателно годишното разпределение на финансовите алокации като с оглед намаляване на риска от липса на капацитет за усвояване, да се планира по-голяма тежест в началото на програмния период. Според информацията в ИСУН<sup>17</sup> финансовото изпълнение на ОПРКБИ през първите 3 години от периода 2007 – 2013 г. е почти нулево, след което се наблюдава относително наваксване в

<sup>17</sup> Виж Приложение 8: Финансово изпълнение на ОПРКБИ 2007-2013

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

плащанията, но като цяло нивото на усвояемост на средствата по програмата остава незадоволително.

Предвид забавяне в процеса на одобрение на оперативните програми на държавите-членки (в т.ч. и Р. България) на своето заседание, проведено на 31 октомври 2014 година, Работна група „Структурни мерки” към Съвета на ЕС в Брюксел разглежда два възможни сценария във връзка с поетите бюджетни задължения за 2014 за оперативни програми, които няма да бъдат одобрени преди 2015 година и начина, по който ще се процедира с тях, а именно:

- 1) Първи сценарий - за ОП, които няма да бъдат одобрени до края на 2014 година, но са готови за одобрение към 31 декември 2014 година, чл. 13 от Финансовия регламент предвижда специална разпоредба. ОП, които са готови към 31 декември, но не са одобрени поради липса на време, ще се възползват от така наречената „carry-over” процедура по отношение на поетите ангажименти за 2014 година. В този смисъл готови за одобрение означава, че подготвителната фаза е приключила и не се очаква друго преди стартиране на процедурата на ЕК за одобрение с нейно Решение. Прехвърлянето и решението могат да са факт до февруари 2015, след което веднага ЕК да одобри тези програми. За да може обаче ЕК да приключи подготвителните етапи до края на 2014 година, държавите трябва да изпратят окончателна версия на програмите си с отразени коментарите на ЕК до 17 ноември 2014 година.
- 2) Вторият сценарий - за ОП, които няма да са готови за одобрение към 31 декември 2014 година. За тези програми, бюджетните ангажименти за 2014 могат да бъдат запазени единствено на основание и чрез разпоредбата на чл. 19 от Регламента за многогодишната финансова рамка (МФР)<sup>18</sup>. Тази разпоредба предвижда МФР да бъде ревизирана, за да се пребюджетират неусвоените бюджетни ангажименти за 2014 година. За разлика от първия сценарий няма да има отделен транс за 2014, но средствата ще бъдат добавени към транс 2015. Намерението на ЕК е да направи своето предложение за изменение на МФР в началото на февруари. Съгласно МФР изменението трябва да е прието до 1 май 2015 година с единодушие на Съвета и одобрението на Парламента. Паралелно с това следва да се измени и бюджета за 2015 година. Едва след изменението на бюджет 2015 и ревизия на МФР програмите могат да бъдат одобрени.

Към настоящия момент УО на ОПИК счита, че попада в първия сценарий, т.е. намеренията са програмата да бъде внесена с отразени коментарите на ЕК до 17 ноември 2014 година.

### **Изводи:**

- В съответствие с предвижданията на Споразумението за партньорство, през първата година от новия програмен период е предвиден финансов ресурс в размер на ~ 147 млн. евро, който не се различава много от предвидения финансов ресурс за всяка една от следващите години. Предвид, че ОПИК е все още в етап на преговори с ЕК и се предвижда нейното одобрение не по-рано от м. декември 2014 г., определеният размер на годишния ангажимент на ЕФРР за първата година изглежда доста оптимистичен, вкл. с риск за загуба на средства.
- Наблюдава се постепенен ръст на финансовите ресурси за всяка една от годините в периода 2014 – 2020 г., който се дължи на необходимостта от съответствие с финансовия план в одобреното Споразумение за партньорство. В този смисъл, при планирането на финансовия ресурс за новия програмен период не са взети предвид научените уроци от периода 2007 –

<sup>18</sup> Регламент 11791/7/13 на Съвета определящ многогодишната финансова рамка за периода 2014-2020



## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

2013 г. и да се преодолее риска от прекомерна концентрация на ресурс през последните години от изпълнението на програмата.

- В случай, че ОПИК бъде представена за одобрение на ЕК в рамките на първия сценарий, разгледан по-горе, е налице реален риск от загуба на БФП, предвидена за 2014 г., тъй като към настоящия момент все още няма обявени схеми за предоставяне на БФП, с които да се гарантира усвояването на този ресурс.

### **Препоръки:**

УО на ОПИК да обмисли възможността да представи ОПИК за одобрение от страна на ЕК в рамките на втория сценарий, разгледан от Работна група „Структурни мерки“ към Съвета на ЕС и средствата за 2014 г. да се прехвърлят и преразпределят към бюджета за следващите години от програмния период. Независимо кой от двата сценария ще бъде възприет окончателно от УО, е препоръчително финансовият план на ОПИК 2014 – 2020 да се преразгледа (в случай че е възможно предвид одобреното Споразумение за партньорство), като се вземат предвид:

- Етапът на планиране, на който се намира програмата към момента, респективно определения финансов ресурс за 2014 г.
- Научените уроци от периода 2007-2013 г. и препоръката да се избегне риска от концентрация на ресурс за верификация през последните години от изпълнението на програмата.

**11) В каква степен ресурсите от различните фондове са адекватно комбинирани (ако е приложимо за ОПИК) с цел оптимален принос към интегриран подход за развитие чрез ИТИ?**

### **Констатации:**

Водено от общностите местно развитие и Интегрираните териториални инвестиции са регламентирани съответно в Глава II и Глава III от Регламент 1303/2013. В чл. 36, параграф 2 от Общоприетия регламент за ЕСИФ е указано, че когато дадена ИТИ се осъществява с подкрепата на ЕСФ, ЕФРР или Кохезионния фонд, в съответната оперативна програма се описва подходът към използването на инструмента ИТИ и се определя ориентировъчното финансиране от всяка приоритетна ос съгласно правилата за отделните фондове. Съгласно СП за периода 2014-2020. България програмира и ще прилага следните механизми на териториалния подход за справяне с териториалните предизвикателства:

- инструмент „Интегрирани териториални инвестиции“ (ИТИ) посредством пилотно прилагане на Интегрирана териториална инвестиция за Северозападен регион (ниво NUTS II), идентифициран като най-слабо развит на територията на целия ЕС;
- инструмент „Водено от общността местно развитие“ (ВОМР), включително ВОМР с многофондово финансиране;
- инвестиции за стимулиране на устойчивото градско развитие;
- европейско териториално сътрудничество, в т.ч. по Дунавската стратегия на ЕС.

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Съгласно Споразумението за партньорство 2014-2020 е предвидено ОПИК 2014-2020 да допринесе с 27,858,750 евро от бюджета си по ПО 1 и с 31,222,026 евро от бюджета си по ПО 2 за многофондово финансиране на инструмента VOMP при наличие на съответна качествена стратегия за местно развитие, която кореспондира с приоритетните сфери на финансиране по ОПИК 2014-2020 и определени проекти от съответната местна инициативна група. В допълнение, по ПО1, ПО 2 и ПО 3 на ОПИК се предвижда кръстосано финансиране до 10% от разходите по съответната приоритетна ос да могат да бъдат финансирани по правилата за допустимост, прилагани за Европейския социален фонд, при условие че посочените разходи са необходими за доброто изпълнение на съответната операция и са пряко свързани с нея.

**Изводи:** В съответствие със Споразумението за партньорство, ОПИК предвижда многофондово финансиране на инструмента VOMP в размер на 59 080 776 евро от БФП, което представлява 5% от общия размер на финансирането от ЕС по програмата. В този смисъл, доколкото е приложимо, ресурсите от различните фондове са адекватно комбинирани с цел оптимален принос към интегриран подход за териториално развитие.

**Препоръки:** Няма.

- 12) Приложими и обосновани ли са избраните форми на подкрепа (безвъзмездна помощ, финансови инструменти и др.), включително финансовото им разпределение по категории интервенции и бенефициенти?**
- 13) Адекватна ли е предложената комбинация от различните финансови инструменти с оглед постигане целите на програмата?**
- 14) Механизмите за изпълнение позволяват ли прилагането на различни финансови инструменти?**

### **Констатации:**

Инвестиционната стратегия на ОПИК предвижда използване на БФП и финансови инструменти, като възможност за използване на ФИ е предвидена по 3 приоритетни оси (с изключение на ПО4 и ПО5). Рамковата политика на ЕСИФ подчертава нуждата от използване на повече финансови инструменти в периода 2014-2020, особено в контекста на финансови рестрикции. Съгласно Краткото ръководство за УО за Финансовите инструменти по програмите на ЕСИФ 2014 – 2020<sup>19</sup>, Управляващите органи следва да преминат през процеса стъпка по стъпка, за да определят дали финансовите инструменти следва да бъдат използвани или не.

Към настоящият момент предварителната оценка на приложимостта на ФИ, която се изисква съгласно чл. 37, параграф 2 от Общоприетия регламент за ЕСИФ, е вече завършена и е налице препоръчана стратегия за използване на финансовите инструменти по ОПИК. Резултатите от предварителната оценка за приложимостта на финансовите инструменти са взети предвид във версията на ОПИК от м. октомври 2014 г.

При определяне на инвестиционната стратегия, ОПИК реферира към научените уроци от предходния програмен период, в които значителна част е отделена и на изпълнението на инициативата JEREMIE<sup>20</sup>, по която общият размер на финансовия ресурс възлиза на 350 млн. евро с включено национално съфинансиране. Направени са изводи за финансовото изпълнение по

<sup>19</sup> От м. февруари 2014 г.

<sup>20</sup> Виж Приложение 11: Разпределение на финансови инструменти по ОПРКБИ 2007-2013

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

приоритетни оси, успеваемостта на използваните ФИ в периода 2007-2013 г., както и за изпълнението на проектите от конкретните бенефициенти.

### **Изводи:**

- При формулиране на инвестиционната стратегия на ОПИК са отчетени научените уроци от предходния програмен период по отношение на размера и капацитета за усвояване на финансирането чрез финансови инструменти, както и резултатите от предварителната оценка на приложимостта на финансови инструменти в рамките на програмата.
- ОПИК взема под внимание препоръките на оценителя по версията на програмата от м. май 2014 г. и са определени конкретно стойности на БФП за финансови инструменти по ПО 1, ПО 2 и ПО 3 в общ размер от 301 750 000 евро.

**Препоръки:** Няма.

**15) Планирани ли са големи проекти по смисъла на чл. 100 от Общоприложимия регламент и как те съответстват на програмните цели?**

**Констатации:** ОПИК не предвижда големи проекти по смисъла на чл. 100 от Регламент 1303/2013.

**Препоръки:** Няма.

## **6. ИНТЕГРИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА В ДОКЛАДА ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА**

### **РЕЗУЛТАТИ ОТ ОЦЕНКАТА, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ**

Обект на анализ на екологичната оценка са въпроси като:

- Спазването на изискванията за консултации с публични органи и обществеността – получени становища и тяхното отразяване;
- Ревизиране на екологичната оценка след евентуални промени на ОПИК 2014-2020, включително повторно провеждане на консултации с публични органи и обществеността;
- Залагане на индикатори за проследяване на изпълнението на препоръките и условията, залегнали в екологичната оценка

**1) Налични ли са становища по програмата от институции по околна среда, съгласно нормативните изисквания и законодателство? По подходящ начин ли са отразени техните препоръки?**

**Констатации:**

**✚ Съответствие на ОПИК с националното екологично законодателство**

ОПИК 2014-2020 е стратегически документ, който подлежи на **екологична оценка** съгласно българското законодателство. С Решение № ЕО-1/2014 г. на Министъра на околната среда и водите за проекта на ОПИК 2014-2020 е изискано да се извърши екологична оценка по реда на глава шеста на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Съгласно Решението е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, съгласно която ОПИК 2014-2020 няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в Защтените зони от европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, съответно **не се изисква изготвянето на доклад за оценка на степента на въздействие на ОПИК 2014-2020 върху предмета и целите на опазване на защитените зони.**

Към момента на изготвяне на настоящия доклад е наличен **Доклад за екологична оценка на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 от м. май 2014 г.** („Доклад за екологична оценка“), изготвен съгласно чл. 19 а на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и чл. 86, ал. 3 на Закона за опазване на околната среда.

В резултат на доклада е издадено становище на министъра на околната среда и водите по екологична оценка № 5-4/2014 г., с което се съгласува Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.

**✚ Съответствие на ОПИК с Насоките за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСП и ОПОР за периода 2014-2020 г<sup>21</sup>. („Насоките“)**

Насоките за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСП и ОПОР за периода 2014-2020 г фаза програмиране дават конкретни препоръки и интервенции, които всяка оперативна програма е препоръчително да включи за финансиране в своя обхват. Общият извод на Доклада за екологична оценка е, че ОПИК 2014-2020 е съобразена с Насоките и до голяма степен отразява предвидените в тях интервенции за включване в ОПИК.


---

**✚** <sup>21</sup> Насоките са одобрени с протоколно решение по т. 7 от протокол № 8 от заседанието на Министерския съвет на 1 март 2013 г.)

Таблица 19

Препоръки на Насоките за интеграция на ПОС и ПИК	Коментари от доклада за екологична оценка
1.3. Изграждане на ВиК инфраструктура за предприятия - производствени ПСОВ и/или довеждащи съоръжения до съществуващи канализационни системи	Дейността не е изрично предвидена в ОПИК 2014-2020 , поради недостиг на финансов ресурс.
2.4. По-ефективно използване на водите, вкл. екоинновации, нови технологии в областта на водите и методи в областта на оценките на състоянието, мониторинга и управлението, пречистването на водите	Интервенцията е включена в ОПИК, която като допустима дейност предвижда развитието на екоинновации и ресурсна ефективност.
<p>3.10. Подобряване управлението на строителни, опасни и други специфични потоци отпадъци:</p> <p>3.10.1. инсталации/съоръжения за оползотворяване/обезвреждане на строителни или опасни отпадъци</p> <p>3.10.2. инсталации/съоръжения за оползотворяване/обезвреждане на отпадъци от опаковки (хартия, пластмаса, картон, стъкло), ИУМПС, НУБА, ИУЕЕО, пневматични гуми, отработени масла</p> <p>3.10.3. отпадъците като ресурс: по-ефективно управление на отпадъците, вкл. опаковки (ресурсна ефективност на отпадъците)</p> <p>3.12. Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците</p>	По ОПИК ще се подкрепя внедряването на високотехнологични решения за оптимизиране на производствените процеси и намаляване на използването на суровини; внедряване на съвременни технологии за влагане на отпадъците като суровина в ново производство и/или други алтернативни приложения; внедряване на безотпадни технологии, иновационни производствени материали, технологии за производство на „зелени продукти“ и други във всички сектори на икономиката.
4.1.4. Повишаване на енергийната ефективност и смяна на горивната база в производства-предприятия (търговски дружества)	Предвидено е финансиране на дейности за повишаване на енергийната ефективност по ПО 3 на ОПИК 2014-2020.

Препоръки на Насоките за интеграция на ПОС и ПИК	Коментари от доклада за екологична оценка
4.2. Интервенции за изпълнение на Директива 2010/75/ЕО за емисиите от промишлеността	Предвидените дейности отчитат изискванията на Директива 2010/75/ЕО като дейностите за иновации и ресурсна и енергийна ефективност ще имат принос за намаляване на емисиите от промишлеността, в т.ч. на емисиите на парникови газове.
5.4. Газифициране на обекти, финансирани по ОПИК, когато е заложено в обследването за енергийна ефективност	Като ключов подход, идентифициран за намаляване на енергийната интензивност на икономиката на България е възприето създаването на възможности за разнообразяване на енергийния микс на страната и по-ефективното използване в него конкретно на природния газ., което пряко допринася за възможностите на предприятията да реализират енергийни спестявания. Предвидените дейности за ресурсна и енергийна ефективност, в т.ч. изпълнението на проекта за междусистемна газова връзка „България - Сърбия” ще допринесат за постигане на надеждност и гъвкавост при доставките на газ, реализиране на енергийна ефективност на предприятията в подкрепа на основните приоритети на Енергийната стратегия на България до 2020 г.

 **Съответствие с целите по опазване на околната среда на национално и международно ниво**

Екологичната оценка разглежда съответствието на ОПИК с целите по опазване на околна среда, като разглежда съответствието ѝ с редица стратегически документи на национално, европейско и международно ниво и техните цели по опазване на околната среда, имаща отношение към ОПИК 2014-2020. Изводите от анализа показват, че програмата съобразява и интегрира в обхвата си целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво и не влиза в противоречие с целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво. Като цяло кумулативното въздействие на програмата се оценява като положително по отношение на околната среда и човешкото здраве, основно чрез дейностите по приоритетни оси 1 и 3 на програмата. Кумулативните въздействия са свързани с:

- ограничаване на емисиите на парникови газове и вредни вещества в атмосферния въздух от предприятията чрез дейностите за иновации, ресурсна и енергийна ефективност;
- ограничаване на отпадъците, ефективност на използването на водите и пречистването им чрез дейностите за иновации, ресурсна и енергийна ефективност;

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

- ограничаване на замърсяването и вредните въздействия върху околната среда и човешкото здраве от дейността на МСП като цяло чрез дейностите за иновации, ресурсна и енергийна ефективност, в т.ч. зелени продукти и др.

Като цяло от прилагане на оперативната програма не се очакват значителни отрицателни, в т.ч. кумулативни и трансгранични въздействия, а предимно положителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве на територията на страната.

В рамките на екологичната оценка не са идентифицирани мерки, които да бъдат отразени в окончателния вариант на програмата, тъй като така предвидените приоритетни оси, инвестиционни приоритети, специфични цели и допустими дейности не предполагат значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве. За предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от прилагането на програмата върху околната среда и за предотвратяване или редуциране на предполагаемите негативни здравни въздействия се предлагат *следните мерки, които да бъдат включени като условия в насоките за кандидатстване/водещите принципи за избор на операции и да се ползват като критерии при избора на проекти за финансиране:*

**Таблица 20**

Мярка	Очакван положителен ефект
Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на Закона за опазване на околната среда) и оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на Закона за биологичното разнообразие) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху околната среда
Да се ползват резултатите от ПУРН на Басейновите дирекции при изготвяне на проектите.	Съобразяване на проектите с риска от наводнения и предотвратяване на наводнения и последиците от тях
За реализиране на проектите да се включват, при необходимост, и мерки за адаптация към климатичните изменения	Гарантиране устойчивостта на проекта по отношение на нежеланите въздействия на климатичните изменения
Спазване на съотносимите за всеки проект мерки от Програмите от мерки за постигане на целите по опазване на околната среда в глава 7 на всеки ПУРБ	Опазване на водите и предотвратяване на риска от влошаването им
При планиране и изпълнение на проектите местоположението да е съобразено с конкретната	Опазване на населението и човешкото здраве.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Мярка	Очакван положителен ефект
действие, очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита	
Приоритетно да се финансират проектни предложения, предвиждащи развитие на нови технологии, нови продукти, нови процеси или нови услуги, които допринасят за защита на околната среда или за по-ефективно използване на ресурсите – намаляване на отпадъците, безотпадни технологии, намаляване на масово разпространените отпадъци, рециклиране на строителни материали, нисковъглеродна икономика, пречистване на водите	Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата
Приоритетно да се финансират проектни предложения по ИП 2.2, предвиждащи въвеждането на системи за управление по околна среда и/или получаване на екомаркировка за продукти и/или регистрация по EMAS	Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата
Приоритетно да се финансират проектни предложения, по които се предвижда въвеждане на техники и производствени практики, които ограничават неблагоприятните ефекти върху здравето на човека и околната среда дейността	Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата

**Изводи:**

- При разработването на програмата са спазени всички изисквания на екологичното законодателство, включително чрез изготвяне на доклад за екологична оценка.
- Изводите от екологичната оценка показват, че програмата съобразява и интегрира в обхвата си целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво.
- ОПИК 2014-2020 допринася за постигане на относимите с програмата цели по опазване на околната среда на национално и европейско ниво;
- Въз основа на резултатите от прогнозите, направени в Доклада за ЕО, както и получените становища по време на процедурата по ЕО, проектът на ОПИК се определя като допустим и съобразен с целите по опазване на околната среда и водещ като цяло до положително въздействие върху околната среда и здравето на хората. Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и здравето на населението при реализиране на програмата.



## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

- Препоръките на Насоките за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСП и ОПОР за периода 2014-2020<sup>22</sup> („Насоките“) са изпълнени във висока степен в ОПИК с някои изключения, които подлежат на допълнителна оценка, включително чрез изясняване на механизмите за демаркация и допълняемост между ОПИК и ОПОС.
- Като цяло кумулативното въздействие на програмата се оценява като положително по отношение на околната среда и човешкото здраве, основно чрез дейностите по приоритетни оси 1 и 3 на програмата.
- В доклада за Екологична оценка са предложени мерки, които да бъдат включени като условия в насоките за кандидатстване/водещите принципи за избор на операции и да се ползват като критерии при избора на проекти за финансиране.

### **Препоръки:**

- Да се прецизира допълнително интегрирането на Насоките за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСП и ОПОР за периода 2014-2020, с оглед текущите изменения в ОПИК и ОПОС като се отчетат и получените становища от МОСВ и заинтересовани страни;
- Да се обмисли прилагането на подход за приоритизация на екоиновациите при прилагането на Инвестиционен приоритет 1.1.
- В програмата да се включи информация за отразяването на предложените в доклада за екологична оценка мерки, които да бъдат включени като условия в насоките за кандидатстване/водещи принципи за избор на операции и/или критерии при избора на проекти за финансиране.

## **2) Извършени ли са подходящи консултации с обществеността в процеса на екологична оценка съгласно изискванията на националното законодателство?**

### **Констатации:**

Съгласно чл. 19, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Министерство на икономиката и енергетиката провежда консултации с обществеността, заинтересуваните органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати от плана, по изготвена за целта схема. Съгласно чл.19а от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, беше изготвен Доклад за обхват и съдържание на екологичната оценка (представляващ Задание по Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми). Докладът за обхват и съдържание се предостави за консултации на заинтересованите страни. Получените в резултат на консултациите по Доклада за обхват и съдържание становища са съобразени при изготвяне на Доклада за екологична оценка (ДЕО). Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ОПИК 2014-2020 и извършване на Екологична оценка е представена в Приложение към доклада за ЕО.

<sup>22</sup> Насоките са одобрени с протоколно решение по т. 7 от протокол № 8 от заседанието на Министерския съвет на 1 март 2013 г.)

**Изводи:** При извършването на екологичната оценка са спазени изискванията на законодателството за консултации с обществеността.

**Препоръки:** Няма.

**3) Заложени ли са индикатори за проследяване на мерките за околна среда, в случай че се изискват съгласно резултатите от екологичната оценка**

**Констатации:**

В проекта на ОПИК по Инвестиционни приоритети 3.1. и 3.2. са заложени мерки и индикатори за резултат и продукт, част от които са с екологична насоченост, а именно

- По Инвестиционен приоритет 3.1:
  - За резултат: Енергийна интензивност на икономиката;
  - За продукт: „Брой предприятия, получаващи безвъзмездна финансова помощ за енергийна ефективност“; „Намаляване на емисиите на парникови газове“
- По Инвестиционен приоритет 3.2.:
  - За резултат: Дял на МСП с мерки за ефективност на ресурсите
  - За продукт: „Подкрепени проекти, свързани с управление на отпадъците в промишлеността“

За целите на наблюдение и контрол на въздействието на програмата върху околната среда и човешкото здраве, в доклада за екологична оценка са предложени следните допълнителни индикатори:

Таблица 21

Мерки и индикатори за наблюдение и контрол/мерна единица	Източник на информация	Приоритетна ос
1. Мярка: Намаляване на водопотреблението на подкрепените предприятия Индикатор: Отношение на количества потберени води преди и след реализиране на проекта	Бенефициенти	ПО 2 и 3
2. Мярка: Намаляване на количеството образувани отпадъци, предвидени за депониране Индикатор: Отношение на количествата генерирани отпадъци преди и след реализиране на проекта, m <sup>3</sup> /год	Бенефициенти	ПО 2 и 3
3. Мярка: Финансирани проекти за еко-инновации	Управляващ	ПО 1

Мерки и индикатори за наблюдение и контрол/мерна единица	Източник на информация	Приоритетна ос
Индикатор: Отношение на броя проекти за екоиновации към общия брой финансирани проекти за иновации по ПО 1	орган	
4. Мярка: Въвеждане на системи за управление по околна среда и/или получаване на екомаркировка за продукти и/или регистрация по EMAS Индикатор: Предприятия с въведени системи по управление на околната среда и/или получена екомаркировка от общия брой предприятия	Управляващ орган	ПО 1, 2 и 3

**Изводи:**

- Програмата съдържа подходящи индикатори с екологична насоченост по Приоритетна ос 3.
- В рамките на екологичната оценка са препоръчани допълнителни индикатори с екологична насоченост.

**Препоръки:** В хода на изпълнението на програмата е възможно включването на индикатор за подкрепа на екоиновации по ПО1.

**7. ОЦЕНКА НА ПРОЦЕСА ПО ИЗГОТВЯНЕ НА ОПИК 2014-2020**

**1) Приложени ли са подходящи и ефективни механизми за идентифициране на всички заинтересовани страни по програмирането?**

Съгласно чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година („Общия регламент”), „за всяка програма всяка държава-членка организира, в съответствие със своята институционална и правна рамка, партньорство с компетентните регионални и местни органи”. Партньорството със заинтересованите страни и прозрачността при разработването на оперативните програми за периода 2014-2020, както и при разработването на национални, регионални и други секторни стратегически документи е задължително условие съгласно европейските разпоредби и принципи. Именно поради тази причина и ОПИК 2014-2020 се разработва с участието на широк кръг заинтересовани страни и при спазване на изискванията за прозрачност на предприетите действия.

Чл. 5 от Общоприложимия регламент определя основните групи заинтересовани страни или партньори, които следва да бъдат включени в процеса на подготовка на ОПИК. Съгласно чл. 5 ПМС № 5 от 18.01.2012 г. е сформирана Тематична работна група за разработване на ОПИК 2014 – 2020 (ТРГ), включваща представители на:

1. Централното координационно звено, Сертифициращия орган по оперативните програми, Разплащателната агенция по ПРСР и Одитния орган по ОП за програмния период 2007 - 2013;

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

2. Ведомствата, отговорни за политиките, мерки по които ще се финансират от съответната програма;
3. Дирекция „Стратегическо развитие и координация” в АМС;
4. Дирекция „Икономическа и финансова политика” на МФ;
5. Националният статистически институт;
6. Комисията за защита от дискриминация;
7. Регионалните съвети за развитие в районите от ниво 2;
8. Национално представителните организации на работодателите, работниците и служителите, признати от МС по реда на Кодекса на труда;
9. Национално представителните организации на и за хора с увреждания, признати от МС по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания;
10. Националното сдружение на общините в Република България;
11. Академичната общност;
12. Неправителствени организации.

На Таблица 22 по-долу е представено съответствието между категориите партньори, които следва да бъдат въввлечени в процеса на разработване на СП и ОП за периода 2014-2020 съгласно Общия регламент, категориите участници в работните групи за разработване на ОП съгласно чл. 5 на ПМС 5/18.01.2012 г., както и самите участници в ТРГ за разработване на ОПИК 2014-2020.

**Таблица 22: Участници в ТРГ за разработването на ОПИК 2014-2020**

Категория партньори съгласно чл. 5 на Общия регламент	Категории участници в работните групи за разработване на ОП съгласно чл. 5 на ПМС № 5 от 18.01.2012 г.	Членове на ТРГ за разработването на ОПИК 2014-2020 съгласно заповед № РД-16-1396/19.10.2012
Компетентни градски и други публични органи	Централното координационно звено, Сертифициращия орган по оперативните програми, Разплащателната агенция по Програмата за развитие на селските райони и Одитния орган по оперативните програми за програмния период 2007 - 2013	Представители на: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Централното координационно звено – представители на дирекция „Програмиране на средствата от ЕС”</li> <li>• Сертифициращия орган по оперативните програми – представители на дирекция „Национален фонд”, МФ</li> <li>• Одитния орган по оперативните програми за програмния период 2007 - 2013 – ИА „Одит на средствата от ЕС”</li> <li>• Разплащателната агенция по Програмата за развитие на селските райони</li> </ul>
	Ведомствата, отговорни за политиките, мерки по които ще се финансират от съответната програма	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Представители на МИ</li> <li>• Представители на дирекция „ОПАК”, МФ</li> <li>• Представители на МТИТС</li> <li>• Представители на МОМН</li> <li>• Представители на МОСВ</li> </ul>

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Категория партньори съгласно чл. 5 на Общия регламент	Категории участници в работните групи за разработване на ОП съгласно чл. 5 на ПМС № 5 от 18.01.2012 г.	Членове на ТРГ за разработването на ОПИК 2014-2020 съгласно заповед № РД-16-1396/19.10.2012
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Представители на МЗХ</li> <li>• Представители на МРР</li> <li>• Представители на МТСП</li> <li>• Представители на МЗ</li> <li>• Представители на АМС</li> <li>• Представители на АУЕР</li> <li>• Представители на ИАНМСП</li> <li>• Представители на БАИ</li> <li>• Представители на Патентно ведомство</li> <li>• Представители на ДФ „Земеделие”</li> <li>• Представители на ИАРА</li> </ul>
	Дирекция „Стратегическо развитие и координация” в администрацията на Министерския съвет	Представители на Дирекция „Стратегическо развитие и координация” в администрацията на Министерския съвет
	Дирекция „Икономическа и финансова политика” на Министерството на финансите	Представители на дирекция „Икономическа и финансова политика” на Министерството на финансите
	Националният статистически институт	Представители на Националният статистически институт
	Комисията за защита от дискриминация	Представители на Комисията за защита от дискриминация
	Регионалните съвети за развитие в районите от ниво 2	Представители на: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Регионален съвет за развитие на Югоизточен район</li> <li>• Регионален съвет за развитие на Южен централен район</li> <li>• Регионален съвет за развитие на Югозападен район</li> <li>• Регионален съвет за развитие на Северен централен район</li> <li>• Регионален съвет за развитие на Северозападен район</li> <li>• Регионален съвет за развитие на Североизточен район</li> </ul>
	Националното сдружение на общините в Република България	Представители на Национално сдружение на общините в Република България
Икономически и социални партньори	Национално представителните организации на работодателите, работниците и служителите, признати от Министерския съвет по реда на Кодекса на труда	Представители на: <ul style="list-style-type: none"> <li>• КРИБ</li> <li>• АИКБ</li> <li>• БТПП</li> <li>• БСК</li> <li>• КНСБ</li> <li>• КТ "Подкрепа"</li> </ul>
Имащи отношение организации,	Национално представителните организации на и за хора с	Представители на: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Национален съюз на трудово-</li> </ul>

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

Категория партньори съгласно чл. 5 на Общия регламент	Категории участници в работните групи за разработване на ОП съгласно чл. 5 на ПМС № 5 от 18.01.2012 г.	Членове на ТРГ за разработването на ОПИК 2014-2020 съгласно заповед № РД-16-1396/19.10.2012
представляващи гражданското общество, включително партньорите от областта на опазването на околната среда, неправителствените организации и организацияте, отговарящи за утвърждаването на социалното приобщаване, равенството между половете и недискриминацията	увреждания, признати от Министерския съвет по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания	производителните кооперации (титуляр) <ul style="list-style-type: none"> <li>• Национален алианс за социална отговорност (заместник)</li> <li>• Съюз на слепите в България (заместник)</li> </ul>
	Академичната общност	Научен секретар на БАН
	Неправителствени организации	Тематична група „Социални организации”: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Агенция за развитие на човешките ресурси – Русе (титуляр)</li> <li>• Фондация „Каузи” (заместник)</li> </ul> Тематична група „Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата”: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Сдружение „Институт за европейски ценности” (титуляр)</li> <li>• Сдружение „Гайтани” (заместник)</li> </ul> Тематична група „Екологични организации”: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Сдружение „Екофорум за устойчиво развитие” (титуляр и заместник)</li> <li>• Сдружение „Коалиция за устойчиво развитие” (титуляр и заместник)</li> </ul> Тематична група „Политики за развитие”: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Бизнес инкубатор „Гоце Делчев” (титуляр)</li> <li>• Сдружение „Национална мрежа за бизнес развитие” (заместник)</li> </ul>

За участие на неправителствени организации в ТРГ е проведен избор съгласно **Механизма за избор на неправителствените организации, утвърден от Министъра по управление на средствата от ЕС**. Проведен е и избор на представители на академичната общност в съответствие с методиката и със съдействието на Министерство на образованието и науката. Структурите на гражданското общество са представени в ТРГ от най-утвърдените и активни организации на бизнеса в страната. В групата намират място и представители на национално представените организации на и за хората с увреждания, организации от тематичните групи „Социални организации”, „Екологични организации” и „Политики за развитие”. Правата и задълженията на членовете на ТРГ са дефинирани в **правилата за работа на ТРГ**, приети с гласуване на нейното първо заседание. Партньорите в ТРГ са включени в цялостното изготвяне, разглеждане и съгласуване на проектите и окончателен вариант на ОПИК.

Съгласно информацията, представена в горната таблица, ТРГ за разработването на ОПИК включва всички категории заинтересовани страни, определени според националното и европейско законодателство като партньори на процеса по разработване на оперативните програми за периода 2014-2020 (ПМС № 5 от 18.01.2012 г. и Общия регламент).

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

В допълнение към членството в ТРГ, заинтересованите групи са въввлечени в процеса на програмиране чрез провеждане на фокус-групи, анкетни проучвания, представяне на препоръки и др.

**Извод:** С оглед на гореизложеното може да се направи заключението, че са приложени подходящи и ефективни механизми за идентифициране и ефективно включване на всички заинтересовани страни по програмирането, отговарящи на нормативните изисквания на европейското и национално законодателство.

**Препоръки:** Няма

**2) Приложени ли са подходящи и ефективни механизми за ангажиране на всички заинтересовани страни в процеса на програмиране?**

Комуникацията е важна част от процеса на оценяване. Тя е разглеждана като възможност за провеждане на един продължителен диалог и акумулиране на споделено разбиране, а не само като акт на разпространение на конкретен набор информация сред заинтересованите страни. За тази цел, методите на комуникация са оценени по отношение на степента на постоянна осведоменост, осигуряване на канали за обратна информация и механизмите на реално отразяване на събраните препоръки и мнения. Проверката обхваща и области като степен на публичност и осведоменост на заинтересованите страни, механизъм за отразяване на предложения и неговата публичност и др.

Заинтересованите страни са ангажирани в процеса на програмиране на ОПИК 2014-2020 по няколко основни начина:

**1. Провеждане на заседания на ТРГ за разработване на ОПИК 2014-2020**

В процеса на изготвяне на ОПИК са проведени четири заседание на ТРГ, информация за които е представена в Таблица 23 по-долу. Водят се подробни протоколи от заседанията на ТРГ, които осигуряват проследимост на получените коментари и предложения и позволяват проверката за тяхното последващо отразяване в проектите на ОПИК.

**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Заседание на ТРГ	Предмет на заседанието	Постъпили коментари и предложения от заинтересовани страни	Отразени коментари в проекта на ОПИК
<b>1-во заседание</b> 26.04.2013 г.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Вътрешните правила за работа на ТРГ</li> <li>Работна програма на ТРГ</li> <li>Представяне на рамката за програмиране на ЕСИФ 2014 – 2020</li> <li>Концепция на ОПИК 2014-2020</li> <li>Дискусия по предложения обхват, приоритетни сектори, направления, дейности и инструменти за финансиране на оперативната програма</li> </ul>	Преобладаващата част от изразените становища съдържат несъгласие с основния подход на концепцията за насърчаване изграждането на иновационна инфраструктура, клъстери и приложението на нови за страната модели (инструменти), чиято устойчивост и ефективност за България към този момент се оценява от бизнес организациите като спорна.	По-голямата част от коментарите и становищата са отразени във висока степен в следващите варианти на ОПИК.
<b>2-ро заседание</b> 11.07.2013 г	<ul style="list-style-type: none"> <li>Представяне на втори вариант на концепцията за ОПИК 2014-2020</li> <li>Представяне на резултатите от проведени проучвания сред бенефициентите по ОПРКБИ и други заинтересовани страни</li> <li>Представяне на проекта на НСНМСП 2014 – 2020</li> <li>Представяне на проекта на ИСИС</li> <li>Дискусия по предложения обхват, приоритетни направления, индикативни дейности и бенефициенти</li> </ul>	Вторият вариант на Концепцията за ОПИК 2014-2020 е приет в по-голяма степен от заинтересованите страни. По проекта са получени становища от 13 организации. След заседанието на ТРГ са проведени и допълнителни двустранни работни срещи с представители на различни заинтересовани групи.	Коментарите и становищата са отразени във висока степен в следващите варианти на ОПИК.
<b>3-то заседание</b> 24.04.2014 г.	Представяне на предварителните резултати от работата на екипите за: <ul style="list-style-type: none"> <li>програмиране на ОПИК;</li> <li>изготвяне на анализ на ОПРКБИ 2007-2013 и препоръки за новия програмен период;</li> <li>предварителна оценка на ОПИК;</li> <li>екологична оценка на ОПИК.</li> </ul>	Получени са становища на НСИ, БАН, Министерство на финансите, МОСВ, МРР, ресорни дирекции в МИ, МТИТС, ДАМТН, организации на хора с увреждания, Асоциацията на банките в България, КРИБ, АИКБ, БТПП, Администрация на Министерския съвет и др. ОПИК е публикувана за обществено консултиране на интернет страницата <a href="http://www.strategy.bg">http://www.strategy.bg</a> .	Коментарите и становищата са отразени във висока степен в следващите варианти на ОПИК, където е приложимо.
<b>4-то заседание</b> 01.10.2014 г.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Представяне на коментарите на ЕК и тяхното отразяване в ОПИК;</li> <li>Дискусия по представения вариант на ОПИК</li> </ul>	Проектът на ОПИК към м. септември 2014 г. с отразени корекции, постъпили от страна на ЕК, е приет от заинтересованите страни. Постъпили са коментари от страна на КРИБ и НСИ.	Коментарите и становищата са отразени във висока степен в проекта на ОПИК.

**Таблица 23: Проведени заседания на ТРГ за разработване на ОПИК 2014-2020**

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020“/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG16PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*



**ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И  
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014-2020**

**1. Провеждане на фокус-групи**

В процеса на подготовка на ОПИК са проведени срещи и консултации с представители на бизнеса – потенциални бенефициенти по новата оперативна програма с цел получаване на техните мнения и становища относно проекта на програмата и адекватността и приложимостта на заложените в нея допустими дейности, целеви групи и бенефициенти. Проведени са фокус-групи с участници от следните сектори на бизнеса: ИКТ; фармацевтика; мехатроника и електроника; преработка на храни; защита и търговска реализация на интелектуалната собственост; креативни индустрии. Проведени са и допълнителни фокус-групи с бенефициенти и други заинтересовани страни (бизнес организации, научни институти, консултанти и др.) по отношение опита им с ОПРКБИ 2007-2013, с цел да се очертаят основните трудности и да се формулират конкретни предложения или насоки за промяна в следващия програмен период.

**2. Провеждане на анкетни проучвания и интервюта**

Освен с участието във фокус-групи, потенциалните бенефициенти и заинтересовани страни са адресирани и включени в процеса на изготвяне на ОПИК и посредством провеждане на анкетни проучвания и интервюта. В края на 2012 г. е извършено качествено проучване чрез дълбочинни интервюта сред бенефициенти и други заинтересовани страни (бизнес организации, научни институти, консултанти и др.) по отношение опита им с ОПРКБИ 2007-2013, с цел да се очертаят основните трудности и да се формулират конкретни предложения или насоки за промяна в следващия програмен период. През периода м. март - май 2013 г. е проведено и национално представително проучване с използване на количествени методи сред широката група на потенциалните бенефициенти (неучаствали, участвали и отхвърлени, изпълнили/изпълняващи проект по ОПРКБИ). Провеждани са и други проучвания сред заинтересованите страни във връзка с изпълнението на различни договори, свързани с програмата (например за извършване на анализ на изпълнението на ОПРКБИ 2007-2013 и др.), резултатите от които са взети предвид при формулирането на проекта на ОПИК.

**3. Осигуряване на постоянен достъп до информация и възможности за изпращане на предложения и мнения от заинтересованите страни**

Освен горепосочените мерки, използвани за въвличане на всички заинтересовани страни в процеса на подготовка на ОПИК 2014-2020, от страна на МИ е осигурена постоянна форма за обратна връзка, чрез която всеки заинтересован може да даде своите предложения, свързани с програмата, по всяко време. На интернет страницата на УО на ОПРКБИ (ОПИК за периода 2014-2020) е създадена секцията „Предложения, мнения, препоръки“, с която се осигурява възможност на бизнеса (и други заинтересовани страни) да изпраща своите предложения, коментари и препоръки за програмирането на новия период 2014-2020. Целта на новата функционалност на интернет страницата е да позволи на всички заинтересовани страни да споделят своите впечатления от изпълнението на оперативната програма, какви трудности са срещнали при изпълнението на проекти, с какво могат да се облекчат и подобрят условията, кои са добрите практики от изминалия програмен период 2007-2013, които е добре да се запазят и за новия период 2014-2020. Всички изпратени предложения, мнения и препоръки са регулярно разглеждани от Управляващия орган на оперативната програма и са взимани предвид при нейното формулиране и актуализиране.

*Документът е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от ДЗЗД „Предварителна оценка на ОПИК 2014-2020”/УО на ОП „Конкурентоспособност“ в качеството си на бенефициент по проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”2007-2013 г” – приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.*

**Извод:**

Приложените механизми за ангажиране на заинтересованите страни са подходящи и ефективни. Провеждани са различни форми на допитване до заинтересованите страни като са обхванати всички идентифицирани заинтересовани групи.

**Препоръки: Няма**

**3) Представителството на отделните членове на ТРГ кореспондира ли с представляваните от тях заинтересовани групи?**

**Констатации:**

В хода на оценката е анализиран начина на структуриране на Тематичната работна група за изготвяне на ОПИК, представителството и тежестта на отделните заинтересовани групи в нея, както и дали е достатъчно публичен процесът на програмиране. Представителството на отделните членове на ТРГ кореспондира напълно с представляваните от тях заинтересовани групи. Съставът на ТРГ е формиран в съответствие с разпоредбите на чл. 5 от ПМС № 5/18.01.2012 г. Участието на изброените в чл. 5 (3) органи и организации гарантира отразяване на мненията на всички заинтересовани страни по отношение разработването на ОПИК 2014–2020, както и използването на експертизата на членовете за възможно най-качествено разработване на ОПИК 2014-2020.

По отношение на представителството на **икономически и социални партньори**, в ТРГ са включени следните националнопредставителни организации на работодателите, работниците и служителите, признати от Министерския съвет по реда на Кодекса на труда (съгласно чл. 5 на ПМС № 5/18.01.2012 г.): – *представителна организация на работодателите на национално равнище (КРИБ, АИКБ, БТПП, БСК), представителна организация на работниците и служителите на национално равнище (КНСБ, КТ "Подкрепа")*. Всички представителни организации на работодателите, работниците и служителите, признати от Министерския съвет, членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество, са включени в ТРГ.

За участие на неправителствените организации в ТРГ е проведен избор съгласно **Механизма за избор на НПО, утвърден от Министъра по управление на средствата от ЕС**. Проведен е и избор на представители на академичната общност, в съответствие с методиката и със съдействието на Министерство на образованието и науката. В ТРГ има подходящо представителство на организациите на гражданското общество, включително национално представителните организации на и за хора с увреждания, социални организации, организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата, екологични организации и организации от групата „Политики за развитие“. По отношение на **академичната общност**, в ТРГ е включен един представител – научен секретар на Българската академия на науките. Останалите членове на ТРГ са представители на **национални и регионални публични органи** (министерства, агенции, регионални съвети за развитие на райони за планиране, НСОРБ и др.) и поради тази причина не са разгледани подробно в настоящата точка, тъй като характерът им по подразбиране кореспондира на категорията заинтересовани страни, дефинирани в Общия регламент и ПМС № 5/18.01.2012 г.

**Изводи:**

С оглед на гореизложеното и представената информация за характера на всяка от включените в работната група организации може да направи заключението, че представителството на отделните членове на ТРГ напълно кореспондира с представляваните от тях заинтересовани групи.

**Препоръки: Няма**

**4) Прилагат ли се подходящи механизми за отразяване на постъпилите предложения от заинтересованите страни и аргументация на тяхното отхвърляне или приемане?**

**5) Документирани и публично достъпни ли са предложенията, получени от заинтересовани страни, както и аргументите за тяхното приемане или отхвърляне?**

**Констатации:**

Предложения от заинтересованите страни, насочени към процеса на изготвяне на ОПИК, постъпват по няколко основни форми на комуникация:

➤ **Предложения, постъпили по време на заседанията на ТРГ.**

За всяко проведено заседание на ТРГ има изготвен подробен протокол, в които са описани всички предложения, постъпили от членовете на групата. УО на ОПИК поддържа практиката по нанасяне на всички постъпили коментари в таблица, в която е посочена организацията, отправила коментара, самият коментар и начина на неговото отразяване в проекта на ОПИК 2014-2020. В таблицата се посочва дали и как коментарът е отразен или ще бъде отразен, както и дали вече съществуват текстове в програмата, относими към коментара. Ако даден коментар не е уместно да бъде взет предвид, в проекта на ОПИК се дава необходимата аргументация за това. След обобщаване на всички постъпили коментари и статуса на тяхното отразяване в ОПИК, таблицата се изпраща до членовете на ТРГ за информация и проследяване на напредъка по тяхното отразяване.

➤ **Предложения от членове на ТРГ, постъпили след заседания на групата.**

Често по време на заседанията на ТРГ членовете й правят изказвания и маркират наличието на проблем в програмата, а представят своите конкретни предложения след заседанието на групата по официален път или електронна поща. Предложенията от членове на ТРГ, постъпили след заседания на групата, се включват в горепосочената таблица, изготвяна и поддържана от УО, и след обобщаване на всички постъпили коментари и статуса на тяхното отразяване в ОПИК, таблицата се изпраща до членовете на ТРГ за информация и проследяване на напредъка.

➤ **Предложения, постъпили по време на провежданите фокус-групи и анкетни проучвания за разработване на ОПИК.**

По време на проведените фокус-групи и анкетни проучвания за разработване на ОПИК, посочени по-горе, са постъпвали предложения от участниците. Екипът по програмиране отчита получените становища и мнения в процеса на програмирането.

➤ **Предложения, постъпили в секция „Предложения, мнения, препоръки“ на интернет страницата на УО на програмата.**

## **ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020**

Заинтересованите страни представят своите предложения, свързани с разработването на ОПИК, и в секция „Предложения, мнения, препоръки“ на интернет страницата на УО на програмата. Информацията в секцията е публична като всеки заинтересован може да разгледа както постъпилите коментари, така становището на УО по тях. Експерти от УО регулярно отговарят на всеки коментар като предоставят информация дали предложенията са взети предвид в проекта на програмата и съответно предоставят аргументи, ако коментарът не може да бъде отразен. В допълнение е създаден специален адрес на електронна поща (*opic2020@mee.government.bg*), на който заинтересованите страни могат да дават своите предложения и коментари. Не се поддържа обаче регистър на постъпилите предложения по мейл, нито има достъпна информация за начина на тяхното отразяване в програмата.

- **Предложения, постъпили по време на обсъждането на проекта на ОПИК на интернет страницата на Портала за обществени консултации.**

Предложения, свързани с проекта на ОПИК са постъпили и на интернет страницата на Портала за обществени консултации ([www.strategy.bg](http://www.strategy.bg)) по време на нейното обсъждане в периода от 08.5.2014 г. до 21.5.2014 г. Постъпили са 3 предложения, които са публикувани на сайта. Отразяването им в ОПИК не е документирано изрично.

### **Изводи:**

Налични са работещи механизми за отразяване на предложенията от заинтересованите страни, постъпили в рамките на ТРГ за разработване на ОПИК и на интернет страницата на УО. Част от постъпилите предложения, вкл. начина на тяхното отразяване, са публично достъпни или се изпращат до членовете на ТРГ.

**Препоръки:** За по-лесно проследяване на получените предложения и статуса на тяхното отразяване е възможно да се поддържа единен обобщен регистър, съдържащ всички предложения, постъпили от интернет страницата на проекта, в рамките на провеждани фокус-групи, кръгли маси, заседания на ТРГ и др. на интернет страницата [www.strategy.bg](http://www.strategy.bg), предоставени по мейл или по друг начин, в който да се предоставя информация за статуса и начина на отразяване на съответните предложения. Препоръчително е да се повиши прозрачността на процеса на получаване и отразяване на предложения по програмата като информацията в това отношение следва не само да се разпространява до членовете на ТРГ, но и да се публикува регулярно на интернет страницата на УО на програмата.

### III. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. *Списък на анализирани документи*
2. *Списък на заинтересованите страни*
3. *Списък на проведените интервюта и фокус-групи*
4. *Логическа матрица*
5. *Предварителни оценки на въздействието на ОПИК през новия програмен период (приложение на модела СИБИЛА)*
6. *„Предложение за подобряване на системата за мониторинг на ОПИК чрез въвеждане на система за мониторинг на конкурентоспособността на българските МСП“*
7. *Разпределение на финансовия ресурс на ОПИК по инвестиционни приоритети*
8. *Финансово изпълнение ОПРКБИ*
9. *Резултати от предварителна оценка на нетното въздействие на ОПИК към 2020 г.*
10. *Оценка на индикаторите по SMART критерии*
11. *Система за мониторинг на конкурентоспособността на българските МСП*

**Проект BG161PO003-5.0.01-0003 „Ефективно управление на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г.“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, (Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“), съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие“**